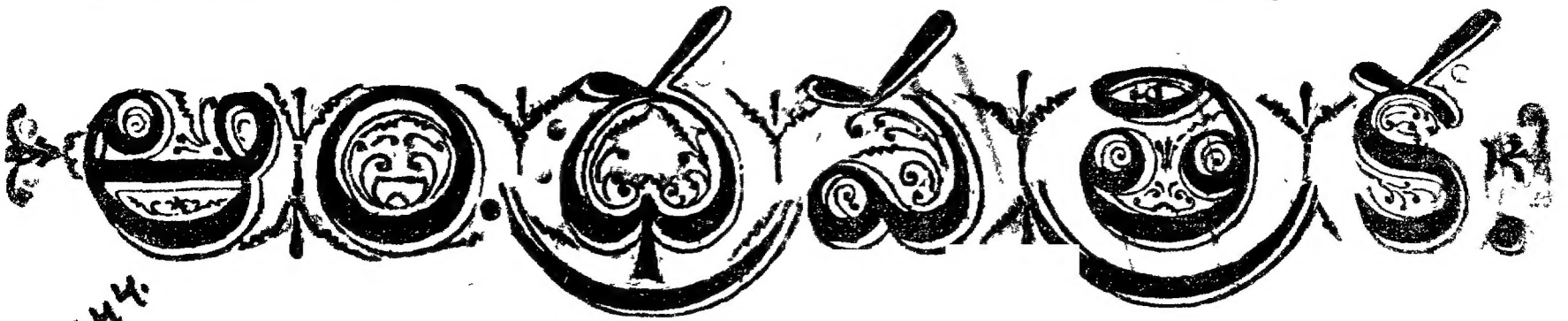

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

విడి కత్తిక 1-8 0-1-6
Telephone No. 544.

310944.

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ జూలై నెల 19-వ తేది శనివారము
శ్రీ రక్తాక్షి నామ సంవత్సరము, ఆషాఢమాస బహుళ తృతీయ 3.

No. 94
సంచిక ౯౪

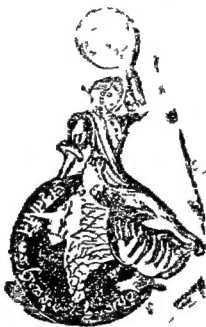
అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు.

కొన్ని గొప్పవారితో వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిధ

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
చర్మపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు నంజీవివంటిది

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మధ్యలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొకళ్లు తీసి వేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

దక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్వు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వు రీ-4-0. ప్రతియింటు నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుళెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

అడిసన్ కంపెనీ వారి చారిత్రక విఖ్యాతి

దక్షిణ ఇండియాలో మోటారులను తెప్పించినవారి చరిత్రను వ్రాయునప్పుడు

డాడ్డి - గ్రహా డు బస్సు ను.

ప్రవేశపెట్టినవారు అడిసన్ కంపెనీ వారని అందులో తప్పక తెలుపబడును.

నూరు బస్సులకు ఎక్కువగానే ప్రస్తుతము వాడుకలోనున్నవి. వేనకు వేలు ప్రయాణీకులను మిక్కిలి మితవ్యముతోను, భద్రముగాను, స్వంతదారునికి లాభముతోను తీసికొని పోవుచున్నది.

ఏల? బస్సు సరిగా తయారు చేయబడినది - సరిగా నిలుచును - చాలకాలమువరకు
మన్నును-వాటిని తరుచుగా రివేరుజేయ నవసరములేదు.

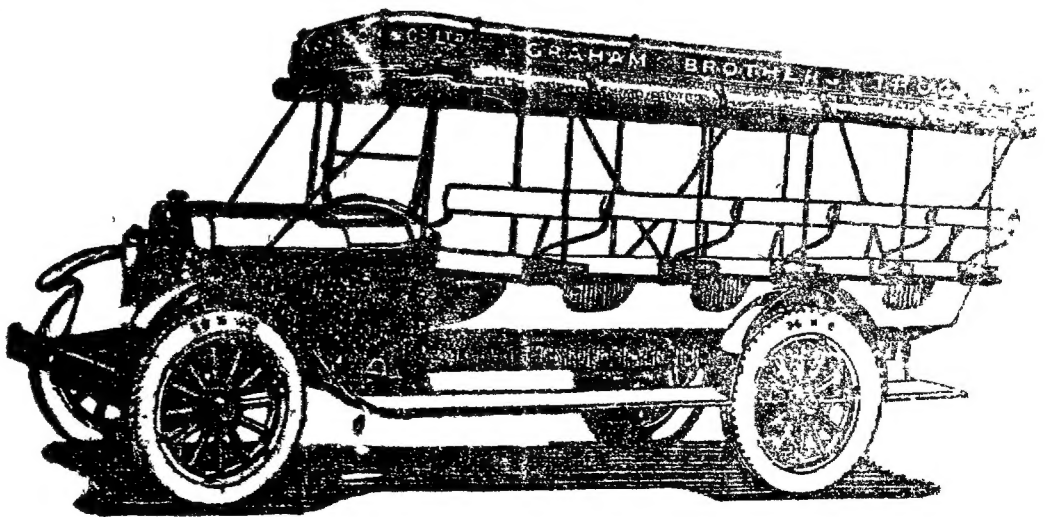
స్వంతదారులను అడిగి తెలిసికొని,

మరి యొక బస్సు

సర్వీసును ప్రారంభింపుడు.

లాభకరమైనది - నిస్సంశయమైనది - భద్రమైనది.

వివరములకు వ్రాసిన సంతోషముతో పంపబడును.

అడిసన్ అండు కో., లిమిటెడ్.,
మదరాసు.

ADDISON & Co., Ltd ,
MADRAS.

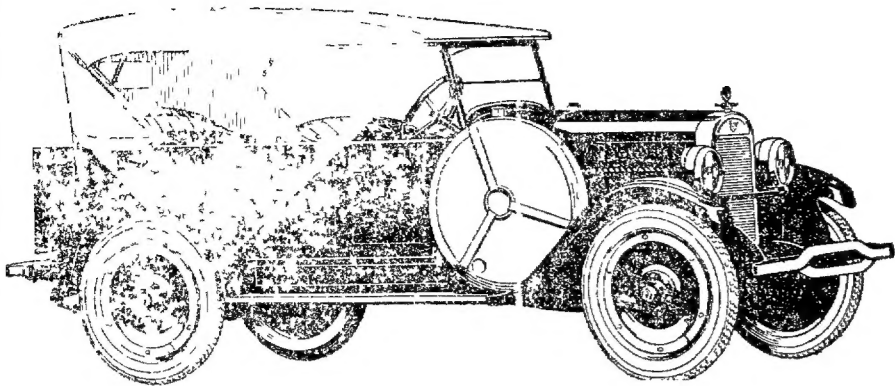

Maxwell

మా క్యు వెల్

క్రొత్తవి నోదమైన బండి

మంచి వేరుపొందిన బండి.

ధర

రూ. 5,450

ఎఫ్. ఓ. ఆర్., మదరాసు.

బదుగురు కూర్చునుటకు తగినది, బాదాము రంగు వేయబడినది, ఎట్టిని హంటు, నల్లని ఫ్రెండ్లు, గుండ్రని చక్రములు, బాస్చి మాగ్నెటో, జెనిట్, కార్బురెటర్, రెమ ఎలెక్ట్రిక్ పద్ధతి, ముందు వెనుక బంపర్లు, వెనుక ట్రంకు—మొదలగునవి అన్నియు చేరి క్రొత్త మాక్స్ వెల్ వి నోదమైన బండి యగును, ప్రస్తుత కాలమునకు మిక్కిలి మనోహరమైన బండి. ఒక దానిని మేము మీకు చూపవచ్చునా?

SPENCER & Co. LD. MADRAS & BRANCHES

వెంట్రుక లే అందము?

రా లి ఫో కుం డ, జాగ్రత్త!

"Everybody's favorite Toilets, Kamie's Oil, & Otto Disinfectant, Sold everywhere."

వెంట్రుకలు దుస్సంతో ఊడిరాకమునుపే త్యజవద్దు. ఊడినప్పుడు వెంట్రుకలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలుచూడబోవును.

అంతవఱకు రానియవద్దు

కామి

కామిసీయా నూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు

(ఇది రిజర్వరు చేయబడినది.)

వెంట్రుకల కల్లీ కొగమన్నను, కరో మాంశ్య యాన్నను, యిది విద్యోగముగా వెంట్రుకలకు చిట్టచు గాని, గరుడగ గాని యుండదు. మీ వెంట్రుకలకు చురల కొమ్మలీ పొత్తవలెను గల్గి వట్టుకల నుండి మరల దూరమును.

ఈ జాబానలే దీనిని తీసివేసి చూచుము

వెంట్రుకలకు పొత్తుకొనినప్పుడు కనిపింతును

కామిసీయా తలకు వెను నిన్ను శిశ్యోత్కృష్టానిగ చేయును.

ఇది రూ. 1-8 ఒక రూపాయి. డి. ఓ. ఛార్జీలు క్రత్యేకము.

అన్ని వాల్టెలోను 24 గ్రెయిట్ కెమికల్స్ ప్రకారము ఇక్రంబించుచున్నది.

మీకు నువ్వువలె ప్రవృత్తు, లేక చిత్తరు కావలసినపుడు

"కామిసీయా" దిట్ బుగ్గెనోను వ్రాయుము.

ఇది రిజర్వరు చేయబడినది. అవ్వచ్చుకొనెను మిమముగలది.

కామిసీయా రూ. 1-8 ఒక రూపాయి

చార్జీలు క్రత్యేకము

అన్ని వాల్టెలోను 24 గ్రెయిట్ కెమికల్స్ ప్రకారము ఇక్రంబించుచున్నది.

మీకు నువ్వువలె ప్రవృత్తు, లేక చిత్తరు కావలసినపుడు

"కామిసీయా" దిట్ బుగ్గెనోను వ్రాయుము.

ఇది రిజర్వరు చేయబడినది. అవ్వచ్చుకొనెను మిమముగలది.

వైద్యుని విలువను, వైద్యుని సామర్థ్యమును గుఱించి వైద్యులే అంగీకరించి యున్నారు

ఆతంకనిగ్రహమాత్రము

అన్ని జాతులవారును ఏవయస్సునందైనను శ్రీ పురుషులు కాలవ్యత్యాసములేక తీసుకొనుటకు తగినదని వైద్యులే అంగీకరించియున్నారు. ఉపయోగించి దీని నిజమును తెలుసుకొనుడు.

22 మాత్రలుగల డబ్బా 1-8 రూ. 1-0-0

ఉత్తరము వ్రాసిన క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును

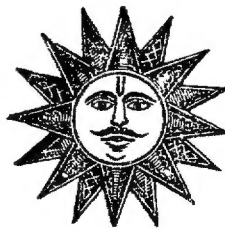
ఆతంకనిగ్రహ ఫార్మసి

219

26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్ద దొరకును. కొనువారు సూర్య మార్కును గమనింపుడు.

కరస్పాన్ డెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

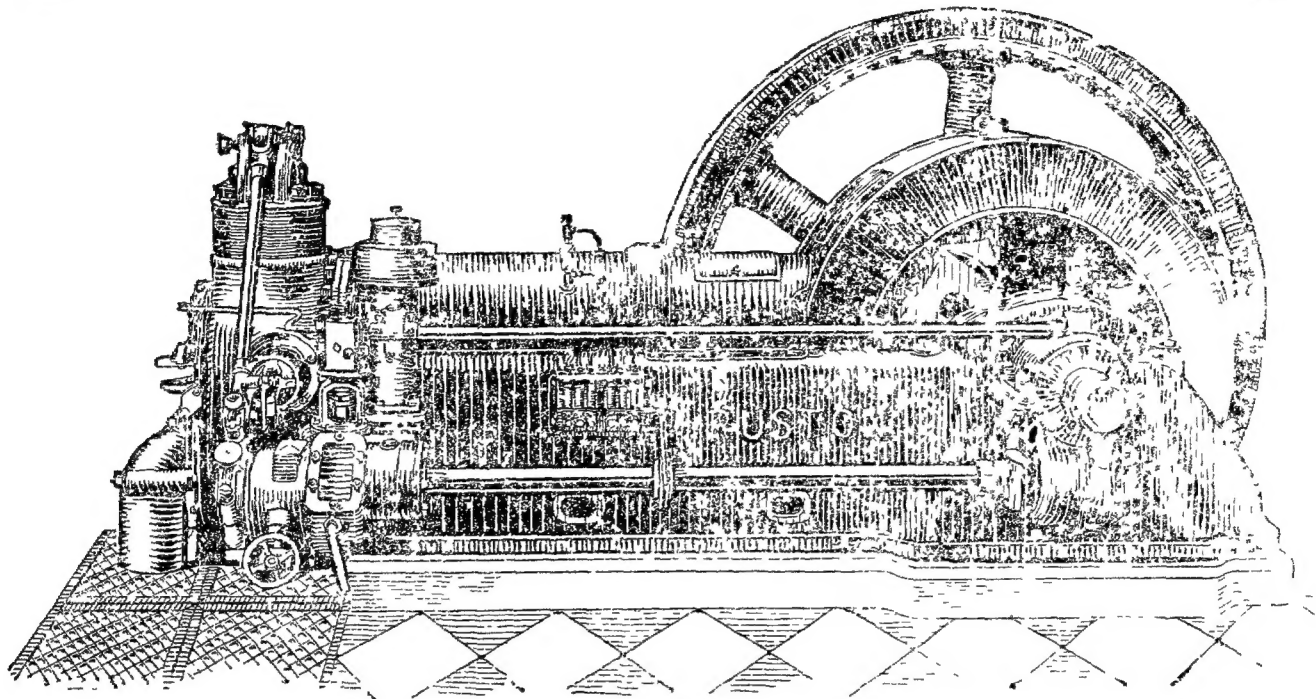
ఎస్. నారాయణ డి కంపెనీ, 21, హమం వీధి, బొంబాయి.

ది రస్ట్ న్ క్రాడ్ ఆయిల్ ఎంజిను

ప్రస్తుతము, బజారులోనున్న
ఆయిల్ ఎంజిను లన్నిటికంటెను
మిక్కిలి పోడిమిగలది.
తక్షణమే కదులును.
హోట్ బల్బు, స్టవ్, మాగ్నెటో,
మున్నగునవి లేవు

గాయికి మిక్కిలి సులభమైన
నూనె చాలును.
కొద్దినూ సేతో పనిచేయును.
చతురతవిమియు ఉండ
నవసరము కేము.

నెం ఎ 4512 రు, చిత్రముగల మా క్యాటలాగుకు వ్రాయుడు
మద్రాసులో సోల్ ఏజంట్లు, మాస్సి ఆండుకో లిమిటెడ్, ఎంజనీర్లు, తపాల్ పెట్టె నెం 60, మద్రాసు.

వెలస్వల్పము! ఫలమత్యధికము!! ప్రతియొక్కరుతప్పక వాడతగినది!!

సాక్ష్యపు కంకటాచలపండుల వారి లోకామయవార కన్యూమాత్రము:—ఈ దివ్యవస్తువు మిక్కిలి
విలువయైనకన్యూరి, మంతుమపువ్యు, పచ్చకర్పూరము, అమూల్యమైన వనమాలికలుచేర్చి తయారుచేయబడినది.
ఇంత విలువగల ఔషధముబీదవారు మొదలు భాగ్యవంతులు వరకు కష్టములేక కొనుటకై 250-300 మాత్రలు
ల బుడ్డి 1-కి ధర 0-4-0 కే యివ్వబడుచున్నది. 6 బు 1-4-0. ప్యాకెండు. పోస్టుభర్తవేరు. బిడ్డలు
మొదలు పెద్దలవరకు సాధారణమైన వ్యాధులన్నిటికి అనుపానభేదములతో వాడవలెను. ఇదిగాక ఈ దిగువ
తెలుపబడినది అత్యద్భుతమగు గుణమిచ్చును.

వృష్యరాజరసాయనము:—బలహీనత, రక్తములేనివారు, నిశ్శక్తులు, జ్ఞాపకశక్తిలేనివారు, అతి కాకము
దలగు వ్యాధులు కలవారి కిదిరామబాణముగ ౧౯౩౩. వైద్యులును మందులపట్టుకొనుచు కన్పడినది, అద్భుత
మైన ధాతువృద్ధినికలిగించును. 2-0-0

మహాభృంగములకలైలము:—కండ్లుమంటు, నిద్రలేమి, మనస్సుకు వ్యాధులము, వినుపని తలనొప్పి
మొదలు పనిచేయకుండుట మొదలగు శిరో, నేత్రశోగములను తప్పక మందువును. 0-8-0

దగ్ధపరిహారణి:—ఎట్రెకము తీటు, పొడ, ఎంతకాలము నుండియున్న ను మూడుపూటలలో మాడిపోవును. 0-4-0

శాశికేశాంజనము: కండ్లలో ఎఱుపు, నీళ్లుకారుట, మనక గాయుండుట, కండ్లనొప్పి, కండ్లమంటు మొదలగునవిమాచుమగును 0-8-0

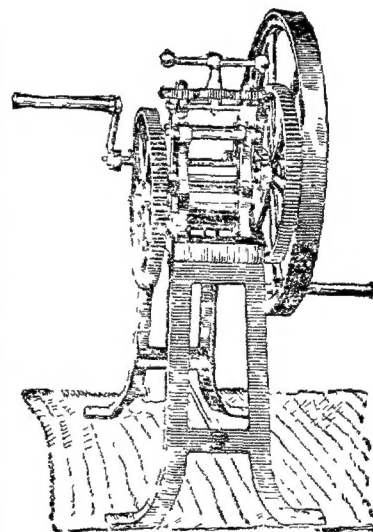
మా ఔషధములన్నియు ధరస్వల్పము, ఫలమత్యధికము. దీనినిజము ఒకసారి మా ఔషధములు కొనినవారికే తెలియును.

సాక్ష్యపు కంకటాచలపండులు, వైద్యకళాధికారి, ప్రధానవైద్యులు.

శ్రీ సీతారాఘవవైద్యశాల, మైసూరు.

రేకుల మిషనులు

అన్నివిధములయి
వెండిబంగారు నగల
పనులు చేయువారికి
రేకులతీయంటు కుప
యోగపడు పలురక
ముల మిషనులు మేము
యూరపు అమెరికాల
నుండి దిగుమతి చేసి
యిరవలకంటె చౌక
గలరకు అమ్ముచు
న్నాము. కావలసిన
వారు క్యాటలాగును
వ్రాయవలయును.

సి. హెచ్. శోభనాచలం ఆండునన్స్

చిలకలూరి పోస్టు, మచిలీపట్నం.

నాణ్యమైన బనీనులు

ఈ దిగువ నుదహరించిన మిస్టలో తయారుగుచున్న బనీనులు, హిందూదేశపుమిల్లు నూలులో
నున్నా, ఖద్దరునూలులోనున్నా, హిందువుల పరిశ్రమచేతనున్నా, నకలమైనపట్టు, ఉప్పి. ప్రతివదైగా
దారముతోనూ తయారుచేయబడి. బహుసరసమైనధరలకు భాగ్యవంతులగు, బీదసాచలకు, ఏలుగా
యుండేలాగుననూ, విదేశపు ధరలకంటె వీలైనంత చౌకగా యేర్పాటుచేసి క్రయించుచున్నాము.

వర్తకులకు (హోలుసేలు) మొత్తపు బేరమునకు, కంట్రాక్టులకు, చాలా వ్యాపారవీడ్ప జేసినాము
గనుక ధరలు తెలియగోరినవారు యీక్రిందివిలాసమునకు వ్రాసినయెడల చార్జీలేకుండా ఖరీదులపట్టి
పంపెదము. శాంపిలు బనీనులు ప్యాకెట్టు ౧ కి ఖరీదు, పోస్టు ప్రీ రు 6-0-0

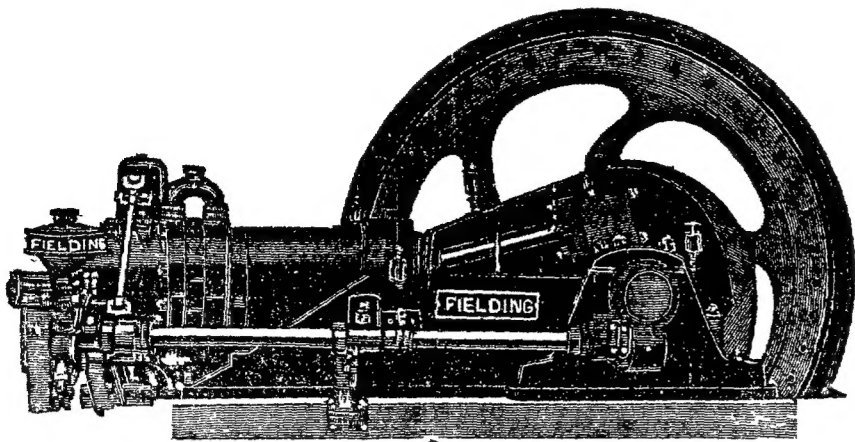
మానేజరు: ఆంధ్రప్రదేశ్ రీమిల్స్, బెజవాడ, దక్షిణాంధ్రయా.

“ఫీల్డింగు” ప్రసిద్ధి కెక్కిన న్యూట్రెవు కోల్డు వేవరైజరు
క్విక్ స్టార్టింగు శమిడిశల్ క్రూడు ఆయిలు యింజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

ఈ ఏప్రిల్ తే 1 ది నుంచి ధరలు యింకను తగ్గించబడినవి.

536

సుమారు రెండే నిమిషములలో వేవరైజరు చల్లని స్థితిలో నుండగనే స్టార్టు కాగల ఈ యింజనులను కొనుటవల్ల అనేకలాభములను పొందవచ్చును.

ఈ యింజనులకు క్రూడు ఆయిలు ఖర్చు, సాధారణమైన క్రూడు ఆయిలు యింజనులకు అయ్యే ఖర్చులో సుమారు సగముమాత్రమే అవును. అన్ని సైజులు యెప్పుడున్న స్టాక్లో నుంచబడును, మీకు కావలసిన సైజులకు అలస్యముచేయక వెంటనే వ్రాయుడు.

Telegrams:— Sole Agnts: D. L. Sastry & Co., Post Box
MACHINISTS No. 203
12, Thambu Chetty Street, MADRAS.

THE MYSORE GOVERNMENT SECURITY
Life and Marriage Assurance Company, Limited.
Head Office: Life and Marriage Assurance Buildings, Mysore (South India).
Capital (Fully subscribed) Rs. 5,00,000; Capital Paid-up about Rs. 3,25,000.
Government Securities held Rs. 2,00,000; Life Insurance policies issued Rs. 20,00,000.
Annual Premium Income Rs. 50,000; Funds invested on Immovable properties [Rs. 1,00,000]
Necessary security Deposit furnished to the Government of India as per Indian Life Assurance Companies Act 1912. Loans from Rs. 1,000 to Rs 5 000. Will be given with and without interest and security to our life Policyholders and bondholders. Next drawing for granting loans on 31st July 1924. Wanted Agents everywhere on liberal terms. Apply for particulars sharp to:—
Messrs. P. K. Rau & Sons.
Chief Agents, for Madras Presidency. 289, Thambu Chetty Street, MADRAS.

డాక్టరు, జి. బి. గారి సుగంధనస్యము

అంజనములందెల్ల శిరస్సును, ఇంద్రియములయందెల్ల సయనములను, ప్రధానము ఆన దివ్యము సర్వజనులకును తెలిసినదియమే కాక! ఈ రెండింటియందును కలసి వ్యాధులు సాధారణముగా ప్రాణహాని కలిగింతున్నవి అని

వ్యాధిగ్రస్తునివస్థయను నివృత్తియొకముగాఁ జేసి యామరజాంతమును కాపించుచుండును, ఇట్టివ్యాధులకు తానికి తీసికొనుచుండు లనేక ముతయొగింపబడుచు వచ్చి సవి గాని యది యావ్యాధులను నివారించు లేక పోవుటయే గాక రసవిషగంధకాదులు చేరినవిగా నుండుటచేత తుదకు శేషశోగ్యము సంతక చెడదీయవలెననిగాఁగూడ వేర్పడినది. తరువాత వైపురతమును పట్టును సవకాగరితులచేత మంచివైద్యముగా తీర్చి నిలబడి యట్టి మందులకూడ సనేక మిప్పు డుపయోగింపబడుచున్నవి. గాని అది సూడవంత ప్రయోజకములుగా గ్రహింపబడుట లేదు.

ఈ సందర్భము లన్నియును యోచించిరికాలము మరి క్రమచేసి యాయుర్వేదాంగిలేయ యూనానైద్యములం దారే తోకొకకారాధమై తమసర్వస్వమును వినియోగించుచున్న డాక్టరు, జి. బి. గారీ సుగంధనస్యమును కనిపెట్టిరి.

ఇదివరకే లోకమందంతటను వ్యాధులు చేయబడి నుప్రసిద్ధమైనది కాబట్టి దీనినిగూర్చి మేము విశేషింకొనింపవలసిన పని లేదు. ఒకసారి యానయోగింపినయెడల దానియొక్కప్రభుత్వము సరియే స్థాపింపగలదు. దీనిచే కాధానివృత్తి గాంక కృతజ్ఞతాపూర్వకముగా గొప్పవాడును కొలదివారును కుంపినయోగ్యతా వృత్తిల మిక్కిలిగానున్నది.

ఈ సుగంధనస్యము సువయోగింపబడుటకు మెదడు, ముక్కు, కన్నులతో సంబంధించిన సమస్తవ్యాధులును సమూలముగా నశించును. పీడనము, ఒంటితలనొప్పి, తలనొప్పి, జలదోషములు, కుండలెర, కంఠమునకు వైచిత్ర్యము వ్యాధులకును ఈ సుగంధనస్యము పెట్టినది ఖచ్చితము. ఇట్టి గుణవిషయము గలిగి యంతములభముగా విక్రయింపబడు నానంద మిదికప్పు చుటియుకటి లేదు. తిరికాల ముంచిన చెడని సుగంధ విశేషములను, పొడి యాభ్యాసము లేనివారికి సహిత మిది హితవుగా నుండును.

సాధారణముగా పోడివేయవార లీ సుగంధనస్యమునుకట్టి రెండుసారులు ఉపయోగించినయెడల, ఇది సాధారణపు పోడి గిం, గిగి సాకు ఉపయోగించినంత పనిచేయును. కాలకా కెలగు సాధారణపు పొగాకు పోడిలో నీ సుగంధ నస్యము నొకచిటిక కలిపినయెడల కా పొగాకుంతయును మిక్కిలి పంకురవంత మగును.

బుట్టి ౧ కి అ. ర వి. పి. ఖర్చు అ ర డబ్బ ౧ కి రూ. ౨-౦-౦. వి. పి. ఖర్చు ౦-౫-౦
ఆంగ్ల లేక ఆంధ్రభాషలో విలాసము వివరముగా వ్రాయవలెను.

చిలాసము:-గురుబసవ అందు కంపెనీ లిమిటెడ్, పోస్టుబాక్సు 510 మద్రాసు.

ఆంగ్లో ఇండియను అందు కలోనియల్ స్టీము నావిగేషన్ కంపెనీ లిమిటెడ్

డైరెక్టరులపై తేబడిన దావా తీర్పు

బొంబాయి 17:—ఆంగ్లో ఇండియన్ అందు కలోని యల్ స్టీము నావిగేషన్ లిమిటెషన్ కంపెనీ పరిష్కారకర్త, డైరెక్టరుల ఆశ్రధవలనకంపెనీకివచ్చిన నష్టమును డైరెక్టరులనుండి రాబట్టవలెనని తెచ్చినదావాలో నేడు బొంబాయి హైకోర్టు లో కంపు న్యాయమూర్తి తీర్పుచెప్పెను.

ప్రతి డైరెక్టరును కంపెనీవ్యాపారములలో గుడియొక క్షయమునందు ఆశ్రధ వహించినాడనియును, కొన్నివిషయ ములలో బుద్ధిపూర్వకముగా ఆశ్రధ వహింపకపోయినను కొన్నిటిలోనుండుమాత్రము బుద్ధిపూర్వకముగా దురుద్దేశ్యములతోనే ఆశ్రధ వహించినారనియు అందువలన కంపెనీకి జరిగిన ఆయా నష్టములకు వారే బాధ్యులనియు న్యాయమూర్తి చెప్పెను. ప్రతివాడును కొంతదబ్బు చెల్లింపుమని అడిగెను. తీర్పును చెప్పుటలో లిమిటెషన్ కంపెనీ డైరెక్టరులు కమిషనుల నిర్వహించుటయందు మిగుల శ్రద్ధవహింపవలెననియు, లేనియెడల అట్టి ఆశ్రధవలన గణనశలీతములకు వారే బాధ్యులుగా నెంచబడుననియు న్యాయమూర్తి చెప్పెను. యాకేసులో డైరెక్టరులలో యిద్దరికెప్పు ఓట యనభవము లేనేలేదు. అందువలననే 7 మాసములలో రు 74 లక్షల మొత్తము 14 లక్షలైనది డైరెక్టరులు తమకే కేసుమించిన ఖర్చును తేసివారనట స్పష్టము. ఖర్చుతో ప్రతినివయమును ఖండించి, డైరెక్టరులలో నిపుణులగు స్పృలు కెప్టెను టర్నెలుగా ర్లిద్దరును సాక్ష్యపుబోనులో నున్నపుడు సరిగా ప్రవర్తించలేదనియు అందువలన వారి సాక్ష్యము నిష్ప్రయోజనమనియు న్యాయమూర్తి చెప్పెను.

“కారల్ టుమకాసు” అను ఒకయింటిని కొనుటలోను 10 యేడలకు కొనుటలోను డైరెక్టరులు బాధ్యులుకారని విడుదలచేసి, న్యాయమూర్తి, ఇప్పుడు 20 వేల రూపాయల విలువయైనను చేయని “అశీజా” అనుస్తీమరుపై 6 లక్షలు చెల్లించుటలో స్పృలుగారు బుద్ధిపూర్వకముగా ఆశ్రధవహించినని న్యాయమూర్తి చెప్పెను. మొదటిలో ఖర్చులనిమిత్తమై 1 లక్షరూపాయలు తీసుకొని దానికి తక్కుమాపింప లేకుండుకు స్పృలుగారు స్వయముగా బాధ్యుడనియెను.

మొత్తముమీద స్పృలుగారు పరిష్కారకర్తకు రు 7,87,000 యాయవలసివచ్చెను. మొదటిలో ఖర్చులకై తీసుకొన్న రు 100,000. “అశీజా” విషయమై రు 6,79,000/- రహస్యముగా కమిషన్ తీసుకొన్నది రు 8000/- డైరెక్టరుగా తమయందుంచిన నమ్మకమును పోగొట్టుకొని పనిచేసినందుకు చేరువేరు విషయములకు గాను కెప్టెను టర్నెలుగారు రు 47,000/- యాయవలసివచ్చెను. ప్రతివాది హీరాలాలుగారు సర్ హుక్మీచందుగారితో నియోగింపబడినవా డగుటచేత హీరాలాలుగారి కీయబడిన ప్రోకరేజి రు 37,000/- మొత్తమును సర్ హుక్మీచందుగారే పరిష్కారకర్త కిచ్చుకొనవలెనని తీర్పు చెప్పబడెను. రు 55,000 లో సబ్బుప్రోకరల కిచ్చినట్లుగా రుజువు చేయబడిన మొత్తములు మరియొక డైరెక్టరుకు భావనగరు తానాగారియ్యనట్లు తీర్పుచేయబడెను. ఏమైనదో తెలియనటువంటి రు 16000/- ప్రోకరేజిని యన్. ఏ. కాజీజీగా తీర్చుకొనవలెను. వారిల్ వాలా, కోల్కతాగార్లు అనుమితా యిద్దరి డైరెక్టరులైనను ఎట్టి డిక్రీయును చేయబడియుండులేదు.

(ఆ. ప్రె)

నోటీసు

“కొవ్వూరు, గ్రామంలో హైస్కూలుకుట్టే నిమిత్తం కొవ్వూరు యూనియన్ బోర్డు ప్రజలెంటు వారివ్వారా అక్టోబర్ కాబడ్డ ఎ 4 చుగ్గి 6 నాల్గువకరముల ఆరు చతురపు గజముల స్థలమును, శ్రీ కృష్ణాడెన్సిటీబోర్డువారు కొరినవెంటనే వారికి ఖారీచేసి స్వాధీనపర్చే వరకువైసి సమస్తస్థలం 1924-25 సంలియేతుసాలాకు సేద్యంనిమిత్తం 1924 సంలి జూలైనెల 20 వ లేది ఆదివారం ఉదయం 11 ఘంటలుకు కొవ్వూరులో యూనియన్ ఆఫీసువద్ద శ్రీయూనియన్ ఆఫీస్ డెంటువారి వలన వేలంవేయించడ మవునని ఇందుమూలముగా ప్రచురపర్చడ మయినది.”

కంఠమనిచిన ఆనందరాయుడు,
ప్రసిడెంటు, యూనియన్ బోర్డు, కొవ్వూరు.
(1550) 12-7-24

Guard your Baby against milk-borne disease

Give your baby Glaxo—the one safe Milk food that is made in New Zealand, where the dreaded disease, bovine tuberculosis, is practically unknown. The cows that produce the milk made into Glaxo live in the open air and feed on sun-bathed pastures all the year round. That is why Glaxo is exceptionally rich in Vitamins and is free from all risk of milk-borne diseases.

Run no risk with your baby's milk; give him Glaxo, the safe milk food, which is free from the risk of conveyed tuberculosis.

Ask your Doctor!

The Super-Milk Food
"Builds Bonnie Babies"
WHOLESALE DISTRIBUTORS:-
Alfred Young & Co., Ltd.,
(INCORPORATED IN ENGLAND)
Post Box 40 MADRAS.

“న ర్ని న న్” (స్వర్ణము చేరియున్నది) అద్భుతమైన జీవామృతము.

లోహము లన్నిటిలోను స్వర్ణము దివ్యమైనది మాత్రమే కాదు. అయితే దానిని చక్కగా వాడిన ప్రపంచమునందున్న రసాయనము లన్నిటికీని రాజు వంటిదని హిందూదేశపు ప్రాచీన ఋషులు తెలిసియున్నారు. ప్రాచీన, ప్రకృతి బోధనలలో మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనవాటిని మిళితముచేసి, కఠూరు చేయబడిన దివ్యవర్ణము. నరముల బలహీనత, నపుంసకత్వము స్వల్పముగా నున్నను, హెచ్చుగా నున్నను, రక్తహీనత, బరువుతగ్గుట, అపశుద్ధరక్తము, దుగ్బల్యము, మ్యూరస్తీరీయా, మలబద్ధకము, అజీర్ణము మొదలగు అన్ని విధములు చేడువ్యాధులు, తీరనివ్యాధులు తప్పక గుణముగను. కఠినపత్వము, లంకణముచేయ నన సరములేదు. సాధారణ దుగ్బలత్వమునకు వైకి కస్తూరితైలమును వాడవలెను. సర్విములన ఆనేక అద్భుతగుణములు గలవు. ఒక సెలకు సరిపడు సర్విమును ఔషధము స్వర్ణముతో మిళితమైనది. బుడ్డి 1 కి దున్న 5.0-0. వై పూతబోషధము రున్న 2-8.0 ఒక పూర్తిసెట్టు రున్న 7-0.0 తపాల ఖర్చు వేరు. ఉష్ణదేశములలో నుండువారి కిది అమృతమైనది.

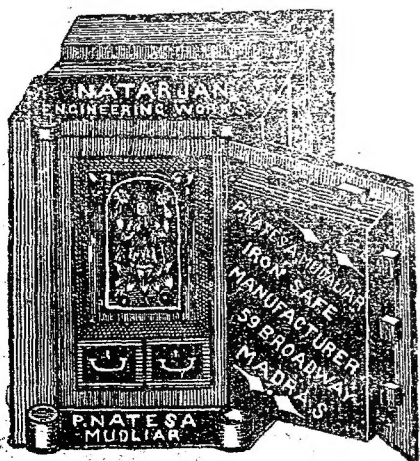
డి. వెంకట్రావు ఎస్కైవరు, బి. ఏ. వైదాకేటపోస్టు “మంచి పుష్టిని కలుగజేసినది”- మిస్టర్ ఎం. బి. నాయకర్, మద్రాసు “రక్తమును కుడిచేయును”- మిస్టర్ హెచ్. కార్పెరు, బొంబాయి “మిక్కిలి ఆశ్చర్యకరమైనది”- డాక్టరు, బొంబాయి “మిక్కిలి ఆశ్చర్యకరమైనది”- డాక్టరు ఎన్. మాన్సే అహమదాబాదు: “నూర వీనియూ రోగికి చాలమంచిది”- మిస్టరు డబ్ల్యూ బెట్టి మద్రాసు “2 పాసల బరువు ఎక్కువైనది”- మిస్టరు రూఫ్ ఖాన్ సి. ఐ. డి సబ్ ఇన్స్పెక్టరు పాట్నా “ఉపయోగకారి, గుణకారి”- ఎస్. ఆర్. రావు ఎ ఎస్కైవరు బి. ఏ డెప్టి కలెక్టరు వేలూరు “నాకు చాలమేలు చేసినది”- మిస్టర్ పి. సుబ్బరావులు, రంగును “సంపూర్ణత్వప్తి నికలుక జేసినది” మిస్టర్ ఎన్. సి. డిటూ కానిటర్ ఇన్స్పెక్టరు కలకత్తా “అద్భుతమైన గుణములను కలిగించినది” ఆరోగ్యముగా నుండ గోరిన ఇప్పుడే ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు నేనులో బాగల్ పూరు విలాసమునకు (వాయవ్యమున లేక ఏజెంట్ వద్ద తీసుకొన వచ్చును.

Behar Chemical Works, Bhagalpur. Branch-Mihijam. Telegrams:—Chemists, Bhagalpur or direct from Agents, W. E. SMITH & Co., Ltd., and Madras Branches. Dadha & Co., Asvin & Co., Iyaccannoo Mudaliar Madras. Woollean Mart, Mangalore. A. Abid & Co., Hyderabad and Chemists and Druggists everywhere.

న ర న ము

దృ ఢ మై న ది

న మ్మ క మై న ది

యిప్పటిమోస్తరుప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈదిగువ తెలుపబడిన వారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగాయున్నది. బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న లే శ మొ ద లి యార్,
ఇరుపపెట్టెలు చేయువారు,

ప్రావైటర్, 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.
నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్కుసు. ఐరన్ అండు బ్రాస్ ఫౌండర్లు ఆయిల్ ఎంజనులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థతగలవారు. రైసుమిల్లుకు కావలసిన సిలండర్లు, సాప్లింగు, నట్టులు, సరసముగా యివ్వబడును. సుబ్బరాయప్పిల్లెడి, వెద్దనాయకన్ పేట, మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అర్జరు యిచ్చిన తయారుచేసి యివ్వబడును. ఉత్తరములు వ్రాసిన బదులు వ్రాయబడును.

గుంటూరుజిల్లాసంఘములో ఉప పాడింపనున్న తీర్మానములు

మేము ఈ క్రింది తీర్మానములను రాబోవు గుంటూరు జిల్లా సంఘసభలో (27 వేదిన) ఉపపాడింప దలచినాము.

(1) జిల్లాసంఘమునకు తగినంతధనములేవందునను, కార్యదర్శులలో నొకరు నిమిత్తమాత్రముగ నుండుటవలనను, వారు భయముకలసి పనిచేయుచో జిల్లాసంఘమునకు చాలధనలాభము కలుగునుగాన ప్రస్తుతమునిర్నిమిత్తముగానున్న శ్రీ. గో. వెంకటేశ్వరావుగారును, లేతనము పుచ్చుకొనుచున్న శ్రీ ప్రసాద రావుగారును ఉచితముగ పనిచేయుటకు యాసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

(2) కాంగ్రెస్ సంఘమునకు ప్రస్తుతము డబ్బులేవందున స్వల్పవేతనములను పుచ్చుకొనుచున్న యుద్వోగులను తగ్గించుట కంటే ముప్పదిరూపాయలన్న ఎక్కువవేతనము పుచ్చుకొను వారివేతనములను ముప్పదిరూపాయలకు యెక్కువ కాకుండ తగ్గించడమునకు యాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

3. నోటీసు లేకుండాను అకారణముగను, అక్రమముగ ను కార్యనిర్వాహకవర్గమువారిచే తీసివేయబడిన రెండవగుస్తా శ్రీ వెంకట్రావుగారిని తిరిగి వారమామూలువేతనముమీద వారి యుద్వోగమునందు నియమించుటగాని ఆయుద్వోగము లేకపోయినచో వారిని మరియొక యుద్వోగములో నియమించుటగాని చేయవలసినదని యాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

నల్లగొండ జానికిరామయ్య.

జిల్లాసంఘ సభ్యుడు.

1. అహమదాబాదుతీర్మానము ననుసరించి పంచవిధ బహిష్కారములకు వ్యతిరేకముగ వర్తించని అసహాయవాదులే జిల్లాలోని కార్యనిర్వాహకవర్గములలో ఉద్వోగులుగను, సభ్యులుగ నుండుటకు అర్హులనియు వ్యతిరేకముగ వర్తించినవారు తమపదవులకు రాజీనామాలు సీయవలసినదనియు ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

క. మరియు జిల్లాలోని, జిల్లా, తాలూకా, గ్రామసంఘములయొక్క ఉద్వోగులలోను, కార్యనిర్వాహకసంఘసభ్యులలోను, బహిష్కారపంచకమునకు వ్యతిరేకముగవర్తించిన వారిపేర్లను విచారింపి తెలియబరచుటకు యీ క్రిందివారు ఉపసంఘముగా ఏర్పడవలయు నని యాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

2. శ్రీయుత పూర్వ సుబ్బారావుగారు బహు క్షిప్రపరిస్థితులలో నుండుటచేత నూటయేబది రూపాయలు అడ్వాన్సు యిచ్చి వారిజీతమునుండి నెల 1 కి పదిరూపాయలవొప్పన విసహాయించుకొనవలసిన దని యాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

అన్నాప్రగడ కామేశ్వరరావు.

జిల్లాసంఘసభ్యుడు.

“స్థానికులుగానుండి (గుంటూరు) వేతనమేమియు నవసరము లేకయే, కార్యదర్శులవని నెరవేర్చ సామర్థ్యముగల శ్రీయుత గోవిందరాజు వెంకటేశ్వరావుగారిని సంగ్రహ నెక్రటరీగా నుండగలందులకు ప్రార్థించును, ప్రస్తుతము నెల 1 కి రు 50.0.0 ల జీతము పుచ్చుకొని వర్గింగు నెక్రటరీగా పని చేయుచున్న శ్రీయుత ఇడ్లమాడి ముత్తేశ్వరప్రసాదరావుగారిని జిల్లాలో ప్రచారము చేయగోరుదు వారు కోరినయెడల, తదితర ప్రచారకలందఱవలెనే నెల 1 కి రు 10 ల జీతమును అమ్మిన ఖర్చు, ఏమిలపై జిల్లాసంఘమువారు తీర్మానముచేసిన ప్రకారము కమిషను ఇచ్చుటకును ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.”

న. దూరు వెంకటరంగారావులు,

జిల్లాసంఘసభ్యుడు.

శ్రీ సీతారామాంజనేయనాటకసమాజము-ఏలూరు ఆదివారం 20-7-24

ఏలూరు మోతేవారి హాలులో
శ్రీ రామ పాదుకా పట్టాభిషేకము

ప్రదర్శింతురు.

మోతే నారాయణరావు జమిందారు

(1557)

(పెసిడెంటు.

మదరాసు శాసనసభ.

పి. పెద్దిరాజుగారు అడుగనున్న ప్రశ్నలు.

కృష్ణాజిల్లా రీసెటిల్ మెంటు

రానున్న మదరాసు శాసనసభలో పి. పెద్దిరాజుగారు యాదిగవ ప్రశ్నలను అడుగవలచినట్లు నోటిఫికేషన్లు:-

౧. కృష్ణాజిల్లా రీసెటిల్ మెంటు నమనరించి ఆజిల్లాలో భూములను తిరిగి తరగతివారిగా విభజనజరిపెదరా?

(౨) ఎవరు మెంటు చేతు 18 8/4 మించుచున్నది నూతనముగా ఉత్తరపు వచ్చినవివరములను భూములను తరగతి వారిగా తిరిగి విభజించుట అవసరమని తలంపెదరా?

(౩) కృష్ణాజిల్లా రీసెటిల్ మెంటు ఆఫీసుగారి పరివారము సంఖ్య తగ్గించుట గూర్చి విచారించెదరా? ప్రస్తుతమున్నంత మంది గమస్తా లుండుట చాల వ్యయమునకు కారణమైనవని ప్రభుత్వవారికి తెలియునా?

౨. (1) గోదావరి పశ్చిమ డెల్టాయందును, కృష్ణా తూర్పు డెల్టాయందును ఆక్రమణితి ఉపయోగమునై విధించిన ఆదేశపును ఎంతమొత్తము వసూలుయినది?

(2) అదనపును విధింపవలెనని జమాబందీ ఉద్యోగలయందు కేసుజేయులోపున అందుకు సందర్భించిన రైతులను విచారించిరా? కేసుపెట్టులోపున ఉద్యోగులు అందుకు సంబంధించిన రైతులకు తెలియజేసి విచారింప వలెనని ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరవిసంగెదరా?

(3) 7-8-1913 టి.డి. నెం. 684 ప్రభుత్వ ఉత్తరపునకు ప్రత్యుత్తరముగా రివెన్యూ బోర్డువారివద్దనుండి విభజన ప్రభుత్వమువారికి చేరినదా?

(4) ఆ ఉత్తరపును కృష్ణాజిల్లాలోని ఉద్యోగులు వన్ని చలేదని ప్రభుత్వమువారికి తెలియునా? అందలి నూచలన్నియు అనుసరించి తీరవలెనని వేరుగా ఉత్తరపు లాసంగెదరా?

కాండ్రెంగుల రామచంద్రరావుగారి కేసు విచారణ

(5) (౧) రాజమహేంద్రవరము కాంగ్రెసు ప్రతిపాదనకుడను కే. రామచంద్రరావుగారి కేసువిషయమై ప్రభుత్వమువారు విచారణమునర్పిరా? (2) చేరియున్నయెడల ఆ కేసులో గోదావరిజిల్లా మేజిస్ట్రేటు ఆమలించినపద్ధతి ప్రభుత్వమువారికి సంతృప్తికరముగనున్నదా? (3) ప్రభుత్వము వార్షివిషయమున నేమైన చర్యచేయునని నెంచిరా? తీసుకొనుచో నెట్టిచర్య చేయునని నెంచిరా? (4) ఈ విషయమున గోదావరి జిల్లా మేజిస్ట్రేటు పంపిన నివేదనకు బల్లపై నుంచెదరా?

ఉంగుటూరు నల్లచెర్వు ఫారెస్టు రిజర్వులు

(4) (౧) ఉంగుటూరు, నల్లచెర్వు ఫారెస్టు రిజర్వుల సమావేశముననున్న గ్రామస్థలకు గలగుచున్న కష్టములగురించియు అసౌకర్యముల గురించియు ప్రభుత్వమువారు గమనించిరా?

(2) వైగ్రామస్థల, ప్రభుత్వమువారి కీ విషయమై ఏ మైన తెలుపుకొనిరా? తెలుపుకొనినచో దానిపైన నెట్టి చర్య చేయునని నెంచిరా? (3) వై రిజర్వులో అడవిదుబ్బులు మాత్రమే యుండుటచే ఆ రిజర్వులకు అటవీసంచాయితీ నేర్పరిచెదరా?

గోదావరి డెల్టాలో రెండవ పంటలు

(5) (౧) గత పదివర్షములలోను గోదావరి తూర్పు పశ్చిమ పశ్చిమ డెల్టాలయందు 1,2 పంటలకు సాగుబడియగు ప్రదేశ మెంత? (2) నీటిసరఫరా లేకపోవుటచే గతమునున్నవర్షములలోను, వై డెల్టాలో చాలప్రదేశమున రెండవ పంటపైరులు పాడైపోవుచున్న విషయమును ప్రభుత్వమువారు గమనించిరా? (3) అట్లగుచో, రెండవ పంటపైరుల సాగుబడిప్రదేశ మెంతమును నిర్ణయించుటకు, అధికారతరగతుల సలహాతో నోకస్కీము నేర్పరిచెదరా?

కృష్ణా గోదావరి డెల్టాలలో కాలువలు

(6) గత ఆయవ్యయ పట్టిక చర్య సందర్భమున లా మెంటుగారు వాదన మొనర్చిన ప్రకారము, కృష్ణా గోదావరి డెల్టాలలోని పంట, మురుగుకాలువలను బాగు జేయుటకును అభివృద్ధి జేయుటకును ఒక స్కీము నేర్పరుచుటకు అధికారతరగతులను నేర్పరుచు నుద్దేశించిరా?

(7) అట్లగుచో నీ కమిటీని త్వరలో నీసంఘము నేర్పరిచెదరా?

గోదావరి - నకట్టవద్ద పూడిక

(7) గోదావరినది, అనకట్ట కనువను, పూడిక వేసిపోవుచుండుటచే, ప్రభుత్వమువారు రండులకు కారణమును, ఆమలించి

పంపిన నివారణోపాయములను పరిశోధించెదరా? (8) వైక వేయుచున్న పూడిక కొట్టుకొని పోవుటకుగాను, రాబోవు వరదల సమయమున అనకట్టకిందనున్న స్థాయిలను తరచు టకు ప్రభుత్వమువారు దుద్దేశించిరా?

గోదావరి పడమటి డెల్టా

(8) గోదావరి పశ్చిమ డెల్టాలోని పల్లపు ఆయకట్టు విస్తీర్ణమునకు అవసరముగ నీటిని సరఫరాజేయుటకు విజ్జేశ్వరము పాడు స్థాయిలను చాలబలదని ప్రభుత్వమువారికి తెలియునా?

(9) వెంకయ్య, వొయ్యేరు కాల్వలకు నీటిని సరఫరా జేయుటకు చిడిపివద్ద నోక వెయ్యును నిర్మించుటకు గరించి ప్రభుత్వమువారికి స్కీము వాలించియున్నారా?

కృష్ణాజిల్లావిభజనము

9 (౧) కృష్ణాజిల్లా విభజన నెప్పు డాచరణలోనికి దెచ్చెదరా? (2) పాడుకొల్లూర్ల శేర్పూరు ప్రదేశమును గురించి ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించునారా? అట్లగుచో నెక్కడ? (3) అనకాపల్లి, నల్లచెర్వు, దుచిచర్ల గ్రామముల నుండి, తమగ్రామములను తాడేపల్లిగూడెము తాలూకాలో జేర్పవలెనని కోరుచు మహాజన్లువచ్చెనా? వచ్చినచో వానిపై నేనిచర్య చేయునని? (4) లవంతాలూకాను, నూజివీడు డివిజనులకు జేర్పరాదనియు, నుడివాడ, బెజవాడ, మచిలీపట్నము డివిజనులకు జేర్పవలెననియు గోరుచు శ్రీత్రిపాపరెడ్డితాలూకానుండి మహాజన్లు వచ్చెనా? వచ్చినచో నేమిచర్య చేయునని?

10. కృష్ణాజిల్లా రావిపాడు ఎస్టేటునందు (నర్సాపురం తాలూకా) మామూలు పల్లంభూములను ఆరీతిగా నెప్పుడు నిర్ధరించిరా?

(2) అట్లు నిర్ధరించక పూర్వము గ్రామములోని భూములన్నియు గోదావరి నీటివల్లనే సాగుఅగునని డెడివా? కాని చో గతపదేండ్లలో ప్రతియేడు ఎంతవిస్తీర్ణము ఆట్లు నీటిసరఫరా గలవి యుండెను?

(3) నీటిపైనున్న దరకాస్తులపై ఉత్తరపులకు భూములకు నీరు పెట్టకముందు ఒకగడుండుట సత్యమేనా?

(4) బాపతు పల్లములకు గూడా మెరకపంటలు పండించుకొనుటకు వీలు లేని వైసవ్వటికి 50 ఏండ్లనుండి నీటిసరఫరా గలిగియున్నదని ప్రభుత్వమువారుంగదరా?

(5) అభూయిలకు గూడ నీరువదులదని స్థానికోద్యోగులకు ప్రభుత్వమువారు ఉత్తర విసంగెదరా?

(6) మామూలు పల్లము భూములను నిర్ధరించినపిదప బాపతు పల్లపు భూములకు నీరు నిరాకరించిరా? అట్లయినచో అందులకు కారణ మేమి?

4. క్రిందటి ఛన్సీలో బాపతు పల్లపు భూములన్నిటిపై పల్లపుపంట పండించినందుకు అదనపు పన్ను వసూలుజేసిరా? వాటిభూములు నీటిసరఫరా గావించుననినచో అదనపు పన్ను విధించబడునని కాలుదాదల తరగతవరదకుండనే నాట్లు చేసిరా?

(8) సవరు గ్రామమునందు క్రిందటి ఛన్సీలో అదనపు పన్ను ఎంతమొత్తము వసూలుజేసిరా?

కృష్ణాపత్రిక కేసు

11. కృష్ణాజిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుడు డి. బి. టి. బాలాజీరావు నాయుడుగారు రాజీనామానిచ్చుటకుగూర్చియు, కృష్ణాపత్రికలో ప్రకటించబడిన బోర్డుకొరకు కొనిన మోటారు లారీనిగూర్చి, కొన్ని ఆక్షేపణలగూర్చియున తెచ్చినమానవ్యపు దావాలో ముద్దాయిని విడిచిపెట్టుటకు గూర్చి ప్రభుత్వము వారు ఏమి దళిలుపుచ్చుననున్నారా? లేనిచో ఎందుచే మాని చేసిరా?

12. కృష్ణాజిల్లాబోర్డును గూడ రెండుగా విభజింప నెంచిరా? అట్లయిత, ఎప్పుడు చేయనున్నారు?

ప్రకటన

విద్యార్థి-కర్త. తల్లిప్రగడ నూర్యనారాయణరావుగారు ధర రూ 0-12-0

ప్రేమలత-కర్త కావ్యనిధి చలికాని లచ్చారావుగారు ధర రూ 0-1-0

ఇవి విద్యా శాఖాధికారులచే, యింటర్

మిడియేట్ పరీక్షల 1925-1926 సం॥ లకు నియ

మించబడినవి. మయనాథ:- మేనేజరు,

శ్రీరామవిలాస ప్రెస్

(8557) చిత్రాడ, పిఠాపురం. (గోదావరిజిల్లా)

ఓ రియంట్ గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్ అస్సూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

ప్రస్తుతము అభివృద్ధిపొందిన కమిషన్ వరత్తులు ప్రవేశపెట్టబడినవి

ఏజెంట్లు, కన్ వాసర్లు

పనిచేయుటకు శక్తిగల వైద్యులనువ్యయలు ఉద్యోగస్తులు దరఖాస్తులను పంపుకొన కోరెదము.

1924 సంవత్సరము

ఈ సం॥ రమునందు జరిగిన నూతన వ్యాపార రికార్డుకలదు. హిందూ దేశమునందు ముఖ్యమైన లైఫ్ అస్సూరన్సు కంపెనీకి గల జనప్రీతి అభివృద్ధి విషయములో వాల్సాని, అందులో లాభము పొందగోరువాగు లైఫ్ అస్సూరన్సు కంపెనీకి ప్రపోసల్సును తమ పలుకుబడిచే పంపుకొనవలెను.

THE MANAGER
Oriental Buildings, Bombay.
The Branch Secretary,
Oriental Assurance Buildings
Post Box No. 8, Madras.
Bangalore Branch:-No 3 South Parade,
Bangalore.
Trivandrum Branch:-Trivandrum.

కౌంటి ల్యుని ఆర్థ శాస్త్రము

గృంథకర్తలు:- మూమిడిపూడి వేంకట రంగయ్య, ఎం. ఎ., ఆకుండి. వేంకటశాస్త్రి

చంద్రిగుప్త చక్రవర్తికి పృథానమర్తియు చాణక్య డనునామాంతరముగలిగినట్టియు కౌంటిల్యునిచే రెండువేలసంవత్సరములకు పూర్వము వ్రాయబడిన సంస్కృతగృంథమునకు సరియైన తెనుగు. పరిపాలనవిధానమునుగురించి మనపూర్వులు వ్రాసిన గ్రంథములన్నిటిలో న(గ్రంథము)దీనినాధారము చేసికొనియే కామండకాదులు వారిగ్రంథములరచించిరి పాశ్చాత్యులు సహిత మిట్టియుద్ధగ్రంథములేదని పొగడియున్నారు. పూర్వీక కాలమందలి మనదేశములోని రాజ్యము తెలుగు పాలింపబడుచుండెనో తెలిసికొనగోరువారికిని చారిత్రపరిశోధకులందరికిని దీని య మూల్యమైనది. గ్రంథమునుప్రసాదించుట కౌంటిల్యుడేనా కాదా, గ్రంథకర్తకాలమెట్టి, గ్రంథకర్తకు వర్ణింపబడిన రాజ్యాంగము యొక్క పృథానలక్షణము తెల్పి-ఆనువిషయములను విమర్శించిన యుపాధ్యాయులు చేర్చబడియున్నది. 600 పుటలగ్రంథము. కాలి కోలైండు. ఖరీదు రూ 4-0-0 మాత్రము.

మూమిడిపూడి వేంకటర గయ్య. మహారాజాశాసేజి, విజయనగరం.

ప్రకటన

మామండులను వాడి మిక్కిలి ప్రశంసించిన ఆంధ్రులకోరిక ననుసరించి తెలుగుజిల్లాలవారి పౌకర్యార్థము రాజమండ్రిలో బ్రాంచి బెంపూలయము నేర్పరచినాము. ఆంధ్రసోదరు తెల్లరు మహాదరింప కోరెదము. మందులు కావలసినవారును ఏజెన్సీలు కొరువారును మాబ్రాంచి మా నేజరుచేర వ్రాసినచో బహయగలరు.

తెలుగు కేటాగు వుచితము. మదరాసు ఆయుర్వేదశాస్త్రసీ లిమిటెడ్, తపాలపెట్టె నెం 151 మద్రాసు.

The Madras Ayurvedic Pharmacy Ltd,
Post Box 151 Madras.

రక్తాక్షి నం||రం ఆషాఢమాస బ||౩, శనివారము

గ్రంథ పరిచయము

శ్రీమద్వాల్మీకిరామాయణము:—ప్రియుత శివమిడిపాటి కామేశ్వరశాస్త్రిగారిచే రచియింపబడిన ప్రతిపదాంధ్రవివరణ, భావ, విశేషార్థసహితము.

ఆదికావ్యమును విహితముమీర్చకలప్రదమును నగు రామాయణము సంస్కృతభాషాపరిచయములేని సామాన్యజనులకు సుబోధ్యము కానేరదు. సంస్కృతభాషాపరిచయము గలవారికి సైతము సంకలిపితభాషములు దెలియుట సాధ్యము. అట్టి మహాకావ్యమున కాంధ్రప్రతిపదార్థ తాత్పర్య విశేషార్థములను 'పరమార్థసంద్రిక్'యనుపేర వెలయించి శ్రీ చెదలవాడ సుందర రామశాస్త్రిగారు రాంధ్రపాఠకమహాశయుల కృతిజ్ఞతకు బాక్ష్యులైరి. కాని యాగ్రంథమిప్పుడు తలముగ లభించుటలేదు. లభించినను విశేషద్రవ్యము నేకకాలమున చెచ్చింపవలసియుండును.

శ్రీ భమిడిపాటి కామేశ్వరశాస్త్రిగారు రట్టివ్యాఖ్యానమునే పురల రచియించి పాఠకజనులకు సులభముగ లభించు పద్ధతులతో బ్రకటింప దొరకొనినారు. వీరు గోవిందతాటియడ్డ, సుబోధిని, చాతుర్థి మొదలయిన పెక్కువ్యాఖ్యానములను జక్కగాఁ బరిశీలించి విశేషాంశములను విరివిగా వ్రాసియున్నారు. కేవల మాంధ్రభాష నభ్యసించినవారికే కాక సామాన్య సామరజనులకును సులభముగఁ దెలియదగిన మధురశైలితో వ్రాసియున్నారు. ఇట్టికార్యమును దలపెట్టిన శ్రీశాస్త్రిగారి పరిశ్రమ మర్మధికము అప్పటి మచ్చలు మూటగట్టు పుస్తకరూపమున బాఠకుల కందఁజేయుట కగు వ్యయప్రయాసములు మొండు.

కావున ప్రకటనభారమును సైతము కేవలము శాస్త్రిగారి వహించుట మిగల నసాధ్యము. అక్షితులు, సంపన్నులు, సుదారాశయులనగు నాంధ్రమహాజనులు శ్రీశాస్త్రిగారి కీమహత్కార్యనిర్వహణమనంతఁ జూచినంతి సహాయమును గావించి శ్రీశాస్త్రిగారి కృతిజ్ఞతకును, శ్రీరామచంద్రమూర్తికృపకును బాత్రులు గాఁదగియుండును. ఈగ్రంథరచన ప్రకటనాదికములు నిరంతరాయముగఁ గడఁచేటట్లు పాఠకజనుల భాగ్యము కానివేలుకాదు.

శ్రీశాస్త్రిగారు ప్రకటనవిషయమున నీక్రింది నిబంధనలను గావించియున్నారు.

కందులెలల కొకసంచిక, ౫౦ పానుల గ్లేజుకాగితముపై రాయలుపైసన ముద్రితమై, వెలువడు మండును. ఇప్పటికి 1, 2, 3 సంచికలు వెలువడినవి. 4, 5 సంచిక లచ్చగుచున్నవి.

1 సంచిక ధర	రు	1.8-0
2 సంచిక	„	1.2-0
3 సంచిక	„	1.2-0

మున్నందు ఆయాసంచికల వెల లప్పటప్పటి కాలానుగులబట్టి నిశ్చయింపబడుదును. ప్రతిసంచికయందు నచ్చుటచ్చుట కథాసందర్భముల కనురూపములగు మనోహరచిత్రములు గలవు.

రు 500 సహాయముచేయువారలకు మహారాజపోషకులుగను, రు 250 నోసగువారలు ప్రధానపోషకులుగను, రు 116 ఇచ్చువారలు రాజపోషకులుగను, రు 58 లు ఇచ్చువారలు పోషకులుగను విరిగింపబడుదురు. ప్రతిసంచికను తప్పక కొనువారలు చందాదారులుగ నుండురు. వారు రు 0-8-0 లు ప్రచేతరునును చెల్లింపవలసియుండురు. ఇతరులకు, చందాదారుల కిచ్చువెలకు, సంచిక లివ్వబడవు. ఇట్టి మహద్గ్రంథమును ఇదండఁగోరువాఁ కింతకన్న సులభమగుమార్గ మొకటి యుండ

ఆగమనగీత లు

[పాన్నాడ కృష్ణమూర్తిగారు]

సిగల వెలయుచు చిన్నారి చరాయుగము సోక, భూదేవి పులకించి వొడ్డు మొంద విరహభరదుఃఖి నగ నన్ను నరయ నడచి వచ్చితివో నన్ను బాలింపఁ బ్రాణనాథ. అకట చివురలకన్నను సలిచుచులము లై ననీపాదపం కేరహద్యయంబు కటకుల శ్మశ గండః నాకడకు నడచి వచ్చితివో నన్ను బాలింపఁ బ్రాణనాథ. చిలుచెగట లుప్పతిలఁ గండఁ జిన్ని మోము చెమటచి త్రడి ముంగరు తృదరకుండె నూరుపులు గాఢతరముగ నొలయ నడచి వచ్చితివో నన్ను బాలింపఁ బ్రాణనాథ. భువనమోహన మై ననీమూర్తి గనఁగఁ బ్రవిమలం బగునీ వేణురవము విఁగఁ జాలఁ దలయించి మొరలిద జాలి నడచి వచ్చితివో నన్ను బాలింపఁ బ్రాణనాథ. అఖిలనిగమాగమజ్జలం కైన నంద రానినీ వేడ ముగ్ధ నజ్జాని వేడ ఆహహ! నిశ్చేతుకప్రేమ నట నడచి వచ్చితివో నన్ను బాలింపఁ బ్రాణనాథ. ఖగహయము విడిచి తంఖచ్చక్రముల విడిచి రమను మరి పరివారవర్గమును విడిచి యడుగుచిగురులుఁ దడబడ విడిగనడచి వచ్చితివో నన్ను బాలింపఁ బ్రాణనాథ. ఆహహ! నిశ్చేమ మెంతని యనఁగవచ్చు ననద నగునామనస్తాప మపనయింప హృ సాగరమున ముంప నకట నడచి వచ్చితివో నన్ను బాలింపఁ బ్రాణనాథ. నిన్ను కడఁబాసి యోర్య నే నిమిషమైన నీవుఁ గనఁ దకున్న నే నిలువనేర నేమి నేయును నాొట కిటుల నడచి వచ్చితివో నన్ను బాలింపఁ బ్రాణనాథ. తెలివి దీరఁగ నీరమ్యతరముఖేందు సాంగచంద్రిక మద్విలోచనవశిర కముల కెరయిడ నిటు నాదరమున నడచి వచ్చితివో నన్ను బాలింపఁ బ్రాణనాథ. ఎంత నొచ్చెనో మెత్తని యాయడుగులు కరినశిలలను దాకి యో కమలనాథ యెత్తుడునె హాయిగను నెద హత్తి నడచి వచ్చితివో నన్ను బాలింపఁ బ్రాణనాథ.

(278)

దని చెప్పెదగును
పురుషోత్తముడగు శ్రీరామచంద్రమూర్తియొక్కపవిత్ర చారిత్రమును జక్కగా గ్రహించి యాదర్శములుగ నాతని యుత్తమగుణములననుసరించి కృతార్థులై యుష్పారుట యెల్లరకును విధియై యున్నది. కావున వారివారికి క్రింది - ద్రవ్య సాహాయ్యమునొసర్చి తుడుకు చందాదారులుగ నైన జేరి ప్రతిసంచికను తప్పక యేర్పటపడినవెలకుఁ బుచ్చుకొని గ్రంథము సాంతముగఁ బ్రకటితమగుటకుఁ దోడ్పడి గ్రంథము నామూల్యగ్రముగఁ బఠించి కృతార్థు లగుట కాంధ్రమహాశయుల ప్రయత్నితులుగాక! కరుణామయుఁ డగు శ్రీరామచంద్రమూర్తి శ్రీకాస్తూరివారికిఁ జిరాయురైశ్వర్యముల నొసంగి గ్రంథరచన ముత్తమనగ్రహించుగాక!

విలాసము:— భమిడిపాటి కామేశ్వరశాస్త్రిగారు, శ్రీమద్రామాయణగ్రంథమాలా కార్యస్థానము, ఆర్యాపురము, రాజమహేంద్రవరము.

శ్రీనన్నచోడదేవ ప్రశస్తి

[నిడదవోలు వేంకటరమణ గారు]

కం. మున్నెప్పుడో నన్నయ్యకు
మున్నుగఁ బుట్టిన యపూర్వపుంగవ్య మటం
చెన్నగ విని యుంటిగాని
యెన్నడు నది మాయభాగ్య మేర్పడ కండెన్.
కం. అంతట దైవికముగఁ బ్ర
త్యంతరము లభింప దాని నత్యాతురతకా
సంతసమువఁ జదివితినే
సాంతముగా నూతనంపుచవు లెలయంగన్.
కం. చదివినకొలంది హృదయము
మనమునఁ దొలకాడ కావ్య ముఖ్యరసము నె
మ్మది నిముడక సొగి న నే
గదియించితి నీవిధమునఁ గై నామఁ దాల్చున్.
కం. రాజకవులఁ బ్రభముఁడు కవి
రాజులలో నగ్రగామి, రమ్యాంధ్రవనో
రాజిత కవనసమన్వితం
దై చను శ్రీనన్నచోడు నభినందింతున్.
ఉ. వన్నెలఁ జిన్నెలం గమనవైఖరి సద్రసపుష్టి నూహలన్
ప్రన్నని నీటు జానలరపలుల నవ్యకళాభిరామగా
మున్నె తెనుంగు వాణి ననపూర్వము గాగ నొనర్చినట్టి శ్రీ
నన్నియచోడదేవకవి నాధుని పెంపు నుతింపఁ జెల్లజే.
ఉ. నన్నయనాడు వైకేవసునం జరియించె తెలుగువాణి తి
క్కన్న మహాకవి ప్రవరుకాలమునం గడు పెద్దయయ్యె, పె
ద్దన్న మహాకవిండు సమయంబున ప్రోడయటన్నమాటలకా
నిన్నుగఁ జెల్లునే భవమేయ మనోహరకావ్య కల్పనకన్.
గీ. ప్రస్ఫుట్యని గంభీరభావగరిమ
మధురవాగ్యైతిసంపద, మందగవన
మెలయ నెలజ్వనంబునఁ జెలవు మీటి
చెలయుచున్నది యానాఁడ తెలుఁగువాణి.
ఉ. కమ్మని జాను దెన్దనుడికారపుఁదీసి, మనోహరంపు భా
వముల పెంపు, క్రొత్తలయి ప్రోడమి నించెడుకల్పనాభిహృ
ద్యమ్ముగు వర్ణనంబులు, సుదారకథారచనాప్రశస్తి, ని
త్యమ్మును తావకీన కవితాపటిమ స్వలయింప నొల్లజే.
ఉ. ముట్టిన దాదికావ్యము సమూలముగాఁ బరియింపఁగాని, తం
పట్టునైన దీసి చదువం దొరకొన్నను గాని వీడగాఁ
బుట్టునె బుద్ధి, యిట్టిది యపూర్వము, మన్ను తెలుంగు
బాసతో

నిట్టిమనోహరాకృతి రచించిన నిన్ను నుతింపఁ జెల్లజే!
కం. లలితపదబంధురము, ను
జ్వలభావరసాభియు క్తవర్ణన యంతమై
యిలఁ దెలుగుకావ్యమలలో
దలమానికమగుచు వెలయు ధరణీతలమునన్.
కం. నీకావ్యము, శృంగారర
సాకర మై, సకలసత్కళాకర మై, మో
దాకర మై, లక్షణశో
భాకర మై, వెలయుఁ గాన నభినందింతున్.
ఉ. జంగమ మల్లికార్జునుని సత్కర్తృజామృతదోహదంబునన్
భంగము వొందకుండు కవితప్రతీ ఫలమై, తెలుంగుబా
సం గయినేయునీవిమలమణ్ముఖవృక్షాప్రశంసఁ జే
ర్చిం గొని చేయఁగా మలదె శ్రీ విలసిల్ల సభాంతరమ్ములన్.
ఉ|| జానుచెనుంగున న్నవరసస్ఫురతంబుగ, చిత్రపద్మ మిం
పూనఁగఁజేయు సత్కవనయోగ్యతగల్గినయట్టి సత్కళా
శ్రీనిధు లై నవైకవిశేషులం దొకరుండ పాటచే
నీనుతి నన్నెచోడ! హావణింపిన వేడుక నే నొనర్చితిన్.
(288)

ఆంధ్రగీతి

[శ్రీ పాద రామమూర్తి శాస్త్రి గారు]

V

క్రిందటివ్యాసము శ్రీ త్యాగరాజస్వామియొక్క సంగీతపద్ధతిని గురించిన చర్చ పూర్తయినదిగానే ముగిసెను. పైకి దీక్షింక "ఆంధ్రగీతి" యని శీర్షిక పెట్టినప్పటికీ, దాని క్రింద త్యాగరాజును గురించి విశేషముగా వ్రాయబడుచున్న దేమి? యని ఎవరైనను అడగవచ్చును. ఆంధ్రగీతియందు ఈ త్రిమూర్త్యులను మూలాధారముగా చేర్చుటచేనవారు శ్రీ త్యాగరాజస్వామియే కనుకను అప్పటినుండి గానవిద్య అభివృద్ధి కైందవేడుగనుకను ఆయనవిషయమే విశేషముగా చర్చించుట ముఖ్యమనవలయును. ఆయన జీవనందరము కొందరు తెలుగు కీర్తనముల రచించిన వాగ్గేయకారులు కలుగుచుండవచ్చుటకీ, త్యాగరాజుయొక్క దివ్యగానావృత్తి వర్ణనలను మొలచిన కుత్సిగాడు గలవలె, యిట్లే లేచి అట్లే అంగీకరింపవలసి తోచుచున్నది. కనుక వారి నావిమలను శ్రద్ధాపూరితముగా పరిశీలనము విశేషముగా చర్చింపవలసిన యవసరముగా కాన్పించుచున్నది. గురించికూడ కొంతవరకు వర్ణనలు మూలా వ్రాయబడును. అదిగాక శ్రాంత కీర్తనముల రచించిన సంగీతగ్రంథకర్తలను గురించి తప్పక కాలము గాయకులను గురించి నే నీవ్యాసములలో వ్రాయ నుద్దేశింపలేదు.

ఇంక త్యాగరాజ కీర్తనముల ప్రత్యేక విశేషమును గురించి యాలోచింపెదము. చదువరలలో అనేకమంది గానసభలలోను పాటకచేరిలలోను యితరచోట్లలోను కీర్తనములు పాటలు జానెట్లు మొదలగునవి వినునప్పుడు ఏపాటయైనను విశేషాహ్లాదమును పుట్టించినయెడల అది ఎవరచించిన కీర్తన నుని తెలిసినవారి నడిగినచో తప్పకుండా 100 క 99 త్యాగరాజ కీర్తనములో లేక శ్రేయోపదములో అయియుండును. ఏటియందీంత సుఖముండుటకు కారణమేమని విమర్శించి చూచినయెడల భావమును రాగమును ఒకదానికొకటి సరిపోయి మిలితమైయుండుటయు అసందర్భమైన కర్తృకారవక్రస్వరగుంభన లేకపోవుటయే వాటి ప్రత్యేక విశేష మయియున్నది. శ్రేయోగతు వారి పదములు కైకొనెను నీతివిరుద్ధముగ కనబడినను, క్రీకృష్ణునకు గోపికలను ఉన్న సంబంధమును నిర్ణయింపఁజూపినయొ యీ పదములకు వారనేకపర్యాయములు పాడగాపాడగా క్రీకృష్ణుడు నాట్యమాడుచుండెననియు అప్పుడేపదము సరిగా నున్నదని శ్రేయోగారు నిర్ణయించుకొని తర్వాత యింకొకపదము రచించియుండుట ప్రారంభించుచుండిరని తెలియుచున్నది. ఆయన త్యాగరాజును పూర్వము 100 సంవత్సరముల క్రిందట జీవించియున్నా గాయకుడు. త్యాగరాజు ఏ ఏరాగములో ఏఏస్వరములో మాధుర్యము గలదో కనిపెట్టి ఏఏస్వరములు ఒకదానితో మఱియొకటి అందముగా కలియునో తెలిసికొని, ఎట్టి మూర్ఖులవల్ల ఆనందము కలుగుచున్నదో గ్రహించి, భ్రమరము మాధువును అనేక పుష్పములనుండి తీసికొని వచ్చి యొకచోట చేర్చినట్లు అనేక రాగములనుండి రసమును దీసి ప్రతికీర్తనమును మాధుర్యపు ముద్దవలె రచించియున్నారు. కొందరు మహాకవులు మాట్లాడుటయు ఆలోచించుటయు పద్మములలోనే జరుపుచుండుట మనము వినియున్నాము. అటులే త్యాగరాజు గానముతోనే మాట్లాడుచు గానముతోనే ఆలోచించుచు గానముతోనే హరిగణముల కీర్తించుచు సర్వకాలసర్వావస్థలయందును గానములోనే మునిగి లేలుచుండెడివారు. అందుచేతనే వారి నోటినుండి వచ్చువాక్యములన్నియు గానముతోనే ఉచ్చరింపబడుచుండి యుండవలెను. వారి మనోభావములన్నియు గానముగుండా వ్యక్తమయిచుండిరి. వారు భక్తిశ్రద్ధలతో భగవంతుని సంగోధించునపుడు ఏదోఒక రాగముగ పరిణమించియుండవలెను. అందుపై మిగిలినసంగతులన్నియు క్రమక్రమముగ నొకదానిపై నింకొకటి అల్లుకొని పోవుచుండిరిని తోచును. ఏలననగా ఏకీర్తనమునందును నట్లు కొనుట అడ్డుకొనుట మొదలగు కఠోరము లేకడన కాన్పించువునగదా అమృతప్రవాహమువలె జారుకొనిపోవుచుండును. ఇదిమాడగా వారికి పూర్వార్థాలోచన లేకుండగానే గానము తనంత నది భావానుభూతిగ ప్రసహించుచుండెనని కనబడును. కాని యితర కీర్తనకారులవలె వీరు ప్రత్యేకముగా ఒక రాగములో ఒక కీర్తనము రచించవలెనని ముందుగానే సంగల్పించుకొని "మట్టు" స్వరములు ముందు వ్రాసికొని చానిక్రింద సాహిత్యమును శీర్షి సరిపడనందున అనేక ప్రయత్నములు చేసి అనేక

కాగితములను చివివేయుచు తుదకు మాధుర్యమునకు బదులుగా గ్రంథకర్త పదవిపాదములను మూచించు కీర్తనము అతిశయముమీద బయటికి లాగి తంటాలుపడినట్లు ఏ త్యాగరాజ కీర్తనలోను కనబడదు. ఇంతకష్టపడి యున్నయెడల త్యాగరాజు వేలకొలది కీర్తనములు రచించింపలేక పోవును. త్యాగరాజు తనమనస్సుతో ఒక భావము బయలుదేరినతోడనే పయికి భావానుభూతిగను స్వాభావికముగను పలుకుచుండెననియు అది ఏదోఒక రాగములోనికి వచ్చుచుండెడిదనియు తత్వాలి యీసంగతి గుర్తించుకొని క్రమక్రమముగ "సంగతు"లను అపారముగ మరపించియుండవలెననియు తోచుచున్నది. ఉదాహరణార్థముగా "చక్రని రాజమార్గము ఉండగా" అను కీర్తనము తీసికొనినయెడల పై అభిప్రాయము స్పష్టమగును. మొదటత్యాగరాజునకు "భక్తియనుచక్రని రాజమార్గముండగావంకరటింకర సందులుగొందులో దూరదవెందుకే ఓమనసా!" అనుభావము మనసులో బయలుదేరి యుండవచ్చును. ఆయన సంగీతముతోనే ఆలోచించి సంగీతముతోనే ఉన్నతభావము లన్నియు విశదపరచుచుండిరిగాన యీ భావము కీర్తనరూపమున, బయటికి ప్రకటమున చెప్పినప్పుడు అది ఖరపాత్రప్రియరాగ గతిలో నడచియుండును. అప్పుడు వారు యీ భావము కరపారక్రియ రాగమున వ్యక్తమయిచిన స్వాభావికముగ నుండునని యిరించి, తరువాత సంగతులన్నియు (పల్లవికే 82 సంగతులను) ఒకదానినొకటి నొకటి తిరంగములవలె వారి దివ్య గాత్రమునుండి ప్రవహింపజేయునూరని తోచుచున్నది. యీ కీర్తనము వినినవారు, సంగతులన్నియు ఎంతవృద్ధులుగా కలసిపోవుచున్నవో భావము నెంతస్పష్టముగా విశదమయిచున్నవో గ్రహించియుండుదురు. త్యాగరాజు, మానవగాత్రమున కున్నలోటుపాట్లు బాగుగ గుర్తించి, తన శిష్యులకు కీర్తనలను చెప్పనపుడు, వారికి క్రికొలది నోట బట్టగలిగినన్ని సంగతులు మూలము వారికి చెప్పవలసివచ్చెననియు, వారే స్వయముగా ఆ కీర్తన మే పాడునపుడు అపారముగా సంగతులు వేయుచుండురనియు తెలియుచున్నది. గనుక వాడుకలోనున్న సంగతులన్నియు వారిశిష్యులు నోటబట్టగలిగినవి యనియు, వారట్లు నోటబట్టలేనిసంగతులన్నియు త్యాగరాజు ఈ కీర్తనములలోనే పాడుచుండెననియు మన మూహించవలసియున్నది. కొన్ని సంగీతగ్రంథములలో ఒక్కొక్క రాగము ఒక్కొక్కరసమును విశదీకరించుట కేర్పడినదని యున్నదిగాని, ఒక రాగము ననే యున్న త్యాగరాజ కీర్తనలు వేరువేరు రసములను, భావములను మూచించుచున్నవి. త్యాగరాజు, ఒక రాగములోనే, వేలువేలు స్వరములు కలుపుటచేతను, తాళకాలమూర్త్యాభివ్యక్తివలెను ఒక రాగమునకే వేలువేలు స్వరరూపములు చూపించుటయేకాక వేలువేలురసములకు కూడ ఒక రాగమే ఉపయోగించినట్లు కనబడుచున్నది. దీనికి ఉదాహరణలు: "ఉపచారము చేసేవారు" "శ్రీరఘువర సుగణాలయ" (భైరవి) "ఏమని మాట్లాడితివో" "తప్పి బ్రతికిపోవ దరమా" "కడలేర రాదా, మానసా" (తోడి) తరువాత, కొన్ని కీర్తనలు ఒక రాగములో ఒక స్వరస్థానముండే ప్రారంభింపబడినప్పటికిని, వేలు విధములుగా భిన్నమయివున్నవి. ఉదాహరణ: "చక్రని రాజమార్గము" "విడమూసేయవే" (ఖరపాత్రప్రియ) "భవమత నా హృదయ" "ననుపాలింపనడచివచ్చితివో" (మాహాన); "శంభో మహాదేవ" "నిన్నే నెఱనమ్మినాను" (పంతువరాలి) "ఆరగింప చే" "నే మొరబెట్టిన" (తోడి) చదువరు లేవరైనను, ఇంకొక రాగము దేనినైనను దీని అందున్న త్యాగరాజ కీర్తనమును వినినచో, ప్రతి కీర్తనము వేలువేలునడకలు వివిధ విధ మాధుర్యములు గలిగియున్నట్లు స్పష్టమగును. ఒక రాగమును ఒక రసమునకే ఉపయోగింపవలెనని నియమ మేర్పరచుకొన్నయెడల, వేలకొలది కీర్తనలు రచింప నుద్దేశించుకొన్న త్యాగరాజుయొక్క అభిప్రాయ నెరవేరకనే పోవును. ఇన్నివేల కీర్తనలలోను, ప్రతిదానికి ప్రత్యేక భావరాగవిశేషములుండుట కనకాశేషే లేకపోవును. ఇంకొకవిశేష మేమనగా వీరి కీర్తనలలో ప్రతిదానికిని, పల్లవి అనుపల్లవి చరణము ఈమాటికే వేర్వేరురాగరూపములు కనబడును.

వీరు గానము చేసినరాగము ఇన్ని యని చెప్పుటకు వీలు లేదు. ఏలయన, ఆయనకీర్తనములలో చాలభాగము శ్రేణువులచేత తగులెట్టుబడుటచేతనో, నోటిని పాడువారు క్రమక్రమముగ నశించుచుండుటచేతనో, కీర్తనములన్నియు ఒక రిద్దరు పాఠముచేయుట కసాధ్యమగుటచేతనో, మనవరకు రాకుండగానే అంతము జెందినవి. మన కిప్పుడు లభించియున్న 800 కీర్తనములలోను కూడ, అన్నిటికిని స్వరములు లేవు

సాహిత్యము మాత్రమే యున్నది. ఇవి విమర్శించినయెడల, దాదాపు 160 రాగము లున్నవిని తోచుచున్నది. వీటిలో మన్న అపూర్వత్యాగము లనేకములు గలవు. వాటివేర్వేరుమూలము చెప్పబడియున్నవి. అవి ఏవియనగా, మనోరంజని, జలగాలా సరస్వతి, రాసావళి, గుండక్రియ, చారుకేసి, ఛాయానాటక, నారాయణగౌళి, సుంబ, ఆహారి, కళావతి, వేగవాహిని, మాళవశ్రీ, దేవమనోహరి, మానవతి, సిద్ధసేన, గాంగేయభూమిణి, శుద్ధస్వామి, బిందుమాతని, శుద్ధదేశి, శ్రుతిరంజని, వీరవసంత, హునేని, శ్రీమాణి, ముఖభాగణ, సాళగక్షేరవి, కన్నడగళి, నాగగాంధారి, కళ్యాణసంత, పూర్ణలలితదీపక, కోకిలస్వని, మార్గసిందోళి, కళానిధి, శుద్ధసేమంతిని, మద్దిధ మార్గిణి, గానవారిధి, ఆభాగి, సభోమణి, యమునాకళ్యాణి, ఉమాభరణ, సవరసకన్నడ, రవిచంద్రిక, జీవంతిని, వసంత, శైరవి, కమలామనోహరి, నాదవరాంగిణి, రూపవతి, మంజరి, వాగధీశ్వరి, మందారి, జాజాహరి, వనస్పతి, కాంతామణి, కూలిని, ఝుంకారస్వని, హంసనాదము, కోలాపాలము, జయనారాయణి, ఈశమనోహరి, మారరంజని, జగన్మోహిని, జాళి, సారమతి, సుపాషిణి, టక్క, మయూరస్వని, మణిరంగ, తెండువీలకే ధేనుక, హిందోళవసంత, పూర్ణవడ్డ, దివ్యమణి, నవనీత, సర్వభూమణి, విజయశ్రీ, సరజ, సుప్రదీప, గుర్జరి, నీలిమతి, జయంతసేన, చంద్రజ్యోతి, భవప్రియ, కలకంఠి, ఫలమంజరి, అమృతహాసినీ, గోపికావసంత, కలగడ, కోకిలనాగి, భిన్నవడ్డము, తీవ్రవాహిని, రాగపంజరము, లలిత, మొదలగునవి. వీటిలో చాలభాగము వేర్వేరు మనము వినుట యరుదు; ఇంక నీరాగములకు ప్రత్యేక స్వరరూపమును స్పష్టపరచుచు ఆలాపన చేయువారు లేరనికూడ చెప్పవచ్చును. ఎవరైనను సంపూర్ణ స్వరజ్ఞానము గలిగిన మేధాకాలులు బయలుదేరినగాని యికముందు ఈ రాగముల నామములకూడ నశించిపోవు నని తోచును. ఆనందభైరవి రాగమును గురించి యొకచిన్నకథ గలదు. త్యాగరాజు కీర్తనరచన ప్రారంభించిన కొన్నిసంవత్సరములలో ఆయనకీర్తి క్రమక్రమముగ వ్యాపించుచున్నపుడు ఎక్కడనుండియో ఒక పిఠి నాటకం పెనవారి గ్రామము వచ్చియుండెను. వారిప్రభునాటక ప్రదర్శనమునకు త్యాగరాజును రమ్మని బలవంతపెట్టి తీసికొనిపోయిరట. నాటకములో ముఖ్యపాత్ర ధరించిన నటుడు, ఆనందభైరవి రాగము విశేషముగా పాడి శ్రోతల హృదయముల నాకర్షించెనట. నాటకాంతరమున ప్రధాన నటుడు పాడిన ఆనందభైరవి రాగము చాలబాగున్నదనియు అందులకు తగినబహుమాని ధనరూపముగ నిచ్చుటకు తనకు సమర్థత లేదనియు, ఏవిధముగ ఉపకారము చేయనని ననియు, త్యాగరాజు అడిగెను. అప్పు డానటుడు, "అయ్యా, తమరు నాగానము విని మెచ్చుకొన్నందువల్ల, నేను ధన్యుడనైతిని. మీరు నాకు చేయగల అమూల్యముగ ఉపకార మొకటియున్నది. తమరు నాకు దయచేయుటకు కూడ తమస్వాధీనములోనే యున్నది. నేను ఈ ఆనందభైరవి రాగమువల్ల అనేకజనులను సంతోషపెట్టి ధనమార్జించుకొనుచున్నాను. నాకు ఏగాయకుడన్నను భయములేదుగాని తమరుమాత్ర మిరాగమున విశేషముగా కీర్తనరచన ప్రారంభించినయెడల నాపేరు పడిపోవును. కాబట్టి తమరు ఇకముందు ఆనందభైరవిలో ఒక కీర్తనయైనను రచింప వుండుటయే నాప్రార్థన. తమరు నారదాంశసంభూతులు. తమరు తలచిన మాత్రమున, మనోహరములగు అనేక రాగములు బయటికి దీయగల సమయము. ఈ ఆనందభైరవి రాగము, మాత్రము నాకు విడిచిపెట్టుడు" అని ప్రార్థింపగా సరే యని త్యాగరాజు అంగీకరించెనట. అంతకు పూర్వము త్యాగరాజురచించియుండిన రెండుమాడు కీర్తనలు తప్ప ఆనంద భైరవి రాగమున తర్వాత నొక కీర్తనయైనను రచింపలేదు. ఇట్టి వాదాన మే లేకపోయినయెడల మన కిప్పటికీ, పూర్వము అట్టేకరగి పోవుకీర్తనములు ఈదివ్యరాగమున మనత్యాగరాజు రచింప కుండునా?

త్యాగరాజువద్ద శిష్యులు సంగీతము నేర్చుకొన్నపద్ధతియు వారికీర్తనలు మనవరకు వచ్చినమాత్రమును కొందరిట్లుండెడిదని చెప్పవచ్చును. వారు శ్రాంతకీర్తన పాడునపుడు శిష్యులు సాహిత్యమును వ్రాసికొని, తరువాత వారి దానినికొద దగినస్వరమును చేర్చి త్యాగరాజునకు చూపించేవారట. అప్పుడు వారు అవసరమైన దిద్దుబాటులుచేసి పాడువిధ మిట్టిదని గాత్రము చూపించుచుండెడివారు. తమశిష్యులలో స్వరజ్ఞానము లేకపోయినను, తమరుపాడినట్లుగానే సరిగా తిరిగి పాడగలిగిన శిష్యులయందే ఎక్కువయభిమానమును కనబరచుచుండి ర్న కొందరివల్ల తెలియుచున్నది. ఇందువల్ల కొందరు త్యాగరా

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సాహిత్య పరిషత్ 13 వసరము

విమర్శకు ప్రభుత్వమువారి ప్రత్యుత్తరము

ఉదకమండలము, జూలై 17:— రాజధాని ముఖ్య పట్టణమునందు వైద్యశాలయందు ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమువారి ప్రభుత్వమువారు గాంచిరి. ప్రభుత్వమువారు రవలంబించు మిత వ్యయవిధానమును సరిగా నెరుగకుండుటచే నిట్టి విమర్శలు గా వింపబడినవిగాన యాదిగన ప్రకటన మూలమున యెల్లరకు తమ విధానమును తెలియజేయుచున్నారు.

ఉపసంఘము

వైద్య, ఆరోగ్యశాఖల వ్యయము తగ్గించుటగూర్చి విచారింపి నిజేడి నంపుటకుగాను నిరుదు యాదిగనవసర్యులతో గూడిన ఒక ప్రత్యేక సంఘము నియమింపబడినది:—

(1) ఎ. వై. జి. కాంచెలుగారు (అధ్యక్షుడు) (2) రెడ్ టెంట్లు కర్నూలు టి. హెచ్. నెమ్మనగారు, (3) మేజరు జి. హెచ్. వసుగూరు, (4) రా. బి. టి. ఎం. కె. నమంగాడి అవర్థ్ (5) హెచ్. ఎ. చాటనగారు (6) డి. బి. సర్. టి. దేశికాచారిగారు (7) రా. బి. పి. సి. ఎన్. య తిరాజులనాయుడుగారు (8) బి. రామారావుగారు (కార్య దర్శి) ఈసంఘమువారు (వీరి నిజేడిక యిదివరకే ప్రకటించబ డినది) రాజధాని ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యయము తగ్గించు పరికి లించి, చాలవరకు వృథాగా వెచ్చింపబడుచున్నట్లు దలంచిరి. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో వివిధరీతుల నగు వ్యయవిషయములను జాగ్రత్త గా పరిశీలించి, వీలగుచోట్ల తగ్గించుటకై ఒక ప్రత్యేకాధికారిని నియమింపవలెనని యాసంఘమువారు నిర్ణయించిరి. రా. బి. టి. ఎం. కె. నెమ్మనగారి అవర్థ్, ఎల్. ఎం. ఎన్. గారు సర్వము జనరలుగారివద్ద పెర్మనెంట్ అసిస్టెంట్ గానుండి పరిపాల నానుభవము నెక్కువగా గలవారను, ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యవహార ములను విపులముగా నెరిగినవారు నగుటచే ఆపనికై ఒక యే డాదీవరకు నియమింపబడిరి. ఈఉద్దేశ్యము ఆంధ్రప్రదేశ్ సామ వ్యయమును నెట్టిలోపము కాకుండ నుండునట్లు తగ్గింపగల వ్య యములను సూచించుచు ఆసేకరింపబడుట బంపెను. ఈవిధానము లలో చాల వాటినిగూర్చి ఆంధ్రప్రదేశ్ సూపర్వైంటెంటులకు, జనరలు సర్వములను సంప్రదించుచు ప్రభుత్వమువారు ఉత్తర్య లను జారీచేసిరి. మిగిలిన వాటినిగూర్చి యింకను విచారింప చున్నారు.

ప్రతికలలో విమర్శన ముఖ్యముగా ముఖ్యపట్టణమునం దలి ఆంధ్రప్రదేశ్ లయందు రోగులకు పథ్యముక్రింద నగు వ్యయ మును తగ్గించుటను నిరసించుచున్నవి. రోగుల ఫీలికలకుల బట్టివారికి గావలసిన పథ్యమునందు గుణమునుబట్టి గాని పరిమాణమును బట్టిగాని యేమాత్రము తగ్గించు నుద్దేశము ప్రభుత్వము వారికి లేదు. వారియుద్దేశమేమన పన్ను చెల్లించు ప్రజలధనము భోగవాంఛలయందును, విడిచిపెట్టగల వ్యయములందును వృథా గా వినియోగింపబడకుండ జూచుటయే. ప్రత్యేకోద్దేశ్య విచారింపి చూచిఆంధ్రప్రదేశ్ లయందు సదవ్యయపద్ధతులు తెలియక రోగులకారములకై వస్తువులగునట్లుయందునుచాలమంది రోగిగ్గు లకుపథ్యముగాక అధికముగా (ఎక్స్పెన్సివ్) ఇచ్చుసౌకర్య ములచేతను, అహారవ్యయముక్రింద అవసరము దానికన్న యెక్కువ వ్యయముగనున్నదని తెలిసికొనెను. పూర్తిగా పథ్యము తినగల రోగిగ్గులకు “సగము పథ్యము” వారగించు వారినిగా నుంచి, పూర్తిగా ఎక్స్పెన్సివ్ నిచ్చుచున్నారు. ఈఅభిలాషను తొలగించుటకు ఆంధ్రప్రదేశ్ సూపర్వైంటెంటులు చాలవరకు ప్రయత్నించిరిగాని ప్రయోజనము లేకుండెను. శస్త్రచికిత్స గావింప బడిన రోగిగ్గులు పూర్తిగా ఆహారము తినగలిగినవారయినను సగము పథ్యమునందుంచి, యెక్కువ ఎక్స్పెన్సివ్ నిచ్చుట ఉన్న పూర్తిగా దొరకనున్నచో ఉత్తరదేశమునుండి తెప్పించియైన పండ్లు ఆహారముగా నిచ్చు వాడుక గూడ కలదు. నిజముగా జూచిన, రోగులు తమ యింట్లో గూడ నినకలు గురు మని కలలోనైన అనుకొననంతటి గొప్ప ఆహారము లాసగుచున్నారు. అందుచే ప్రజలు వైద్యచికిత్సయగుటకు గాకపోయినను, వైద్యశాలయందు నుండు సౌకర్యముల ననుభవింపుటకై ఆంధ్రప్రదేశ్ లకు రాబ్రోత్సాహము గలుగుచున్నది. ఇట్టి దుర్వ్యయము ప్రజలధనము వృథాజేయుటయేగాక, నూతనముగా వచ్చు వైద్యోద్దేశ్యములకు ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యవహారములు నడుపుటగూర్చి దురభిప్రాయములను గలుగజేయుచున్నది. వారు చికిత్సజేయు రోగుల పిదప గృహములకు బోయినచో మితిలేని సంపదయొండవని యెరింగి వైద్యులు మితవ్యయపద్ధతుల నవలంబింపవలెను. ప్రతి వైద్యశాలయందును ప్రత్యేకముగా వ్యయాధికములగు పూనాహారములపై నుండవలసిన వ్యాధిగ్రస్తులు కొందరుండరని ప్రభుత్వమువారు చెబుచున్నారు. వారి విషయమున వైద్యోద్దేశ్యములు ధనవ్యయమునకు చెరగ తమతో తోచినరీతిని ఆహారములను తెప్పించవలెను. సామాన్యరోగుల విషయమున ఆహారములనుగూర్చి ఒక మితి నేర్పరుపవచ్చును. ఎక్స్పెన్సివ్ అందు చేర్చగూడదు. ఈ నియమములనుసరించి, పెద్ద ఆంధ్రప్రదేశ్

లలో విద్యార్థులను ఆంగ్లీయీయులను రోగిగ్గులకు ఒకనీటి తిన మునక 12 అణాలందవలెననియు, భాకతీయలకు 8 అణాలంద వలెననియు నిర్ణయించెను. చాల ఆంధ్రప్రదేశ్ లయందు (ఆన గా, తిప్పరొగలకలపట్రి, కంటి ఆంధ్రప్రదేశ్ లయందు) రోగిగ్గులు చూచుచున్నారనుచో నుండగలగుచున్నారు. వారి విషయ మున యింకను తక్కువ పరిమితియేర్పరించిన పరిపావును. రోగుల ఆహారవ్యయము విషయమున మితి యేర్పరుచుట అవసర మని జనరలు సర్వముగారు ప్రత్యేకోద్దేశ్యము సూచించినపరిమితిని ప్రభుత్వమువారు పరిమితముగ నంగీకరించిరి. ఆంధ్రప్రదేశ్ లలో సూపర్వైంటెంటులు రోగుల ఆహారమునకై యగువ్యయమునుగూర్చి లెక్కలను సరిగానుంచి కొన్నాళ్లు ఈ పద్ధతిని అమలుజరిపి చూచినపిదప ప్రత్యేక మితవ్యయ ఉద్దేశ్యగారి నిర్ణయపై ఏ ర్యాంకుజేసిన పరిమితియేర్పరించుటతో లేదో తెలియజేయుచు ప్రభుత్వమువారికి రిపోర్టులను బంపవలెను. కొన్నివిషయము లలో మితవ్యయోద్దేశ్యము ఆహారవ్యయ పద్ధతిముజేయవలెనని సూచించెనని యాసందర్భమున చెబుట అవసరము. దీనిబట్టి వ్యయముతగ్గించుట అనాలోచితముగ జేయలేదనియు, రోగుల సౌఖ్యముగూడ పూర్తిగా జ్ఞప్తియందుంచుచే చేయబడినదని యు తెలియగలదు.

సరకులు పనులగొట్టుట మున్నగు నవ్యవస్థలందు నర్యులకు (దాయాలు) జరిమానా విధించుటగూర్చి ఆక్షేపణ గలదు. ఈవిషయమున గలనిబంధనలు పన్నుదేశములలోని కన్న ఇండియాలోనే తక్కువకైనముగనున్నవనియు కనికరము జూపుటలనే నిబంధనలయెడల నేమాత్రము తప్పనిసినను ఒక నర్మయందురనియు ప్రభుత్వమువారు తెలుపవలెననియు, ఒక వైద్యశాలయందు ఒకవత్సరమునందు నందలకొలది ఖరీదుజేయు భర్తామీటరులు పనులగొట్టుటవలెను. ఇందుకు నర్మయే భాగ్యు లగునకు చారికి నెంతోకొంత జరిమానా విధింపవలసి యు న్నది.

ఎలక్ట్రిసిటీ వ్యయము

ఒక ఆంధ్రప్రదేశ్ లో విద్యుద్దీపములు (ఎలక్ట్రిక్) పంకాలు, ఎలక్ట్రిక్ నిచ్చిన తీసివేయుటగూడ ఆక్షేపించబడినది. రోగులు లేనప్పుడు గూడ గదులలో పంకాలు తిరుగుట, దీప ములను వెలుగనిచ్చుట చేయుచుండుటచే యీ యాంశుప్రి యందు విద్యుచ్ఛక్తి చాలవరకు వెచ్చింపబడినది. ఆ ఆంధ్రప్రదేశ్ సూపర్వైంటెంటు రోగులచేతనే యిది తీయించబడినది. రోగులకు గాను అవసరమని వైద్యులకు తోచినపుడే యుపయోగించుట కు ఎలక్ట్రిక్ నిచ్చెను ఉద్దేశ్యంబుబడినది. దీపముల విషయమున, అరుగులమీదను చాద్దలలోను దీపములసంఖ్య తగ్గించుటచే వ్యయము తగ్గించబడినది. రాత్రియంతయు అన్నిదీపములు వెలుగుచుండుట అనవసరము. దీపములు ఎక్కువగానున్నచో రోగు ల నిద్రకు భంగము వచ్చును. పంకాలు, ఉదయము సాయం కాలము చల్లగానుండు వేళలయందు నిలిపివేయవలెనని ఉత్తరువుచేయబడినది. పంకాలను సదా 24 గంటలు తిరుగుచున్నట్లుం చినచో వేగముగా చెడిపోవును. ఎక్కువభాగానుండు రోగు లవద్ద పంకాసంఖ్యనుండవలెనని వైద్యోద్దేశ్యముల తలంచుచో చానివద్ద నుండునట్లు ఏర్పాటు చేయబడినది. జనరలు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోగల ఎలక్ట్రిక్ పంకాలను ప్రతిదినము పరిశీలించి, మరమ్మత్తులు అవసరమగుచో జేయించుటకై కొంతసేపు నిలుపు జేయునట్లు ఉత్తరువు చేయబడినది. దీనిగూర్చి ఎలక్ట్రిక్ ర్యాపియం ఇప్పటికి రాలేదు.

నీరునదుపానము

దొడ్లలో నీటిసరఫరా తగ్గించుటకు, మదరాసు రెవెన్యూ ట్యు చెరువునందు నీరుతక్కువగా నుండుటయే కారణమైయుం డును. రెవెన్యూలో నీరు చాల తక్కువగానుండుటచే నీరు ఖర్చుజేయు విషయమున చాల జాగ్రత్తగా నుండవలెనని కాల్వారేవెనవారు పదేపదే చెప్పుచున్నారు.

కొన్ని ఆంధ్రప్రదేశ్ లో మితవ్యయము విషయమునను, అనవసర ఖర్చులు తగ్గించు విషయమునను సూపర్వైంటెంటులు ఎక్కువశ్రద్ధ జూపుటచే అచ్చట ప్రతి ఒక రోగికి సగటున య గువ్యయము యితరసంస్థలకన్న చాల తక్కువగా నున్నది. పై వాటిలో నెక్కువవ్యయమునకు కేరకారణ ముండదు. నూర రావ్యయము జేయుటయే కారణము. కావున ఖర్చులు తగ్గించుట అత్యవసరమని తెలియుచున్నది.

వై విషయములను బట్టి ప్రభుత్వమువారి విధానము పరిస్థులముగాబోధపడునని తెలంచుచున్నారు. “మితవ్యయము” అనుపదము ఆహార కలిగించుటకు తగ్గియున్నది. ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యవహారములందు సూతనముగా ప్రభుత్వమువారు రవలంబించు పద్ధతులను, వారి యుద్దేశమును “మాబరావ్యయము తగ్గించుట” అని తెలిసిన పరిపావును.

బెంగాలు శాసన సభాభ్యర్థుని వైదావా

క్రొత్త ఫిర్యాది మంత్రులతో లాలోచి అయ్యెనను ఆరోపణ

గురువారమున విచారణజరుగును

కలకత్తా, జూలై 18:— కలకత్తా ప్రిన్సిపల్స్ డిఫెండ్ ప్రధానరాయుగారు (1) కాల్ కాటనుగారి వైదావా, మంత్రుల వైదావా జేబడిన శిష్యునందు తన నొక ఫిర్యాదిగ జేయవలెనని యు (2) కిరకాశంకరు కుమారశంకర్ రాయ చాదరీల స్థానమున పార్టీఫిర్యాదిగా జేయబడిన నిరంజను చట్టిగారి సత్వప్రవర్తనను గురించి విచారింపవలెననియు, ప్రార్థించుచు డిఫెండ్ ప్రధాన రాయుగారు దెచ్చిన పిటిషనును న్యాయమూర్తి సి. సి. ఫూఘ గారు విచారించిరి. ఈ పిటిషనులనుగురించి గురువారమున విచారింపియు తీర్పు నొనర్పదనని న్యాయమూర్తిగారు తెలిపిరి.

కలకత్తా, జూలై 18:— బెంగాలు శాసనసభాభ్యర్థు డగు కాటనుగారివైదావా, మంత్రు లిరుగురవైదావా జేబడిన వా వా యందు, నిరంజను చట్టిగారు పార్టీఫిర్యాదిగా జేయబడిన వైదావా చేత వ్యవహారము చాల చిక్కులలో బడినది. అసలు ఫిర్యాదు లిరుగుటకు దావాను వదులుకొనిన తరువాత నిరంజను చట్టిగారు వారి స్థానమున ఫిర్యాదిగా వచ్చినతరువాత డిఫెండ్ ప్రధానరాయు అను మరియొక జమీందారు తన నీతేనునందు పార్టీఫిర్యాదిగా జేయకొనవలెననియు, 2 నిరంజను చట్టిగారి దలఖాసు లాలోచి దరఖాస్తునందు ఆతడు అసలు దావాదారుల తరగతినుండి వచ్చిన కాడుగాదనియు ముద్దాయిల తరపున వచ్చెననియు అందుచే నాతనిని ఫిర్యాదులలో నుండి తొలగింపవలెననియు పిటిషను జేపెట్టెను. ఈపిటిషను నిన్ను దాఖలు జేయబడినది. ఈదినమున న్యాయమూర్తి సి. సి. ఫూఘగారియెడల ఎక్. ఎన్. సర్కారుగారు తిరిగి ఈవిషయమును దెచ్చెను. తనపార్టీ ఈదావాలోను దావాకు సంబంధించిన చర్యలన్నిటిలోను సాధ్యమైనంత జాగ్రత్తతోను పట్టుదలతోను సాగించుననియు ఆతడు నుడివెను. వెనుకటి ఫిర్యాదులు దావానంతను నుపసంహరించుకొనుటకు కోరిరి. కాని సంభవించిన దేమనగా వారు వదులుకొనిరి. మరియొకరు వారిస్థానమున వచ్చి దా వా ను సాగించుచుండెను. ఈ పెద్దమనిషిని దావాను సాగింప నిచ్చినయెడల ఫిర్యాదులు ముద్దాయిలు ఇరుగురుగూడ మంత్రులే అగుటచే లాలోచి వ్యవహారమగును. నేను ఇదివరకు వాదించినప్పుడు ఈ పెద్ద మనిషి, మంత్రుల చేతులలోని కీలుబొమ్మయనియు మంత్రులచే ఫిర్యాదిగా నిలుపబడిననియు అందుచే యథార్థములో ముద్దాయిలు ఫిర్యాదులుగూడ మంత్రులేయగుదురనియు క్రొత్తఫిర్యాదియగు నిరంజనుగారి కలమునుండి మంత్రుల వాక్యములు మాత్రమే వినిపించుననియు అందుచే నిరంజనుగారు నిజముగా ఫిర్యాదియూ కాదా యను విషయమును విచారించ గోరుచుంటి మనియు సర్కారుగారు నుడిపిరి.

నిరంజను చట్టిగారి తరపున లాంగ్వేజర్ జేమ్సుగారు వాదించుచు తనక్లయంటు, దావాను అప్పలునుగూడ క్రొత్తతో నిర్వహించునని నుడివెను. లాలోచి దావాను దెచ్చు నుద్దేశముతో దాను వచ్చినను ఆరోపణ యశత్యమని ఆతనిక్లయం టు అభిప్రాయము దాఖలుచేసెను. అప్పలును నిరోధించుటకు తన సర్వశక్తులను నుపయోగించి పనిజేయుననియు నుప్రసిద్ధ డగు న్యాయవాదిని నియమించుననియు జేమ్సుగారు నుడిపిరి దావాను నిర్వహించుటలో నాతడు తనధర్మమును నిర్వహించుట లేదని ఇకమీద ననుమానము జనించినయెడల ఆతనిస్థానమునకు మరియొక ఫిర్యాది నేర్పరుపవచ్చును. కోర్టువారియెడల నున్న వివరముల నాధారపరుచుకొని ఎవతెక్కువ స్వరాజ్యపక్షము వారు లేక ఎవ రెక్కువ ప్రజాభిప్రాయము వ్యక్తకరించును అని విచారింపలేదు.

న్యాయమూర్తియు తీర్పు

ముద్దాయిల సాల్సిటర్లచే నిరంజను గారికి జేయించుట అందజేయబడినా? ముద్దాయి యగు కాటనుగారిచే తన పక్ష మున నియమింపబడిన లాంగ్వేజర్ జేమ్సుగారు నిరంజనుగారి ప్టిడెరుగ పనిజేయుచుండెనా యను విషయమును గురువారము విచారింపబడునని యు తీర్పుజేసెను.

మొదటి ఫిర్యాదుల అప్పీలు

కోర్టువారు లేమనమయమున సర్కారుగారు ప్రధాన న్యాయమూర్తి, వామ్సుకేగార్ల యెడల హాజరై (1) నిన్ను జే దినమున న్యాయమూర్తి ఫూఘగారు మొదటి ఫిర్యాదులను జే నుండి విరమకొనుట కధికార మొసగి దావా నుపసంహరిం కు కొనుటకు అనుమతిని నిరాకరించుచు చెప్పిన తీర్పుజేసెను. చు నిరంజను చట్టిగారిని ఫిర్యాదిగా జేర్చుకొనుట కనునతించుచు వైదావా, రెండు అప్పీళ్లను దాఖలుజేసెను. ఇంజంక్షను అప్పీలు విచారించుటకు పూర్వ మీ అప్పీలును విచారించి పంపుకొను వలెనని కోర్టువారిని ప్రార్థించెదను. ప్రధానన్యాయమూర్తి పదభాషల నంగీకరించెను.

హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు

అన హిందూ ద్యమమును గూర్చి
న్యాయాధికారి విమర్శనలు

హిందూ పక్షము ఎల్. వి. సుబ్బరామ అయ్యగారు కట్టిన పక్షము హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది. హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది. హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది.

హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది. హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది. హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది.

హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది. హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది. హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది.

హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది. హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది. హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది.

హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది. హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది. హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది.

హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది. హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది. హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది.

నూది పాడుపులు

హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది. హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది. హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది.

హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది. హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది. హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది.

హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది. హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది. హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది.

హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది. హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది. హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది.

హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది. హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది. హిందూ కాకుగారి కేసుపై అప్పీలు చేసుకున్నది.

రంగనాథుని హైకోర్టు సేవన

రాజకీయ హత్యనేర విచారణ

రంగనాథుని హైకోర్టు సేవన. రాజకీయ హత్యనేర విచారణ. రంగనాథుని హైకోర్టు సేవన. రాజకీయ హత్యనేర విచారణ.

(అ. వె.)

హైకోర్టు వార్తలు

జామీనుమీద విడుదల

జస్టిస్ వెంకటసుబ్బారావుగారియొద్దనుంచి విడుదల. జస్టిస్ వెంకటసుబ్బారావుగారియొద్దనుంచి విడుదల.

మౌలానా మహమ్మదాలీ గారి ఉపన్యాసము

స్వాతంత్ర్యమును బడయుటకు సాధనమేది? అలహాబాదులో మహమ్మదాలీ గారి ఉపన్యాసము. మహమ్మదాలీ గారి ఉపన్యాసము.

రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘసభ. నిన్న 18 వ తేదీన అలహాబాదులో రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘసభ జరిగినది. అసభకు మహమ్మదాలీ గారి ఉపన్యాసము.

దేశబంధు చిత్రరంజన దాసుగారు

అంగ దేశమున కేగెదరు. దేశబంధు దాసుగారు అంగ దేశమున కేగెదరు. అంగ దేశమున కేగెదరు.

బొంబాయి రాజధాని సంఘము. బొంబాయి రాజధాని సంఘము.

బొంబాయి, 18 జూలై - సంస్కరణ విచారణసంఘము వారసునియొక్క కార్యవిధానమును గూర్చి బొంబాయి రాజధాని సంఘము వారు అసమ్మతిని తెలియపరచిరి. విచారణవిషయమై ప్రజాసంఘములు మిమ్మరాండములను పంపుటకు ప్రశ్నపముదాయము ప్రజలకు తెలియజేయ బడవలెనని యీ సంఘమువారికి తీర్మానము సామోదించిరి. (అ. వె.)

వ్యాసపాణి సమారాధన

మార్చిలో 21 వ తేదీన జరుగును. ఈనెల 21 వ తేదీ సోమవారమునాడు ఉదయము 9 గంటలకు మార్చిలో కాళేశ్వరిమొదటిపీఠంలో 19 సంవత్సరమున జన్మించిన వ్యాసముని పూజించు సమారాధన జరుగును.

మదరాసు శాసనసభ

శ్రీ శే. పేతాచిచ్చెయ్యారు గారి స్థానము నకు ఎన్నికలు

తిరువనావలూరు, 17 జూలై - తిరువనావలూరు జిల్లా పట్టణంలో మహమ్మదీయతర స్థానమునకు నిలిచియున్న పేతాచిచ్చెయ్యారు చనిపోయినందు వలన మదరాసు శాసనసభలో ఖాళీయైన స్థానమున జరిగిన ఎన్నికలలో డి. యం. నారాయణ స్వామి పిళ్లెగారికి 1561 ఓట్లు, యస్. బాలకృష్ణపిళ్లెగారికి 827 ఓట్లు వచ్చెను. 96 ఓట్లు పనికిరాకపోయెను. నారాయణ స్వామి పిళ్లెగారు ఎన్నికైనవారి. (అ. వె.)

లా ఎన్ట్రెన్సెసు పరీక్ష ఫలితములు

1924, మేలో జరిగిన ఎన్ట్రెన్సెసు పరీక్షలయందు నీ దిగువ నెంబరులు గలవారు ఉత్తీర్ణులైరి - 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105.

అతిమూల్యవ్యాధికి

అమోఘమైన

నివారణ

మనదేశమునటి ఉష్ణదేశములో ఆయుర్వేద ఓషధుల బోధనముల చిత్త అన్ని వ్యాధులకు అద్భుతమైన గుణములు ననుగొప్ప అభిప్రాయమునకు ఎప్పుడును గలను. తనదేవునిజిల్లా, కృష్ణానది నీరనుబట్టి, ప్రస్తుతము మద్రాసు, బొంబాయి, ఆంధ్రప్రదేశ్ వీధులలో నెల 72 రు భవమునందున్న శ్రీమాన్ పండితస్వామి శ్రీనివాస ఆయుర్వేదమునకు అద్భుత బోధనములచే వ్యాధిగ్రస్తలకు చేయుచిత్తవలన ఆయుర్వేద బోధనముల భూమిని హెచ్చుచేసిరి. వారిద్దరూ చిత్త నొంబుభాగ్యము నాకు తీసుకువచ్చెడి. వారు అతిమూల్యవ్యాధిని మిక్కిలి అద్భుతముగా తుదిర్చిరి. వాస్తవముభవమునకు చేప్పగలను. మిక్కిలి కఠినపథ్యము లేకును, కఠినము నీరసము కాకుండను 10 దినములలో మూత్రమునందుండినతీసిని పూర్తిగా తుదిర్చిరి. మరియు మామూలుగానుండు తీవ్రత తగ్గినది. అతనిచిత్తవిషయములో, ముఖ్యముగా గమనించదగిన విషయముకట్టి గలదు. వ్యాధిగ్రస్తుడు ప్రతిదినము ఉదయము సాయంకాలములందు వారి వద్దకు ఖద్దన పోవలెను. వారు బోధనమును స్వయముగానే దేవతామంటపువద్దను లేక అందుకు సమీపమునను యిచ్చెదరు. అట్టిచిత్తవ్యాధిచే రోగియొక్క వ్యాధులను చక్కగా గమనించుటకు మరియు అట్టటప్పటికి రోగికి గలుగు గుణభివృద్ధిని గ్రహించుటకు వారికి అవకాశము గలదు.

వారు చిత్తవ్యాధి ఎక్కువదబ్బు పుష్కలమైన ప్రఖ్యాతి పొందిరి. అయితే యితరవృత్తుల నలంబించు గొప్పవాని నులుకూడ యితరవృత్తుల గానే దబ్బును పుష్కలమయివచ్చును. వారు స్వాభావికముగానే మిక్కిలి ఉదారవంతులు, భర్తాత్ములు. వారు అట్టచిత్తవ్యాధిచే చాలామొత్తమును గృహకార్యములకు, మతసంబంధమైన పక్షలకు వినియోగించుచున్నారు.

మనదేశమునందు దేశీయవైద్య మభివృద్ధివిషయములో వారు ఎక్కువదబ్బు యందుటచేవారికిగల పాండిత్యము అనుభవముయొక్క లాభమును ప్రజలు పొందునట్లు చేయవలెనని నేను వారిని ప్రోత్సహింపవలెనని చూచును. దేశీయవైద్యమునభివృద్ధిచేయుటకు గతర్ష మెంటువారు దేశీయవైద్యవిధానమును గట్టి కఠోకాలను స్థాపించిన, నిట్టిగొప్పపండితులు లేవుక గౌరవార్థముగా ఉపన్యాసములన్ని సహాయము చేయుదురను నమ్మకము నాకు గలదు.

ఎ. ఎస్. కృష్ణారావు,

బి. ఏ. బి. ఎల్. చెన్నపురి శాసనసభ సభ్యుడు, జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుడు నెల్లూరు, 27-4-1924

వార్త సలహాకట్టము రూ. 15-0-0

స్థానిక వార్తలు

తండ్రివార్తలయ ప్రకటన:— పశ్చిమతీరమున కాలికట్టు, కొచ్చిన పత్తమంగళము మొదలగు ప్రదేశములకు తెలిగ్రావులైన లింగన చక్కబడలేదు. ఆ ప్రదేశముల కంప బడు తండ్రివార్తలు చేరుటలో చాల ఆలస్యము జరుగును.

తిరువళ్ళూరులో కలరా:—తిరువళ్ళూరునుండి తెలియపాలెము బోయెడి దారిలో గ్రామములందు కలరా ప్రబలి యున్నది. మదరాసునుండి బోయెడి యాత్రికులు ప్రమాదమును గుర్తించెదల గాక, యని ఆరోగ్యశాఖోద్యోగి ప్రకటించుచున్నాడు.

భగవత్కథా ప్రసంగసభ:— తొండమండల చూలూ మండలమునందు, మింటువీధిలో రేపు సాయంకాల 4/30 గంటలకు బ్రహ్మశ్రీ రంగాచారిగారు (చిదంబరం) వల్లపరిణయము కథాకాలక్షేపము జరిపెదరు.

మద్రాసు ప్రభుత్వ కార్యాలయము:— మద్రాసు ప్రభుత్వ సెక్రటరేటులు ఆఫీసులు ఈనెల 28 తేదీ నుండియు ఉదకమండలములో మాసివేయబడెను. తిరిగి 28 తేదీన మద్రాసులో సెక్రటరేటు ఆఫీసులు తెరవబడును. (ఆ. ప్రె.)

ఉచిత ఆర్యధర్మప్రవచన సభ:—బ్రహ్మశ్రీ ఆరు జానల శాస్త్రిగారు (నాగపట్నం) జ్ఞానవాసిష్ఠముగూర్చు ప్రాగ్రసేపు యూనియను స్కూలునందు ప్రతిఆదివారము సాయంకాలము 4 గంటలకు పన్యాసముల నొసంగెదరు. ఉదయం 8 గంట గీతాఉపన్యాసము లొసంగెదరు.

చెంగల్పూరు నాయకరు ఉచితాయుశ్వేద వైద్యశాల, వేపేరి:—1924 సం॥ జూన్ నెలలో నీ వైద్యశాలలో 11010 మందిరోగులు వైద్యసహాయముందిరి. ఇందు 344 యూరేషియనులు 290 మహమ్మదీయులు, 1668 భారతీయశ్రైస్తవులుగలరు. వీరిలో 3751 మంది శ్రోత్రవాదు. ఈ నెలలో 24 తేదీని వైద్యసహాయముందిన రోగుల సంఖ్య 488. మొత్తముమీద వైద్యసహాయమునకు వామామయిన తల 1 కి 8.7 దమ్మిడిలు చెచ్చింపబడెను. ఇందు మందులఖర్చునకు తల 1 కి 2.4 దమ్మిడిలు చెచ్చింపబడెను.

ఎన్నికల ప్రచారము - చూళలో కార్మికుల భజన:—17 వ చూళ డివిజనుకు మునిసిపలు ఎన్నికలయందు వి. చక్రేగారి, అభ్యర్థతన బలపరచుటకుగాన రేపు ఉదయం 7 గంటలకు మదరాసులోని కార్మికులు. చూళయందు భజనసంకీర్తన గావించురు. ఉత్సవము భజనకోవెలవద్ద, కొట్టి కలై కుమరప్పమొదలి వీధిలో బయలుదేరును. కోవెలమైదానమునందు 10 గంట సభజరుగును. శ్రీ ఎస్. శ్రీనివాసశ్యాం గారు, ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు, ఎస్. సత్యమాస్రిగారు ఆదికేశవులు నాయకరు, సుబ్రహ్మణ్యచెట్టి, ముఖమహమ్మదు, రంగయ్యనాయుడు, వి. రామదాసు, వి. ఎల్. శాస్త్రిగార్లు మున్నగువారు ఉపన్యసించెదరు.

రాకపోకలు:— కర్నూల్, బాల్కనరు, మిలట్ట, కర్నడప్పగారు, ఉదకమండలమునకు, ఎల్. భాకకటనుగారు, బారిష్టరు గుంటూరునకు నిన్న రాత్రి బోయిరి. సి. డబ్ల్యు. ఇ. కాటనుగారు, నేడు తిరువనంతేపురమునుండి వచ్చిరి. ఈ రాత్రి చెంగళూరు బోయెదరు.

వి. మునిస్వామి నాయుడు, ఎస్. బి. రైల్వే ఆఫీసు ఉద్యోగి, ఖా. బి. కాలిఫుల్లాసాహెబు శాసనసభ్యుడు నేడు చెన్నపురి వచ్చిరి.

సర్. పి. ఎస్. శివస్వామి అయ్యంగారు భార్యతో గూడ నేడు చెన్నపురి విచ్చేసిరి.

రివెన్యూశాఖ కార్యదర్శి ఇ. డబ్ల్యు. లీగారు, కోయంలూరు, కడపజిల్లా కలక్టరులు నేడు వచ్చిరి.

ఆర్. లిటిల్ హేల్సు, విద్యాశాఖ డైరెక్టరుగారు పాల ఎడ్మంటునుండి నేడు విచ్చేసిరి.

కుంభకోణము

కుంభకోణము జూలై 18:— కావేరీనది కుంభకోణము వద్ద 10 అడుగులకుపైగా ప్రవహించుచున్నది. వరదలు 28 అడుగుల ఎత్తుగానున్నవని నిన్న యీ రోడ్డునుండి వచ్చిన సమాచారము తెలుపుచున్నది. ఉపశుముఖస్థిర రిపోర్టులన నీరు 30 అడుగుల పొచ్చినదనియు సాయంకాలము 32 అడుగులవరకు పెరిగి నీరు ఆవృణ్ణ పట్టాములే ప్రవహించినదనియు తెలియుచున్నది. కానియంతవరకు ప్రాణవిత్తముల కేమియు హాని జరుగలేదు. (ఆ. ప్రె.)

జలమయముగా నున్నది

తిరువనావల్లి జూలై 19:— పట్టణమునకు ఉత్తరము పశ్చిమోత్తరమున కా రీవది వరదలు అడుగుల ఎత్తుగావచ్చినవి. అంతయునువోజుల. యముగానున్నది. పోగువేపనుకురోడ్డు మీద శంతమువరకు నీరున్నది, రైల్వేపోర్టు డిస్సెంసరీ స్టేషను వారు నివసించు గృహములు నీటిలో మునిగి పోయినవి. కుత్తగపేట పేష్వనవరకు యానుపదాతియును శ్రీరంగమునకు పోవురోడ్డు అండద పీధివద్దను నీటిలో నున్నవి. తిరువనావల్లికి పశ్చిమముననున్న ప్రదేశములకును శ్రీరంగము రోడ్డు మీదను రాకపోకలు పూర్తిగా ఆసిపోయినవి.

కల్లాశాలలు నీటిలోనుండుటవలన మూసి వేయబడినవి

కోలరూనువంతెన కొట్టుకొనిపోయినది
కోలరూనులోగూడ శ్రీవిశేషము వరదలుగానుండుటచే శ్రీరంగమునకు ఉత్తర ప్రదేశములలోగూడ రాకపోకలురేపు తిరువనావల్లి వాటరువర్క్సు నీటిలో మునిగియుండుటవలన పట్టణమునకు నీటిసప్లయ లేదు. నెంటుజోస్ట్ర కళాశాలయును కొంతవఱకు నీటిలోఉన్నవి. అందువలన యారెండుసంస్థలను నిన్నుమాసివేయబడినది. ఈ రుండుభవనములలోను వరదలవలన యింట్లలేకపోయినవారికి అధికారులు తావునిచ్చుచున్నారు. నిన్న సాయంకాలము 4 గంటలకు కంబరపంపటైయివద్దను నోకి యెంవద్దను రెండుగండ్లు ఏర్పడినవి. కోలరూను వంతెనలో రెండు అర్శీలు నిన్నుటిదినమున కొట్టుకొనిపోయినవి. ఆసమయమున అర్శీలపై పోవుచున్న ఒక ఎద్దుబండిపూడ వరదలో కొట్టుకొనిపోయెను. బండివాడును ఎద్దును ఒడ్డుకు యీదుకొని వచ్చిరి. బండిలో నుండి నియద్దరు యువకులు చనిపోయినట్లు తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

మధుర డివిజన్లో నూపర్నెంటు ఇట్లు తంతిచేయుచున్నాడు:—కావేరిలో వరదలవలన ఈరోడ్డుశాఖపైన త్రిచీ పోర్టు విలమనూరువద్ద అనేకప్రదేశములలో గండ్లు ఏర్పడినవి. తిరిగి వీలగునీ తలంపడుటవరకు రైలుబండ్లుసరాసరినడువవు. నీరు కొంచెము అగ్గనయెడల యీవలెనుండి ఆలకు శ్రేకేయంటకు రెండు దినములలో సాధ్యముకావచ్చును ఎలమనూరు యీరోడ్డువద్ద కొన్ని బండ్లుమాత్రము వడుచును.

మామూరు జూలై 18:—వర్షముల పరిమితముగా కురియుటవలన కోకొండ, కార్వరీగర్గర ఒక వంతెన కొట్టుకొని పోయెను. ఒక వారమురోజులు వర్షము కురిసిన తరువాత స్టేషనులో నేడు మార్గరక్తికనబడినది. (ఆ. ప్రె.)

మదరాసు శాసనసభ
కీ. శ్రీ. సయ్యదు అబ్దుల్ రజక్ సాహెబుగారి స్థానము

మహమ్మదీ గౌజు మియాన్ సాహెబుగారి రెన్నుకోబడిరి

కోయంబుత్తూరు, 19 జూలై కోయంబుత్తూరు కలెక్టరు హెచ్. ఎ. లి వర్షనుగూర్చెదట మదరాసు శాసనసభలో ఖాళీయైన స్థానమునకు మధ్యజిల్లాల మహమ్మదీయ పట్టణేతర స్థానమునకు కీర్తికేసులగు ఉదుములపేట సభ్యులు అఖిలు రజాకు సాహెబుగారి స్థానే తిరుచనాపల్లి కీలు మహమ్మదు గౌజు మియాను సాహెబుబి.ఎ. ఓ. యల్ గారు ఎన్నుకొనబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

గవర్నరు

ఉదకమండలము—ఆగస్టు నెల 18 తేదీన సమావేశము కానున్న మదరాసు శాసనసభను తెరచి సంబంధమున ఆగస్టు నెలలో ఒకసారి గవర్నరు చెన్నపురికి వచ్చును.

సెక్రటరీయటు కార్యాలయములు ఈ కార్యాలయము లిచ్చట జూలై 28 తేదీన మూడు బడి చెన్నపురిలో 28 తేదీన తెరువబడును. (ఆ. ప్రె.)

ఇంపీరియల్ సినీమా తిరువళ్ళీకేరి

19-7-24 తేదీ శనివారమునుండి 25-7-24 తేదీ శుక్రవారమువరకు సాయంత్రము 6-30 ప్రదీపము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30 శని, ఆదివారములో ఘనాగ్నము 3-30 హాజరులు

విపాజి (రాజు సన్యాసియగుట)
పైవారము ప్లైర్ ఫిల్మకంపెనీ
సోనియల్ డ్రామా విజయ

బహుమూత్రానికి
అమోమమైన బేషధము

నే నొక ఆదిద్రావిడను. మైసూరుకు చేసిన కోలారు బంగారు నులలో కంట్టాక్టరుగా నున్నాను. అతిమూత్రవ్యాధిచే చాలా బాధపడుచుంటిని. ఒక సంవత్సరము క్రిందట స్వారకము తప్పి దిగువపడితిని. నేను అనేక ఆంగ్లవైద్యులవద్ద నుండి బేషధములను నేవించియు గుణములేక పోయెను. మిక్కిలి కఠినవ్యాధియై నేను గంటిని పరిమన్నముచు పూర్తిగా నానివేసితిని. అట్లుండియు నాజబ్బు మిక్కిలి హీనశక్తికి వచ్చెను. నేను బ్రదుకుదునను ఆశకూడ లేకపోయెను. కృష్ణాపుర నివాసియును ప్రస్తుతము మద్రాసు జార్జి టౌను, అర్బియన్ వీధిలో నెం 74 రు గృహమునందు మండిత స్వామి శ్రీనివాస అశ్వంగారు చేయుచున్న అద్భుతచికిత్సలను గురించి వినినందున నేను వారివద్దకు 19-6-24 తేదీన వెళ్ళి ఈ పాయకరమైన వ్యాధినుండి నన్ను రక్షించ వలెనని వారిని ప్రార్థించితిని. వారి బౌద్ధాభ్యుసకు అనేకవందనములు. తక్షణమే పశ్చిత్తాపము చెంది తండ్రివలె మిక్కిలిప్రీతో నాకు బేషధము నిచ్చుటకు ప్రారంభించిరి వారి చికిత్సలో 12 దినములుంటిని. కఠినపత్త్యములేదు. నేనువరియన్నము మత్స్యములు, మాంసము మొదలగువాటిని మామూలుగానే భోజనము చేయుచున్నాను. అనేక ఆంగ్లవైద్యులు నామూత్రమును పరిశోధించి అందుగా తీసిగాని లేక శ్వేధాతువు (ఆల్బు మెన్) తేదనియు సెసిఫిక్ గ్రావిటు మూములు కంటె తక్కువగానే యున్నదని తెలిపిరి. నాకు దీర్ఘకాలముగా నున్న ఈవ్యాధి 12 దినములలో యిత అద్భుతముగా కుదురుట చూడ ఇంద్రజాలమువలె నున్నదని పండితులవారితో తెలిపితిని. గాని అది బేషధముయొక్క మహిమయని వారు తెలిపిరి. పూర్వాచార పరాయణుడైన పండితులవారు నేను ఒక బీదకంచ ముడుగానున్నను వారి దగ్గరకు వెళ్ళి వారి వ్యహస్తమును డియే బేష; మును తీసుకొనింకు నా కవకాశ బానిచ్చిరి. వారిద్ద పూర్వచారపరాయణులగు బ్రాహ్మణులు, జమీందారులు మొదలగు వారిందరు చికిత్సకై వచ్చుచుండినను వారి నందరిని ఎట్లు ఆదరించుచుండిరో అదే ప్రకారము జాగి, నాంఘిసితి, భాగ్యముమున్నగు వాటినిచూడక నన్ను కూడ ఆదరించుట మిక్కిలి శ్రేష్ట సార్థమైన సంగతి.

భగవంతుడు వారికి వారి బార్యకు దీరాయువు, విశ్వరము, ఆరోగ్యము మొదలగు వాటిని నొసంగవలెనని నదా ప్రార్థించుచున్నాను. ఆర్. కృష్ణస్వామి అండకకాశేట, పోస్టు కోలోల్ గోబుల్లెడను, ప్రస్తుతవిలాసము — మైసూరుసంస్థానము. నెం 116, బ్రాహ్మ్య, బార్దోను, మద్రాసు, (ప్రకటన) నెం 4

వారి సలహాకట్టుము రు 15-0-0

ఆంధ్ర పత్రిక

1924 వ సం. జూలై నెల 19-వ తేది

శనివారము

స్వాతంత్ర్య నిరాకరణము

దెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ పత్రిక క్రొత్తసంగతిని కనిబెట్టినది. ఇతర సంఘములు బ్రిటీషుపరిపాలనము చేపగించుటకు హిందువులేకాకులట. సంస్కరణములు మరియొక కారణమును. ఈవిషయమును సర్ వర్నివల్ లాడ్ నుగారు సిద్ధాంతానికి తెలియజేసిరి. వీరిసంగతులను బోధించినవారు అధికారులే యెయ్యదురు. స్వపరిపాలనము నొసగుచో, మతసంబంధముగ పోరాటములు ప్రజల దేశమున కల్లోలపూరితము గావించునని దెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ పత్రిక మందలించుచున్నది. స్వపరిపాలనము లేనందువలననే మతసంబంధముగ కలహములు వ్యాపించుచున్నవని ప్రజ్ఞా లంగీకరించెదరు. అధికారవర్గము వారు, విభజించి పాలించునూత్రము నవలంబించుట, కొత్తగాదు. మంజూరునందు అకాలీనమస్యను సౌమ్యముగ పరిష్కరించుటకుమారుగ, అకాలీలలో చీలిగలిగించుటకు అధికారవర్గ మిచ్చు ప్రయత్నించుచున్నది. పదివత్సరముల గడువువరకు సంస్కరణములను కడలింపగూడదనియు, ప్రభుత్వాధికారమును దృఢముగ చలాయించవలెననియు యీపత్రిక తుదకు సలహా నిచ్చుచున్నది. తేని యెడల యనర్థము వాటిల్లునట. దెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ పత్రికవలె హెచ్చరించువారు ఇంగ్లండులో కలుపురు గలరనుటకు సందియము లేదు.

గృహనిర్మాణచట్టపు సందర్భమున, మరల పార్లమెంటులోనికి జరుగుననియు, అన్నిపక్షముల వారును తమ తమ స్థానమును బలపరుచుకొనుటకు ప్రయత్నించు చున్నారనియు తెలియచున్నది. లేబరుపక్షమువారి భావిస్థితి ఎటులుండునో తెప్పవీలులేకున్నది. ఆసంగతి యటుండ, ఏ పోరాటాలు చేత నయినను లేబరుపక్షము హిందూ దేశమునకు స్వపరిపాలనము నిచ్చునేమో ననుభయము కన్న ర్వేటిపుకూ నాయకులకు లేకపోలేదు. ఆ కారణముచేతనే దెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ మున్నగు పత్రికలు సంస్కరణములలో మార్పు జరిగిన ప్రభయము సంభవించునని మందలించుచున్నవి. వెనుకటి ప్రభుత్వమునందు ఇండియామంత్రిగ బనిచేసిన పీలు ప్రభువుగారేమి, నహాయమంత్రిగ బని చేసిన వికటరుటనుగారేమి, యీ విషయమై గండ్రగోళము జేయుచున్నారు. సోమవారమునాడు ప్రభువులసభలో తన మానసికాందోళనము నంతను పీలు ప్రభువు వెల్లగొక్కుననుటకు సందియములేదు. ఆలేవిజరు ప్రభువుగా రిదివరకు స్వపరిపాలనాశయమును నిరసించియుండిరి. అంతమాత్రముతో పీలు ప్రభువు సంతృప్తి జెందలేదు. మరల నింకొక మారు స్వపరిపాలనమును నున్నజాతించుటకు ఇతడు ప్రయత్నించుచున్నాడు. ఈమారయినను ఆలివియరు ప్రభువుగా రెక్కాడు విశాలభావమును జూపెదరని తలంపజూము. పార్లమెంటుసభకు మరల ఎన్నికలుజరిగి, కన్న ర్వేటిపులే జయముగాంచుట తలస్థించుచో, ములత్ ప్రభుత్వసంఘములను ప్రారంభించుట సహజము. హరికే పేరొక మార్గము తెలియదు. లేబరు

పక్షమువారు విజయము గాంచినను, స్వాతంత్ర్య సిద్ధికి తోడ్పడెదరని యూహించ నవశాకములేదు. ప్రభుత్వమునజేరిన లేబరుమంత్రులు, తమ వెనుకటి సిద్ధాంతములను మూలదోసిరి. ఇంపీరియలిస్టులతో చేసుల గలిపిరి. స్వాతంత్ర్యప్రదానమునకు సంబంధించిపిచ్చు తమ కేమాత్రమునులేదని జూపుటకు, వీరు తంటాలు పడుచున్నారు. కన్న ర్వేటిపుకూము వారి ప్రాతికూల్యమునుండి తప్పించుకొనుటకు వీరు ప్రయత్నించుచున్నారు. స్వాతంత్ర్యనిరాకరణ విషయమై అన్నిపక్షములవారును సమానప్రజ్ఞ నజూపుచున్నారు. బ్రిటీషుసామ్రాజ్యశ్రేణిమున కిట్టిదృక్పథము ఎంత విఘ్నకరమో, ఏ రాలొచ్చుచుటలేదు. బ్రిటీషుసామ్రాజ్యమునుండి వెలువలకు బోవలయునను పక్షము రానురాను బలపడుచున్నది. ఇంగ్లండు ప్రవర్తనమే యీపక్షమునకు ప్రోత్సాహ మొసగుచున్నది. ప్రస్తుత సంకుచితప్రవర్తనమువలన, హిందూ దేశమునకన్న ఇంగ్లండుకే ఎక్కుడుపక్షము గలదు. స్వాతంత్ర్యనిరాకరణముకొంతకాలముకొన సాగినను, చిరకాలము నిలువజాలదు. ప్రజలలో విశ్వాస మేర్పడిన కొలదియు, స్వాతంత్ర్యనిరోధము దుర్లభముగను. ప్రపంచచారిత్ర మీసంగతిని చిరకాలమునుండియు బోధించుచున్నది. ఐనను, కాత్తాలిక లాభాపేక్షతో స్వాతంత్ర్యమును నిరోధించి, తుదకు పశ్చాత్తాపముజెందుట స్వార్థపరులకు పరిపాటియగుచున్నది.

నాకావిచారణసంఘము

నాకావిచారణసంఘపు రిపోర్టు వెలువడినది. విచారణసంఘమువారి సూచనలు చాలముఖ్యము లయినవి. హైందవ వర్తక నాకాదళము నేర్పరుచుటకు వీరు మార్గములు జూపిరి. హిందూ దేశము నందు నావికోద్యోగులకు శిక్షణ గలపుట కేర్పాటుల జేయవలయునని వీరు గోరుచున్నారు. సముద్రతీరములందు, ఈ విషయమై అధినివేతముగల జాతులు గలవు. ఇట్టివారినుండి ఆఫీసరులను తయారు జేయవచ్చును. తగిన యవకాశము లున్నచో, విద్యాశిక్షలు శిక్షణ బడయుటకు ముందుకు వచ్చెదరని, విచారణసంఘమువారు సమ్మతించుచున్నారు. ఇంగ్లండులో శిక్షణ బడయ నవశరము లేదనియు, హిందూ దేశమునందే శిక్షణయి నుక నాకను నిర్మించుట సుకరమనియు, వీరు సలహా నిచ్చుచున్నారు. ఉద్యోగి శిక్షణ బడయక ముందు, నాకాపాతశాలలలో విద్యబడయుటకు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వపువారేర్పాటుజేయవలయునని సూచించబడెను. ఆటలగానియెడల మామూలు పాతశాలలన్నిటియందును సముద్రలాభములగూర్చి బోధించవలయుననియు, విద్యార్థులకు సముద్రవ్యాపారము పయి సుత్సాహము గలిగింపవలెననియు, వీరి యుద్దేశ్యము. భారతీయులకు ప్రోత్సాహము గలిగించుటకు రేవు వ్యాపారము నంతను వారికి రిజర్వు జేయవలయునని సాక్షులు చాలమంది గోరిరిగాని, యీసూచన సంగీకరించుటకు విచారణసంఘమువారు వెనుదీసిరి. లైసెన్సుల నిచ్చుపద్ధతిని నెలకొల్పిన చాలునని వీరియుద్దేశ్యము. కోస్తావ్యాపారమును భారతీయనాకలకు ప్రత్యేకింపగోరుట, వివరీతము గానేరదు. ఇందలిన్యాయమును, ప్రభుత్వవాణిజ్యసభ్యుడు శాసనసభలో సంగీకరించియుండెను. కోస్తా వ్యాపారమునేపిటి బ్రిటీషునాకను నొకదానిని ప్రభుత్వమువారు కొనవలెనని సూచించబడినది. పిమ్మట, నాకలను భారతీయుల పతముజేయవలయునని సూచించబడెను.

వర్తకనాకలద్వారా హైందవ నాకాదళము నేర్పరుచవలయుననియు, భారతీయ తీరములను కాపాడుట కిట్టి నాకాదళ మవసరమనియు, విచారణసంఘము వారు హెచ్చరించుచున్నారు. సర్ ఆర్థరు పూముగారు, భిన్నాభిప్రాయమును ప్రకటించుచు, రిపోర్టునందలి ప్రధానసూచనలతో నేకీ భవింపజాలమని చెలిపిరి. భారతీయులకింకను వర్తక నాకాదళమును నిర్వహింపగలకై రాలేదని వీరు దలచుచున్నారు. వీరి యభిప్రాయములు ఆంగ్లో హైందవుల సామాన్యాభిప్రాయముల బోలియున్నవి. విచారణసంఘమువారి సూచనలను ప్రభుత్వమువారు రెంతవర కంగీకరించెదరో చూడవలయును. ఇందువిషయమై శాసనసభవారికి తమ యభిప్రాయమును తెలుపుటకు యవకాశ మిచ్చెదరని తలంచెదము.

అధినివేత రాజ్యముల హక్కులు

విదేశవ్యవహారములలో అధినివేత రాజ్యముల హక్కులెంతవరకు గలవు? ఈ ప్రశ్న విషయమై కొన్నిచిక్కులు తలస్థించుచున్నవి. పూర్వమువలె ఇంగ్లండు ఎటుల గోరిన నటుల తలయాడించుటకు కాలనీలంగీకరించుట లేదు. తురుష్కసంధి విషయమయి తమతో సంక్రమింప లేదను కోపముచే, కెనడా దేశము సంధి సంగీకరించుటకు చిక్కుపెట్టెను. కెనడా, అమెరికాలో ప్రత్యేకముగ నుడంబడిక జేసికొనుచున్నది. ఐర్లండు, కెనడా దేశములు అమెరికాలో ప్రత్యేక రాయబారులను నియమించినవి. కీర్తిశేషులగు వెసిడెంటు హార్డింగు గారు మరణమునకు బూర్వము, కెనడాకు బోయి ఉభయదేశములకును ప్రత్యేకమైత్రిని పెంపొందించుకొనుటకు ప్రయత్నించెను. బాహ్యప్రపంచమునకు సంబంధించినంతవరకు, బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమంతయు నొక్కటియే నా? అన్ని భాగములకును సమానముగ హక్కులుగలవా? వాని స్వభావమేమి? ఈ ప్రశ్నలకు జవాబు వెంటనే వెలువడవలసియున్నది. ప్రస్తుతసమయమున లండను సమావేశమునందు, జర్మను నప్తపరిహార సమస్య విషయ మాలోచింపబడుచున్నది. ఇంగ్లండుతో పాటు అధినివేత రాజ్యముల ప్రతినిధుల సమావేశమునకు హాజరుగావలయునని కోరబడెను. కెనడా తన ప్రతినిధిని పంపియుండెను. సమావేశము జరుగుచున్న కాలములో ఐర్లండు, కెనడా దేశములు తమ ప్రతినిధులు హాజరయి తీరవలయునని వట్టుబట్టుచున్నవి. ఇంగ్లండుమాత్రము ఇందు కంగీకరింపలేదు. దినమునకొక అధినివేత రాజ్య ప్రతినిధి హాజరుగావలయునని ఇంగ్లండు కోరుచున్నది. ప్రతిదినమును ప్రతినిధులు మారుచుందురు. ఇందువలన పనికేమాత్రము లాభముండదు. ప్రతిరోజును వేరు ప్రతినిధిహాజరుగచుంచుచో, పూర్వాపరసందర్భములను వారు గుర్తించుట కష్టమగును. ఇట్టిసాకార్యము కేవల మలంకారార్థముగ పరిణమించును. ఇంగ్లండు విధించిన షరతులను కెనడా యంగీకరింపకుండుటచే, కెనడా ప్రతినిధి లండను సమావేశమునందు పాల్గొనుటలేదు. కాలనీలపక్షమున భామనుగారే హాజరుగచున్నారు. ఇంగ్లండు తడవు జేయక, సామ్రాజ్య విభానమును నిర్ణయించుట లాభకరము. కాలనీల పరస్పరసంబంధమును నిరూపించుట ముఖ్యము. ఇప్పటికే ఇంగ్లండుకును కాలనీలకును గల సంబంధము నానుమాత్రముగ నున్నది. ఏమాత్రము ఎడబాటుగలిగినను, ఆ బంధము విడిపోవుట సహజము. ముందేమి ఏర్పాటులు జరుగునో చూడవలయును.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వ దృక్పథము

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వము వృద్ధిశీలముగా ఉన్నది. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారి లక్ష్యాల తీరుపై పట్టుబట్టి, ఇందుకు పాటుపడ్డప్పుడు జరుగదనియు, చెన్నపురి వైద్యాలయములలో జరిగెడి దుర్భాగములను తగ్గించిన చాటునయు, సూచించబడెను. అందు మీద తీవ్రమైనముందు వెలువడెను. ప్రభుత్వము వారు చెన్నపురి వైద్యాలయములను సుప్రసిద్ధులైన వైద్యులను, నూతనముగ నేర్పడెడి వైద్యులను సహితము ఉబ్బయ్యలను చేర్చి పోషించెను. ఇందుకు ప్రభుత్వమువారు బడులు పెట్టిన నిన్నటిది మొత్తముగా గావించిరి. దానిని చదివిన, నవ్విన. వివాదమును గూడ గలుగును. అందలి యంశములు నిజమగుచో, వైద్యులకు పరిపాలనము మిగలలోపభూయిష్టముగ నున్నదని తెలియును. అంతయుగా క ప్రజల నైతిక వర్తనము గూర్చి నిందాగర్భిత వాక్యములు పొందుపరుపబడినవి. చెన్నపురి ఆస్పత్రులలో బ్రవేశించువారు రోగమున్నను లేకున్నను తిండి సౌఖ్యముకొరకై యిందకు పాల్పడుదురనుట విచారితము. ఇంట్లో నా మాత్రము భోజనము వారికి దొరకదనుట, అప్రకృష్టము. రోగములేనిదే ఆస్పత్రులలో బ్రవేశించుట నిజమగుచో, తక్కువ జనరలుగారిదే యగును. వైద్యులు సర్టిఫై చేసిన గా, రోగులను ప్రవేశపెట్టుకొనరు. అట్టి స్థితిలో రోగులు దుర్మార్గులగు ప్రవర్తించిరనుట, అసంభావ్యము. భారతీయుల భోజనమునకు చెన్నపురిలో రోజుకు 8 అణాలు సరిపోవుననుట విచిత్రము. ఖయీదీల కిచ్చెడి పరిమాణమును వీరిపట్ల సూచించుట, విచిత్రముగ నున్నది. నీటిపల్లయ విషయమునను, దీక్షముల విషయమునను ప్రభుత్వము వారు జూపిన కారణములు హాస్యాస్పదములుగ నున్నవి. కృత్రికలలో వెలువడిన విమర్శనములు నిరాధారములు గావని, ప్రభుత్వ ప్రకటనము బట్టియే సులభముగ గ్రహించవచ్చును.

డివెలరాగారి నిర్బంధ విముక్తి

బెంగళులో విచారణ లేకుండ నిర్బంధితులయిన నాగందరును విడుదల చేయబడిరి. రికార్డుకు నాయకుడగు డివెలరాగారు నిర్బంధ విముక్తులయిరి. వీరి సహచరులు కొందరు దిశంగతులయినను, డివెలరాగారు మరియొక మారు స్వేచ్ఛను బడసిరి. వీరి భావికార్యక్రమ మేమియో తెలియదు. ఇంతటితో డివెలరాగారు రికార్డుకు సాపేచు ప్రయత్నములను మానివైచి, వెనుకటి వైషమ్యముల నావల నుంచి, సర్వరదేశాభివృద్ధికై శ్రీస్త్రీలు ప్రభుత్వమువారిలో చేతులగలుపుట భావ్యముగ నుండును. బెంగళు శాంతిని గోరుచున్నది. వికారమును కోరుచున్నది. స్వల్పవిభేదములకొరకు తిరుగుబాటును పురికొల్పి విప్లవమును కలిగించుటవలన, బెంగళుకు తీరని నష్టము వాటిల్లినది. బెంగళు స్వేచ్ఛాభావమును పూర్తిగా బడయజాలక బోయినది. డివెలరాగారికి యీమారు జరిగిన తిరుగుబాటులో ప్రజలధికముగ తోడ్పడలేదు. వీరి వధులపై ప్రజలకు వెగలుగలిగినట్లు గనపించును. డివెలరాగారు ఆదర్శవాదులు. బెంగళు స్వాతంత్ర్యసిద్ధికి వీరివలె పాటుబడినవా తి కొకరు లేరు. వీరు సలిపినత్యాగ మమితము. కాని దౌర్జన్యప్రయోగమువలన, వీరి యదృశ్యమునకు ప్రబలనష్టము వాటిల్లెను. ఇకనయి న ను డివెలరాగారు తమ శక్తి సంతతు బెంగళు పునర్నిర్మాణమునకు వినియోగించుచో, దేశము నత్యున్నతస్థితికి తేగలరు. బెంగళు శాంతియునం

ఆంధ్ర ల గాంధీ మహాత్ముని వుజాని ధి

లక్షరూపాయలు సమర్పించవలెను

19.7.24

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

ఇదివఱకు మొత్తం 44181-4-7 ఇదివఱకు మొత్తం రూ. 20357-10-11

ఈ పూజానిధికి సామ్యముబంధు చిరునామా:— గా. నాగేశ్వరరావు, నెం 7 తంబుకెట్టిపేథి, మద్రాసు.

వికములనుండియు నూతనాభ్యాసము ప్రారంభ మగుననియు, అంగీకరణము లాతరించి శాంతియు సక్రమాభివృద్ధియు చేకూరుగాకయని, స్వాతంత్ర్య ప్రయత్నములకు గోరక మానదు.

డాక్టరు వరదరాజులు నాయుడుగారి హెచ్చరిక పొందనూరు రైల్వే కార్మికులనభ కధ్యక్షుల వహించి డాక్టరు వరదరాజులు నాయుడుగారిచ్చిన యుపన్యాస సంగ్రహమును వేరొకచో ప్రచురించి తమి. కార్మికు లదాదీద్ర్యమును, వారి దుస్థితిని, నాయుడుగారు కనలగట్టినట్లు వర్ణించిరి. బీదల కష్టము నాధారముజేసికొని, ధనవంతు లెటుల బాగు పడుచున్నారో వివరించిరి. కాని వీరు సూచించిన నివారణోపాయములు, కార్మికులస్థితిని చక్కబెట్టు చునని యాహింపజాలము. దేశమంతటను స్వా క్షీలమయము శేయవలయునని వీరు తలపెట్టుచు న్నారు. ఇటుల గావించుటకు, ధన మత్యవసరము. అట్టితరీ ధనవంతుల ప్రాబల్యముధికముగాక మానదు. కార్మికులు వారిదాసులుగాక తప్పును. చేతిపరిశ్ర మలు వృద్ధియైనగాని, బీదలదాదీద్ర్య మంత రించదు. వ్యవసాయము, నూలు వదుకుట, నేత మున్నగు సాధనములవలన, ప్రజాసామాన్యమున కంతకు సులభజీవనము దొరకును. వారిస్వాతంత్ర్య ము నిలుచును. ఆత్మగౌరవము పెంపొందును. ధన వంతులబానిసుండ వారు తప్పించుకొనగలరు. ఆ సంగతిని నాయుడుగారు దెలుపకబోవుట కోప నియము. పాశ్చాత్య పారిశ్రామిక మార్గముల నవలంబించుటవలన, హిందూదేశము ఎక్కుడు దుర్గతిగాంచుట నిశ్చయము.

బాద్లో తీర్మానము హిందూదేశ చారిత్రమునందు, బాద్లో లీ సుప్రసిద్ధమయినది. నిర్మాణకార్యక్రమమును నిర్వహించుటలో, బాద్లో మొదటినుండియు మార్గ దర్శకముగ నున్నది. నేడును బాద్లో లీమరల యున్నత స్థాన మాక్రమించుచున్నది. వల్ల భాయిపటేలుగారి నాయకత్వముక్రింద, కాంగ్రెసు తీర్మానములను సఫలపరుచుచున్నది. బాద్లో తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘమువారు నిన్న జేసిన తీర్మానమునందు, తాలూకాలోని ప్రతిపురుషుడును ప్రతిస్త్రీయును, గాంధీ మహాత్ము డేతెంచినపు డతనికి 1½ పాను నూలును కానుకగ సమర్పించవలయునని నిశ్చయించి వీరి నిశ్చయము కొనసాగు ననుటకు సందియములేదు. మిగిలిన ప్రదేశములుగూడ మహాత్ముని శక్తి కానుకల నర్పించుటకు ప్రయత్నించుట ధర్మము. మహాత్ముని వివాదించువలన సమసిబోవును. స్వీకర స్వరాజ్యసిద్ధికి మార్గమేర్పడును. భారత మ్నము భిన్నత గాంచును.

గాంధీ పూజానిధి	
పాలకొండ	
కామేశ్వరమ్మగారు	రూ 1.0.0
జరహ లక్ష్మీనరసమ్మగారు	0.8.0
కూర్కాపు సుందరలక్ష్మీకాంతమ్మగారు	2.0.0
కాళపట్నపు వెంకట నారాయణరావుగారు	1.0.0
పెద్దవరస కిశోరాచార్యులు నాయుడుగారు	1.0.0
బొమ్మిరెడ్డిపల్లి వెంకటసుబ్బారావుగారు	1.0.0
మహేంద్రాడ వెంకటప్పలచార్యులుగారు	1.0.0
చామర్తి చిట్టిమాచార్యులుగారు	1.0.0
	8.8.0
నిజవంతు రామచంద్రరాజుగారు	1.0.0
మోహన్ వరహాచార్యులుగారు	1.0.0
మహా చింతామణిగారు	0.8.0
శ్రీమాన్ గోకర్ణమకం రామోటప్పారావుగారు	1.0.0
బొండాది శివరామచార్యులుగారు	0.4.0
బండారు రామమూర్తి నాయుడుగారు	0.4.0
బళ్ల మృత్యుంజయంగారు	0.4.0
వరదయ్యగారు (ఆదివాంఛ)	0.0.8
శిర్డా కృష్ణమూర్తి చెట్టిగారు	0.0.8
జేభమ్మలు (రథోత్సవంలో డబ్బానూళ్లు కలిపి)	12.12.6
అంతా మొత్తం	25.9.0
* * * *	
గాంధీదాసు కాళికూరు కృష్ణమూర్తి వంతులుగారు	
గంజాంజిల్లా కాంగ్రెసు ప్రచారకునిద్వారా	
డివిలాడ గ్రామం	
అట్టాడ భీమన్న నాయుడుగారు	2.0.0
నడుపూరి అప్పలనరసయ్యనాయుడుగారు	2.0.0
సనపల అప్పలనాయుడుగారు	1.0.0
బాల్ల అప్పన్న నాయుడుగారు	1.0.0
సనపల రామదాసునాయుడుగారు	4.0.0
	10.0.0

ప్రతి వ్యక్తియు మహాత్మునకు 1½ పానులనూలు సమర్పించవలెను

బద్లో తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘమువారి యుత్తరువు

అహమదాబాదు జూలయ 18. — గాంధీమహాత్ముడు బద్లో తాలూకాలో పర్యటన మొనర్చుటకు వచ్చినపుడు, ప్రతిస్త్రీయును, పురుషుడును తల 1½ పానుల, ప్లవచము గా వడికిననూలును, సమర్పించవలెనని తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘము వారు తీర్మానము చేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

బాలా హరికిషన్ లాల్ గారు బొంబాయికి వచ్చిరి

బొంబాయి 18 జూలై, — బాలా హరికిషన్ లాల్ గారు న. అందు 1. మొయిలుస్తీమరు కాలిడోనియాలో నేడు వయసున బొంబాయికి వచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

విదేశవార్తలు

భారతదేశ సంస్కరణములు

డెయిలీ ఆర్మిగాఫు పత్రికాభిప్రాయము

పదేళ్లయినగాని మార్పు జేందరాదు

లండన్, జూలై 18. — హైందవేతర సంఘములందు బ్రిటిషుపాలనముపట్ల మతద్వేషము, చైరము గలుగుటకు కారణములు సగృహ్యమగు హోమురాలు గావలెనని రాజకీయజేత్రలు, ఆంగ్లోశనము జేయుటయు, సంస్కరణవిధానమును అయియున్న విని సీన్లునుండి పెర్నివలుల్యాండకోగారు వ్రాసిన దానిని డెయిలీ ఆర్మిగాఫు పత్రిక ఒప్పుకొనుచున్నది. భారతీయులకు సంపూర్ణ స్వపరిపాలనమునిచ్చిరేని ఉపద్రవకరమగు మతయుద్ధము తిక్షణము సంప్రాప్తించును. మతద్వేషములు ప్రబలును. సంస్కరణచట్టములో ఉద్దేశించినటుల సంస్కరణములు ఎటులుపనిచేయునో పరీక్ష జేసి పదేళ్లయినపిదప పార్లమెంటువారు ఎంతవరకు ఈసంస్కరణములు పరిపక్వమైనవో పరీక్షించవలెను. ఇదియే బ్రిటిషువారు ఇండియాలో అవలంబించవలసిన విధానము. పదేళ్లలోపుగ ఎట్టిచూపులను జేయరాదనుచున్నది. ఈలోపుగ వేయికండ్లతో కనిపెట్టి అకుంఠితభార్యముతో చరింపక నిర్భయముగ అధికారమును చెలాయించవలెను. ఇప్పటికే హిందుముసల్యాములు ఒకరి నొకరిని చంపుకొనకుండజేయుటకు బ్రహ్మాండముచున్నదనుచున్నది.

జపానునుంకములు

కులాసార్థము ఉపయోగించుచున్నపులమీద పన్ను వేయుటకు జపానుప్రభుత్వమువారు ప్రవేశపెట్టిన చట్టము అంగీకరింపబడెను. అమలులో జెట్టినప్పటినుండియు సుంకములు విధింపబడును కాని తేదీని నిర్ణయింపలేదు. దిగుమతి దారలలాభమునిమిత్తము ఇవివరకే దిగుమతిచేయుట త్రోవలోనున్న సరకులపై పన్నును విధించువిషయమై ఆలోచించుచున్నారు.

ఇండియా ప్రభుత్వమువారి

సెలవు చట్టము

లండన్, జూలై 19. — ఇండియా రాజప్రతినిధి మున్నగువారు, సెలవువిధిబోవుట కేర్పాటుజేయబడిన చట్టమును ఆగస్టు పార్లమెంటు సభ ఆపుజేయుటకు ముందుగనే ఆమోదింపుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించెదరు. ప్రస్తుతము పని విస్తారముగనుండుటచే ఈ చట్టమును ఆధునసారి ఆమోదించుటకు విలువలే కున్నది.

వేల్పుయువరాజు

సు 4 వ గురుకా పటాలమునకు ప్రధాన కర్నలుగ నియమించిన సంగతిని సార్వభౌముడంగీకరించెను.

భారత రాయబారులు

ప్రధానామాత్యుడు భారత రాయబారులను నిన్న గలుగుకొని భారత సంస్కరణములను గూర్చి చర్చించిరి.

ఇండియా కార్యాలయము

జి||కె|| సర్ విలియం థ్యూమగారిస్కానే ఇండియా కార్యాలయమున ఎవరిని నియమించునది ఇండియా కార్యాలయమువారికే తెలియకున్నది. సర్ విలియం విక్సెంటుగారిని నియమించెద రనుకొనుచున్నారు గాని ఆలివియరుప్రభువు ఏమియు తెలియజేయుటలేదు. రహస్యముగ నుంచుచున్నాడు.

(953) వెల్లింగ్టన్ సినిమా

19.7.24 శనివారమునుండి 25-7-24 శుక్రవారమువరకు సాయంత్రము 6-15 ప్రదర్శనము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30 శని, ఆనివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 కూడ గలదు డబుల్ సినియల్ ఆట్రాక్షన్ ది బరిగాన్

ట్రయల్ నాల్గవవారము ఎడ్మింట్ అద్భుత సాహసకార్యములు వాని వింగుడాగరు మొదలగు నవి గలవు. తదరు పుష్య గూడ చూడ బడును.

లండను సభ.

పానులు మునుపటికంటె ఉత్సాహముగ నుండుట

జర్మనిపునర్నిర్మాణము

పరిష్కారమునకు ముందు ఖాళీగావలెను

బెర్లిను వారి యభిప్రాయము

లండన్, జూలై 17 రాత్రి 9-20. — ప్యారిసుపత్రికలు మిత్రమండలిభనుగూర్చి మునుపటికంటె ఎక్కువఉత్సాహమును జూపుచున్నట్లు. సభ ప్రారంభమైనపుడు భయపడుచున్న డ్రెంచిపత్రికా విలేఖరులుగూడ ఇప్పుడు ధైర్యమును జెచ్చుకొనుచున్నారు. రాయబారులు సుహృద్భావముతోడను నేహభావముతోను జరుగుచున్న పనులన్నీరు. జర్మనీని మరల నిర్మించుటకు బాగుచేయుటకు పరామలు ఆయిష్టమును జూపుచున్నను, నష్టపరిహారసమస్యను, నిజముగ లండనుసభ జయప్రథముగావలెనన్న రాజకీయములనుండి ఆర్థికవిషయము నకు మార్చవలెనని పరామలు అనుచున్నారు. ఇది గ్రహింపబడినవిషయము. నిపుడునిజేదకమున పరిహారములనిచ్చు ఏమయమనందున్న కష్టములనుగూడ పరామలు గ్రహించుచున్నారు. తేనిపోనిభయములన్నియు పోవుచున్నవి.

జర్మనుల యభిప్రాయము

లండన్ జూలై 17 రాత్రి 10-30. — రిచిస్ట్రాగణభ మంగళవారమునాడు మరల సమావేశమగును. నిపుణుల నివేదికమును ఈమలులో పెట్టుట కవసరమగు కాగనములను తియారు చేయువిషయమై చర్చించుటకుముందు లండనుసభసంగతి కొంత తరతు తెలియవరకు పూనుకొనరు.

అంతర్నిత్రమండలి రాయబారులు పర్యవసానములేలువరకు నిపుణుల యేర్పాటులను అమలు పరచవలమనినలేదు. రూసుండి సైన్యములు మరలవలెననియు, రిఫర్మాన్సు రద్దు, ద్యూస్పర్థు ఎగరములనుగూడ ఖాళీజేయవలెననియు జర్మను ప్రభుత్వమువారు పట్టులను జూపుచున్నారు. పరిష్కారము నకుముందు ఈ ప్రదేశములను ఖాళీజేసి తీరవలెననియే అనుచున్నారు.

ప్రైన్స్కోగారిపత్రిక 'జేటు' ఇట్లు సంగతులన్నిటిని ఒక్కవాక్యములో తెలుపుచున్నది. —

ఆర్థికనిపుణుల నివేదికములో ఉద్దేశించినట్లు సరిగా లండనుసభలో నిశ్చయించినదీ లేనిదీ తెలుసుకొని జర్మనులు దాని కనుగుణముగ ప్రవర్తించెదరు.

డొని నియమ ప్రాతినిధ్యము

లండన్ జూలై 16, రాత్రి 11-15. — మిత్రమండలిసభకు డొమినియను ప్రాతినిధ్యమునుగూర్చి అధికారచర్చమువారందరు మానమును ధరించిరి. విషయము తెలియుటలేదు. ముందు జరుగబోవు నిండోలగమున అధ్యక్షము ఒక్క డొమినియను ప్రతినిధి యుండు నని తెలియుచున్నది.

సాంకేతికసంఘముల పని

మిత్రమండలి నియమించిన మూడు సాంకేతికసంఘములవారు 17 తేదీ మధ్యాహ్నమున విదేశాంగ కార్యాలయమున సమావేశమైరి. మొదట జర్మనులు తమధర్మములను సెరవేర్చునో జేయవలసిన విషయమును ఆలోచించెదరు. తరువాత జర్మనీ ఆర్థిక వికృత సెల్లు బాగుగ కలుగజేయుటో ఆలోచించెదరు. జర్మనులు ఇచ్చు సామ్యము ఋణదాతలకు అంజీజేయుటెట్లో ఆలోచించెదరు.

అమెరికాపత్రినిధి

జర్మనులు తప్పజేసిరేనితమ ధర్మములను సెరవేర్చనపుడు అపరాధులని నిశ్చయించుటకు నష్టప. హారసంఘమున అమెరికను ప్రతినిధిని నియమించుటకు యునైటెడ్ స్టేట్సుసార్వభౌమతరము జెప్పరని అమెరికనువిమర్శ దు కర్నలులోగఁ గారు లండనుసభలో తెలియజేసిరి. ఇదియే చాల ముఖ్యమై విషయము.

అమెరికను ప్రతినిధిని కాంగ్రెస్ వారి అధికారము లేనిదేనియమించుటకు యునైటెడ్ స్టేట్సువారి కధికారము లేదు. కాంగ్రెస్ ఆగష్టు, సెప్టెంబరు, అక్టోబరువరకు సమావేశము గాజాలదు. అందుచే అమెరికను ప్రతినిధిని పేగులో నున్న పరస్పర కోర్టువారు నియమింపవలెనని ఏర్పాటు జేసిరి.

మొదట కమిటీ స్పీడకోగారి అస్పృశ్యతక్రింద విదేశాంగ కార్యాలయమున సమావేశమైనది మూడవకమిటీ రాబట్టు కిండర్నీలీగారి అస్పృశ్యతక్రింద సమావేశమైనది. రెండవ కమిటీ సమావేశము గాలేదు. రేపటిదినము (18-తేది) థామస్ గారి యస్పృశ్యతక్రింద గూడునట్లు.

విందు

లంకాష్టరు మండరమున ప్రభుత్వమువారు సభాప్రతినిధులకు నిపుణులకు విం దొనర్చిరి ఆస్ట్రేలియా న్యూజిలండు, ఐరిషు ఫ్రీస్టేట్సు, ఇండియా, దక్షిణాఫ్రికా వాయికమిషనరులు వచ్చిరి. ముగ్గా లుగా రగ్యతతను పహించిరి.

సామ్రాజ్యముతరళున ముగ్గురు ప్రతినిధు లున్నచో ఇందులో ఒకరు డొమినియనులతరపున ప్రతినిధిగ నుండు ననుకొనుచున్నారు. కాని ప్రతిపక్షాయము ఒక్కరే యుండ నక్కరలేదు. ఒకరు విడిచి ఒక రుండవచ్చును

నిన్నటివరకు డొమినియను ప్రాతినిధ్యసమస్య తేలక పోవుటచే థామస్ గారు నిన్నటిసభ కేగిరి

భారతకళ

వేంట్లీలో అపురూపముగ వస్తువులను భారతమందిరమున ప్రదర్శించిరి.

ఈప్రవర్తనమువలన ఇంగ్లాండు ఇండియా తమకళలను జరిసికొనుటకు వీలును. భారతకళను ఇంగ్లాండు మెచ్చుకొనుటకు అవకాశము గల్గును. దానికిదేయే మంచిమార్గము. చాల తర ప్రవర్తనములు ఇండియా కార్యాలయపు గ్రంథాలయమునుండి గైకొనబడెను వైవాగూడ లోకులుకొందరు ఎరు విచ్చిరట. 17, 18 శతాబ్దముల వస్తువులే ప్రదర్శింపబడెనట్లు. పాశ్చిమీనకళలు లండనులో ఇంతవరకు తెలియకపోవుటకు కారణము వాటిని కనపుటకు వీలులేకుండుటయేయనిరి. లండనులో ఇదివరలో జరిగిన ప్రదర్శనముల కంటె ఇది చాల ముఖ్యమైనదనియు మంచిదనియు తెలియజేసిరి. పునామృదీయ హిందు వికాసమును ప్రవర్తించుచున్నవి. ఈలోపుగ భారతీయులు విదేశీయకళలనుగూడ గ్రహింపగలిగిరి. తమదానితో మిళితము జేసికొనగగ్ని రనిరి.

రషియా

జపాను

ప్రతినిధులహోదాను మార్పుట

లండన్, జూలై 17: — రాత్రి 11-15. — కింగ్సులో నున్న రషియనుప్రతినిధిని రాయబారియని పిలిచెదరు. అందుచే జపానుప్రభుత్వమువారుగూడ తమప్రతినిధిని 1925 నుండి రాయబారియని పిలిచెదరు. ఈ విషయమై యునైటెడ్ స్టేట్సుగ్రేటు బ్రిటను ప్రభుత్వమువారు రెట్టిచర్చను దీసుకొనలేదు.

'అంగరులైను' వారు తమ పొగయోడలో ఆక్టోబరు 25 తేదీనుండి మూడవతరగతి భారతీయప్రయాణీకులను లివర్పూలునుండి ఇండియాకుగొంపొపుదురట. ఇంతవర కీపొగయోడలో ఒకటి శతవతరగతి ప్రయాణీకులనే గొంపొపుచుండెడివారు.

మెక్లారెక్ వైమానికుడు ఒక పూర్వీకములో సురక్షితముగ ప్రవేశించినట్లు తెలియుచున్నది.

ప్రాచ్యదేశభాషలను నైనికోద్యోగులు నేర్చుకొనుటకు 40 ఖాళీలను కలుగజేసిరి. తురుష్కు, అరబ్బీ, రషియా, జపానుభాషలను నైనికోద్యోగులు (40 మంది) నేర్చుకొనవలెనట్లు. ఈభాషలు సార్వభౌముని విశ్వవిద్యాలయకళాశాలలందు నేర్పబడునట్లు.

సోవియట్ల నాయకులు

అధికారమునకై పోరుట

ట్రాన్స్-గారి పలుకుబడి

లండన్, జూలై 18:—ఉదయం 1—అధికారమునకై ట్రాన్స్-గారిను, జిన్-విపుగారును పోరాడుచున్నారని ట్రాన్స్-గారి పక్షిణి:లు ఇటీవలి పంపిణీ చేసిన బలపరిచి. ప్రతికలందు ట్రాన్స్-గారిని బహిష్కరించుటకు జేయు ప్రయత్నములు విఫలమైనవి. ఆయన యువస్వామి అన్నిటిని ప్రకటించుటలతోనీ, తనను బహిష్కరించినపుడు ఇచ్చిన యువస్వామిలను గూడ ప్రతికలయందు ప్రకటించ చేసిరి. ట్రాన్స్-గారికి మరల వైస్రాయ్తో పలుకుబడి ఎక్కువగుచున్నది. తనకాఖియందు ట్రాన్స్-గారు సంపూర్ణాధికారమును సంపాదించిరి.

ఇంజను పనివాంస్తు సమ్మెగట్టరు

లండనులో ఇంజనులను నడుపువారు సమ్మెగట్టరాదని 18298 మంది అనుకూలముగను ప్రతికాలముగ 15708 మంది యు తమ యభిప్రాయములను తెలియజేసిరి.

లేబిటి మెసీబిల్లు

ప్రభువుల సభవారికి మరల పంపబడెను. 27 తేదీని జూను మాసములో కామన్సులవారు నిరాకరించిన సభవారు ప్రభువుల సభవారు అంగీకరించిరి.

అంతర్జాతీయ ప్రకటన సభ

ముగిసినది. ప్రపంచములో ఆర్థిక పరిస్థితులను సక్రమ పరిస్థితులందు ప్రవేశ బెట్టుటకు తోడ్పడవలెనని సార్వభౌమనకును, కూలీడిగారికిని సభానంతరమున సభవారు తంతునాడిరి యుద్ధములు జేకుండ జేయుటకు ప్రయత్నించవలెనని సభవారిని ఆయాజాతుల నాయకులను గోరిరి.

లండనులో పిండిధర మునుపటికంటె ఒకపిల్లింగు పెరిగినది.

గరివాళి

పంకములో ఆఖరువాడు జనరలు రికియాటి గరివాళి అను నాతడు సుప్రసిద్ధులగు గిస్టేగారి కొమరుడు, 77 ఏండ్ల ప్రాయముగలవాడు. ఇతడు చనిపోయెను.

1911 నుండి 1920 వరకు న్యూహ్యాం కళాశాలాధ్యక్షురాలుగనున్న క్యాథర్లైన్ స్ట్రేఫెర్డ్ కన్య చనిపోయెను.

బరిష్ట ప్రవాసీతులు

మరికొందరు విడుదలగుట

లండన్, జూలై 17:— నేడు డిల్లీలోను, మరాగులోను మరికొందరు బందీలు విడుదల జేయబడిరి. పారిపార్శ్వ శిబిరమున 700 ప్రవాసీతులుండెడివారు. ఇపుడు 80 మందితప్ప అందరును విడుదల జేయబడిరి. ఈ 80 మంది మీద సీవిలు నేరములు మోపబడినవి.

డి పేలరాగారు

విడుదలయిన గోజంతయు స్నేహితులతో గడిపిరి. తానే మిజేయునది తెలియజేయున జెప్పలేదు.

భారతదేశములో కుష్ఠరోగమును 30,40 ఏండ్లలో దూపుమాపుటకు రివరెండు ప్రాంత కమిషనరులు తలంచుచున్నారు. అట్టోబరులో వీరు ఇండియాకు బయలుదేరెదరు.

అధినివేశపు బందీలు

ఒకపుడు సామ్రాజ్యమునందున్న అధినివేశములనుండి ఇంగ్లండుకు శిక్ష సమర్థింపబడు తీసుకురాబడిరియు ప్రస్తుతము అట్టివారు ఇండియానుండి ఒకరును, క్రవుల్ కొలనీసు నుండి 4 గురును బ్రిటన్ లో నున్నారనియు కామన్సు సభలో జూన్ 28 వారికి హౌస్ ఆఫ్ కమన్స్ గారు ప్రకటనము చేచ్చిరి.

బ్రిటిషు ఉన్ని వర్తకము

జపానుకొత్తనుకములు నష్టమును గలుగ జేయుట

బ్రిటిషు వర్తకుల రాయబారము

క్రొత్త జపాను ప్రభుత్వమువారు ప్రవేశ బెట్ట నున్న నుకములవర్తకముచేతను ఉన్ని వర్తకమునకు అపారముగ నష్టము గలుగుచు గాన ఇదివరకే ది.మ.తిజేయు డివారిలో నున్నట్టియు తమరు పూర్తిజేయవలయున్న ఆర్థిక పంపబడువరకు జపాను ప్రభుత్వమునకు చట్టమును అమలులో బెట్టుకుండ జేయవలెనని బ్రిటిషు వర్తకసంఘమువారు కామన్సుసభకేగి అధినివేశవర్తకసంఘ కార్యదర్శితో జెప్పకొనిరి. ఈవిషయమై ఆలోచించుచున్నారమనియు వారికేమియు నష్టములేకుండ ఏర్పాటు జేసెననుమియు జపానుకుబోవుచు మార్గముగ్గమున నున్న సరకులపై పన్నులువిధించబడవనియు అధినివేశ వర్తకసంఘ కార్యదర్శి అభిప్రాయపగెను. జపాను రాయబారిగూడ ఈవిషయమై తమ ప్రభుత్వముతో తెలియజేసెదననిరి.

అబిసినియా

యువరాజును సార్వభౌమముడు గలుగుకొని 1868 లో స్థాపించుచు నేపియుబట్టున్న ధియడోరు చక్రవర్తి కిరీటమును జాడితా చక్రవర్తిని కిచ్చెదనని తన ఉద్దేశ్యమును సార్వభౌమముడు తెలియజేసెను.

ఆంగ్లో రషియా రాయబారములు

విషయమై రాకొవిస్కిగారు రుత్నాహమును జూపుచు న్నారని తెలియుచున్నది. ఇదివరకపుడే చాలసమస్యలు పరిష్కారమైనవట.

తెహరాన్ వార్తలు

అమెరికను కాన్సులు ప్రాచ్యదేశపు కార్యదర్శియు ఒక చెలమయొక్క ఛాగూపటమును తీయుచుండ పజలు వారిని గొట్టిరి, కాన్సులు చనిపోయెను. కార్యదర్శి, పోలీసు అధికారి మరొకరు ఆసుగురు పోలీసువారికి గాయములు తెగిసవి.

థిల్లో పరిస్థితులు

కాంతి చేకూరెను

థిల్ జూలై 18:— ఈదినము సాయంత్రము నాల్గి గంటలకు నగరమునందు అంతటను కాంతిముగనుండెను. ఒక్క మారు నగరమునంతను మోటారులో తిరిగివచ్చినయెడల ప్రజలలో విశ్వాసమేర్పడినది తెలియగలదు. చాల హిందూదూకాణములు తెరముడి యుండెను. రేపటికి వ్యాపారము యథావిధిగా సాగుచుండును. సైనికపికట్లు రేపటిదినమున తొలగింపబడుదురని తెలియుచున్నది. ఈదినమున పెంట్లలు పోలీసు స్టేషనులకు అల్లరులు జరిగెననువార్త లేమియురాజేదు. గత 12 గంటలలోను ప్రత్యేకవ్యక్తులు ఎచ్చటైన దౌర్జన్యమొనర్చి రనువడుతులుగూడ లేవు. (అ. ప్రె.)

చీపుకమిషనరునకు రాయబారములు

చీపుకమిషనరుగ అబ్దులుగారి దినమంతయు చాల హిందూ మహమ్మదీయరాయబారములు వారు చెప్పనది వినుటయందు నిమగ్నమైయుండెను. పోలీసు ఏర్పాటులను గురించి చీఫ్ కమిషనరుగారు చెప్పినది వినినతరువాత, థిల్లిబట్టల బజారునుండి వచ్చిన హిందూ రాయబారవర్గమువారు తిరిగి వ్యాపారమును ప్రారంభించుటకు తమసంసిద్ధతను జెల్లడించిరి. మిగిలిన రాయబారవర్గములు, ఇదివరకు జరిగిన విషయముల గురించియు, ఇకమీదట గావలసిన రక్షణలను గురించియు జెలిపిరి. అల్లరుల సమయమున నొనర్చిన తారుణములకు ఇరుసంఘముల వారును ఒకరినొకరు నిందించుకొనిరి. సాయంత్రము కాబోలీలో కొన్నిహిందూ దుకాణములు తెరముడెను. (అ. ప్రె.)

తిన్నెవల్లిలో కలరా

తిన్నెవల్లి, 17 జూలై:— పాలంకోట తిన్నెవల్లి మ్యూనిసిపాలిటీలో కలరా బయలుదేరినది. వాన్ గు నేరి, తెకెకాసి, కోవిత్ పట్టి తాలూకాలు మొదలగు ముట్టుప్రక్కల ప్రదేశములలోగూడ కలరా అచ్చటచ్చట కొంతమందికి తనవీరట్లు తెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

సర్ మాల్ కాం హాయిలీగారు

అమృతనరుకు పచ్చుట

అమృతనరు, జూలై 18:—గవర్నరు సర్ మాల్ కాం హాయిలీగారు ఆగస్టుముదటి లేడికి అమృతనరుకువచ్చి ఇచ్చుట మూడు దినములుందురు. మ్యూనిసిపాలిటీ వారీయలయకున్న సన్యాసప్రేమగాక జిల్లాబోర్డు, కిక్కు, మస్లిం, హిందూపని సీట్ల సంఘములును జిల్లాలోనున్న సహకారసంఘములునుగూడ సన్యాసప్రేమలు సమర్పించురని తెలియవచ్చుచున్నది. గవర్నరుచ్చట నొకదర్బారును ఆకాలీ పరిశ్రీతులైనను, పంజాబుకు సంబంధించిన తదితర విషయములైనను కొన్ని ముఖ్య ప్రకటనలను గావించవచ్చును. పురపాలక సంఘమువారు గవర్నరుగారి కొక తోట విందునుగూడ గావించవలెనని తీర్మానించి యున్నాడు. (అ. ప్రె.)

కావేరీ వరదలు

తిరుచనాపల్లి, జూలై 17:—కావేరీలో వరద లెక్కువగుచున్నది. నది యిప్పుడు భర్తిగా నున్నది. ఇంజనీరింగు కాఖవారు కట్టలు తెగిపోవునని భయముతో పలుచోట్ల యిసుక సంచుతను తయారుచేసి యుంచుచున్నారు.

మహమ్మలు చనిపోవుట ఇండ్లకూలిపోవుట

బ్రతికివారికి నిలుక నీడ లేకపోవుట

సేలం, జూలై 18:—దక్షిణయిండియా వరదల విషయమై క్రొత్తగా వచ్చిన వార్తలను కావేరీనది 82½ అడుగులు వచ్చినదని తెలియుచున్నది. భవానీ యిగోడ్డుతును కావేరీయొడ్డున నున్న ఇతరప్రదేశములమును రాకపోకలు లేవు. భవానీకి అన్ని నైపులను నీటిమయముగా నున్నది. అనేక యిండ్లు కూలిపోయినవి. కొంత ప్రాణనష్టము కలిగినది. అనేకమంది గ్రామస్థులకు నిలవ నీడలేదు. (అ. ప్రె.)

సేలం, జూలై 18:—పది సంవత్సరముల నుండి యెవ్వరునుకనివిని యెటుగని వరద లీ సంవత్సరము కావేరీనదికి కలిగినవి. నిన్నఉదయమున 28 అడుగులున్ననీరు సాయంకాలముకు సరికి 81½ అడుగులయ్యెను. (అ. ప్రె.)

తిరుచనాపల్లి, జూలై 18:—మైసూరులోనికొల్లెగోలు నుండి వచ్చిన సమాచారము కావేరీనది నిన్నటి తినమున 82 అడుగులు వచ్చినదని తెలుపుచున్నది. తిరుచనాపల్లి దగ్గరనున్న కావేరీవంతెన క్రింద నీరు 14 అడుగులు పైకి లేచెను. ఈ యుగయుమున మరిరెండు అడుగులు మోచెను. కోల్ రూము కావేరీదులు పూర్తిగానన్నవి. శ్రీరంగము కట్టలు పొర్లిపోవుచున్నవి. దక్షిణపు నైపుకట్ట పశ్చిమ చింతా మణివద్దను తిల్లనాయక ఘాటువద్దను రెండుచోట్ల తెగినది. పశ్చిమచింతామణియు ఆ ప్రక్కనున్న గుడిసెలన్నియును నీటిలో మునిగి పోయినవి. (అ. ప్రె.)

ఎలమనూరు త్రిచీపుళ్ళుమధ్య రైలుబండ్లు

సరాసరి నడుచుట లేదు

తిరుచనాపల్లి, జూలై 18:— తిరుచనాపల్లి నుండి డిప్టీకట్ట ట్రాఫిక్ నూపర్చెం టిట్లు తంతిచేయు చేయుచున్నాడు. కావేరీలో వరదలమోహముగా నుండుటవలన తిరిగినడుప వచ్చునని తోచెవరకుఎలమనూరు ట్రిచీపుళ్ళుమధ్య రైలుబండ్లు సరాసరిగా నడుచుట ఆపివేయబడినది. సామానులనుగాని మనుష్యులనుగాని యీతీరుండి ఆలకు శరవేయుటకు సాధ్యముకాదు. (అ. ప్రె.)

డయ్యరుపై నభిశంసనమును

తిరిగి ధువంక పవలెను

భారతశాసనసభలో తీర్మానము

భారత శాసనసభాసభ్యులగు సి. దొరస్వామి ఆయ్యంగారు, రాబోవు సమావేశమునందు చాన్సిలరీతీర్మానములనుపాదించెదనని, భారతశాసనసభాకార్యదర్శికి వ్రాసిన “సర్. మైకేలు ఓడ్డయ్య, సర్. శంకరనాయుడుగార్లు వాచాయందు న్యాయాధిపతి, అనవసరముగ నుడివిన వాక్యములవలన గలిగిన అనుమానమును బాపుటకుగాను, డయ్యరుపై చానిపై గావించబడిన అభిశంసనమును తిరిగి ధువంకపవలెనని ప్రార్థించుచు గవర్నరుగారిని గోరవలెను.

వాణిజ్య నౌకా
విచారణ సంఘనివేదిక

సముద్రతీర వ్యాపారమునకు లైసెన్సులపద్ధతి

భారతదేశరత్నములకు సంగ్రామ నౌకాదళ మవసరము

జిల్లా 18 జూలై:— వాణిజ్యనౌకావిచారణ సంఘము వారి నివేదిక మీ దినమున ప్రకటింపబడినది. ఈసంఘము 1923 సం. ఫిబ్రవరినెలలో భారత కాననభవారు గావించిన తీర్మానము ననుసరించి ఈ సంఘము నియమింపబడినది. భారత నౌకాదళము, నౌకానిర్మాణము అను ముఖ్యవిషయములందు, పెనిన్సులరు ఓరిజింటలు వావిగేషను కంపెనీ ప్రధానాధికారి యగు సర్ ఆర్థర్ ప్రూముగార్తోకరు మాత్రము భిన్నాభిప్రాయముల చెలిపిరి. అధి యొక్కటిపై అన్నివిషయముల లోను ఈనివేదిక యొక్క గ్రీవముగ నుంచెను. వాణిజ్య నౌకాదళమున కవుసరమగు ఇండియను ఎగ్జిక్యూటివు ఆఫీసులకును, ఇంజనీర్లకును, భారతదేశమున దేరిపోయితు నొసగవలెను గాని, ఆంగ్లదేశము నగాదని సంఘము నందందరు నేకిభవించిరి. భారతీయ చాటరకు సముద్రమున అగ్రమునటు లొనర్చుటకు, సముద్రమునల వాణిజ్యమునందును, సంగ్రామమునందును గలుగు ఫలితములను గురించి పాఠశాలలో బోధించుచుండ వలెనియు, బొంబయిలోగల సర్ మహమ్మదు యూసుఫ్ గారి పాఠశాలనంటి సముద్రపు లైసెన్సునొకదాని నేర్పఱుపవలెననియు, 200 భారతీయ యువకులను నొక నౌకాయందుంచి ప్రపంచయాత్ర నొనర్చుట లేర్పాటుచేయవలెననియు, ఇంగ్లీషుపద్ధతులైన నాటికెండు వత్సరములతరీఫీను నొసగవలెననియు నూచింపబడినది. తమయు ద్యోగములలో నూటికి 50 చొప్పున భారతీయుల నియమించు కంపెనీలకుమాత్రమే కొస్తావ్యాపారమునకు లైసెన్సుల నొసగవలెననియు, కమాండరు, ఫీపుఇంజనీర్ల పదవులకు అగ్రమును 11వత్సరముల యనుభవము గలవారు మాత్రమే నియమింపబడవలెననియు, నివేదికలో నూచింపబడినది. రాయలు ఇండియను నౌకాదళము, స్థానిక ప్రభుత్వమువారి నౌకాకాఖలు, పోర్టు ట్రస్టు కాఖలు లెంగాలు వైలటు సర్వీసు, ఇతర వైలటు సర్వీసులను భారతీయులపర మొనర్పవలెనని కమిటీవారు శిఫార్సు జేసిరి. వాణిజ్యనౌకాదళాభివృద్ధి సందర్భమున, కపైను హెడ్లాము (అగ్ర్యుడు) సర్ జాను లైల్సు, మరి ముగ్గురు భారతీయులకు అధిక సంఖ్యాకక్షయు, వైన చెలిపిన విధముగ భారతీయులకు తరీఫీదు నొసగుటయొక్క ఒక విధముగ లైసెన్సులవలన కొస్తావ్యాపారమును భారతీయులకు ప్రత్యేకించి యుంచవలెనని చెలిపిరి. ప్రత్యేక సంధియొడంబడిక వలన హక్కునందినవారికి తప్ప విదేశీయ నౌకలకు లైసెన్సుల నొసగరాదు. బ్రిటిషు జెండా ధరించు నౌకలకుగూడ మినహాయింపవలెను. కాని అట్టివి, 25 వత్సరముల కక్కువ కాలమునుండియుండరాదు. వైన చెలిపినటుల భారతీయ ఆప్రెంటిసులను, ఎగ్జిక్యూటివు ఇంజనీర్లను దీసుకొను నౌకలుగను, అట్టి నౌకాయజమానులందును, పరిపాలన లోను అధికభాగము భారతీయులై యుండవలెను. కాని కష్టప దయములందీ నిబంధనల నడిపించుటకు లైసెన్సులకు ఆఫీసరున కధికారమొసగబడినది. ఆసమయమున భారతప్రభుత్వమువారి సమ్మతివైన రేటులు పోటీలు డిఫర్లరేటులు మొదలగు విషయములందు వ్యవహరించుట కధికార మొసగబడినది.

భారతీయ వాణిజ్య నౌకాదళము నభివృద్ధి జేయుటకు భారతీయులకు తరీఫీదుచేయుటగాను, ప్రస్తుతమున బ్రిటిషు లైసెన్సులలో నొకదానిని భారతప్రభుత్వమువారు కొనవలెనని యు, కాని తరువాత కాలక్రమమునకైనను భారతీయకంపెనీకి అమ్మివేయవలెననియు, అధికసంఖ్యాకులు శిఫార్సుజేసిరి. లైసెన్సు (నొసగు నిబంధనలవలన ఇట్టి నౌకలను కొనుటకు సదుపాయముగలుగునని వీరెంచుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారు అధికసహాయమును, గాని ఇతర ప్రత్యేకసహాయముగాని యొసగు పద్ధతిని ఇప్పుడు పెట్టుకొనవలెనని వీరు శిఫార్సుజేయలేదు. కాని విదేశీయ వాణిజ్యముననుండు పూర్తిగా భారతీయములగు వాణిజ్యనౌకలకు ధనసహాయ మొనర్చుటనుగురించి ఆలోచింపవలెనని అధికసంఖ్యాకులు ప్రభుత్వము వారికి శిఫార్సుజేసిరి.

ఈ సూచనలు, బ్రిటిషు మత్సెంటు పిప్పింగు, ఆక్టోబర్ 786 గెక్కునకువర్తించు తేదీముగ తేవనియు, కాని ప్రభుత్వవ్యాపారాధికారులు వేరు అభిప్రాయమొసగు నెడల, ఆక్టును సవరించుటగాని, భారతీయులచే పరిపాలింపబడు, భారతీయుల నౌకలకు అధిక సహాయమునగియు, తపాలాకంట్రాక్టుల నొసగియు కొస్తావ్యాపార

మునగాని, విదేశీయ వ్యాపారమునగాని, ప్రభుత్వమువారి స్టోర్సును మోసుకొని పోవువనిని భారతీయనౌకల కొనగియు సహాయమునర్పవలెనని అధికసంఖ్యాకు లెంచుచున్నారు. నౌకాయజమానులకు రక్షణము నొసగునెడల, నౌకానిర్మాణమునకు అధికసహాయము, తేలికబుణములు, ప్రభుత్వమువారియొక్కయు, పోర్టుట్రస్టువనులను పూర్తిగ యొసగియు నీ విధమున నౌకానిర్మాణ పరిశ్రమలకుగూడ రక్షణమొసగవలెను.

నౌకాదళము

వాణిజ్య నౌకాదళాభివృద్ధిలోపాటు భారతీయమును, నౌకాలయములను, వాణిజ్యమును కాపాడగల పైనిక నౌకాదళమును గూడ నభివృద్ధిపరుపవలెననియు రాయలు ఇండియను నౌకాదళమును సంగ్రామ నౌకాదళముగ మార్చవలెననియు అధిక సంఖ్యాకులు శిఫార్సుజేసిరి.

సర్ ఆర్థర్ ప్రూము

సర్ ఆర్థర్ ప్రూముగారు ప్రత్యేక విశేషాభిప్రాయము చెలుపుచు, వాణిజ్యనౌకాదళాభివృద్ధి ప్రణాళిక నాచరణలో పెట్టుటకు పూర్వము అన్నిరేడులలోను పూర్తిభారతీయులతో నౌకల నిర్వహించుట సాధ్యముగనా యను విషయమును పరిశీలించవలెనని చెలిపెను. వాణిజ్యముపైనను ఎగుమతి దిగుమతుల పైనను ప్రభుత్వమువారి అధికారమునకు వీరంగీకరించుట లేదు. అధిక సంఖ్యాకుల శిఫార్సులను నాచరణలో పెట్టునెడల రేటు హెచ్చుననియు, నౌకాప్రయాణ నిర్వహణముయొక్క సామ్యము తగ్గిపోవుననియు వీరెంచిరి. అంతిమగాక అధికసంఖ్యాకుల సూచనలు బ్రిటిషు ఆక్టు 786 నెక్కునకు ప్రతికూలముగ నున్నవనియు ప్రస్తుతమున నౌకాకంపెనీ నొకదానిని ప్రభుత్వమువారు కొనవలె నను ప్రయత్నము తుదకు విఫలమగునని వీరితలంపు. తపాలా కంట్రాక్టులను భారతీయ నౌకలకే యొసగి సహాయమొనర్చుటను గురించి నుడువుచు తపాలాను మోసి కొనిపోవుటకు సంబంధించని ఇతరవిషయములను కంట్రాక్టులో నికి దీక్షాని రాదానని చెలిపిరి. అధికసంఖ్యాకులు నూచించిన తగు ప్రతిఫల సూచ్యముగ నౌకానిర్మాణ కార్యమునకు ప్రభుత్వమువారు ప్రారంభించు టుచితము గాదనియు అధిక సంఖ్యాకుల సూచనల నన్నిటిని ఆర్థిక దృష్టితో జూడవలెననియు ప్రూముగారు హెచ్చరించిరి.

పండితస్వామి శ్రీనివాస ఆయ్యం
గారిచే ఆమోఘముగా
కుదర్చబడిన వ్యాధులు

ఆయుర్వేద వైద్యమును చేయుచున్న కుండి తులవారిని నాకు కొంతకాలమునుండియు తెలియును. ఆతిమూత్రము, కుష్టము, మరికొన్ని చిక్కువ్యాధులు మొదలగువాటిని వారు బాగు చేయుటను చూచుభాగ్యము నాకు గలిగినది. వారి చికిత్సచే నాకు గొప్పలాభము గలిగినది. వారి ఔషధములు మిక్కిలి వెలగలవి. అందువలన వారి కట్టుముగూడ చాల హెచ్చుగానుండును. వారు స్వంతముగానే ఔషధములను తయారుచేయుదురు. వారి మిక్కిలి ఖండితముగా మాట్లాడినను అమిత ఉదారహృదయము గలవారు. మనఃపూర్వకముగా రోగుల విషయములో పాటుపడుదురు. రోగులకు వారి పరిచయము ఎంతహెచ్చిన రోగులు వారిని కూడ అంతఅధికముగా ప్రశంసింతురు. వారు చెప్పి పద్ధతుల ప్రకారము రోగి నడచుకొను చున్నాడో లేదో అని తెలిసికొనుటకై వారు రోగికి ఔషధమును స్వంతముగానే యిత్తురు. యితర ఔషధములచే చిక్కువ్యాధి కుసరనివారు వారివద్ద చికిత్సచేయుచు కొనుట శ్రేయస్కరము.

సి. కృష్ణస్వామిరావు,

దివాకొబహదూర్ రిటైరు జిల్లా అండు కెవన్ జడ్జి. తేనాంపేట, వద్రాసు, 1-11-1923.

వారిసలహా కట్టుము రూ.15

వాతావరణ స్థితి
1924 సం. జూలై నెల 18-వ తేది శుక్రవారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	మొత్తము X త 24 గంటలలో అత్యధికవర్షపాతము	మొత్తము X త 24 గంటలలో అత్యల్పవర్షపాతము	వర్షపాతము X త 24 గంటలలో సగటు	వర్షపాతము X త 24 గంటలలో అత్యధికవర్షపాతము	వర్షపాతము X త 24 గంటలలో అత్యల్పవర్షపాతము
గోపాలపురం	89.2	74.6	...	4.08	44.66
విశాఖపట్టణము	92.6	80.1	...	1.62	87.09
కాకినాడ	97.8	81.5	...	2.96	89.09
మచిలీపట్టణము	98.9	81.1	0.02	4.89	41.19
బళ్లారి	90.6	76.8	...	1.78	26.01
బళ్ళారి	91.7	75.7	...	2.17	20.51
కడప	96.4	80.8	0.06	4.74	81.28
నెల్లూరు	100.8	79.0	0.08	2.2	87.98
మద్రాసు	96.2	79.0	...	8.18	80.74
కడపూరు	97.9	79.2	52.94
తేలము	84.9	78.8	...	6.4	89.80
కొయంబట్టూరు	88.7	70.6	0.52	14.16	22.24
తరుచునాపల్లి	4.5	79.1	...	0.18	88.18
నాగపట్టణము	90.8	81.6	...	0.67	84.98
మధుర	87.4	74.8	...	3.14	88.88
పొంబన్	90.8	79.7	...	0.42	87.00
తిరునల్వేలి	2.06	28.84
తిరువేండ్రము	80.1	78.1	0.42	87.42	84.51
కొచ్చిన్	114.51
కాళికట్టు	117.16
మంగళూరు	125.68
బెంగళూరు	81.8	66.9	0.02	9.14	81.87
మేరే కార	66.6	61.4	8.82	67.6	125.46
కొడైకనూర్	88.4	52.8	0.41	15.01	82.18

సర్కారులు:—మచిలీపట్టణములో కొంచెము చినుకులు పడినవి. మేఘములు ఒక మోస్తరుగ నున్నవి. గోపాలపురంలో ఆర్ద్రత ఎక్కువ. తక్కినచోట్ల తక్కువ. కాకినాడలో 7.9 మచిలీపట్టణములో 6.8 విశాఖపట్టణములో 3.7 డిగ్రీలు పగటి తేడిమి ఎక్కువ. దక్షిణమున రాత్రితేడిమి 8.1 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కడపలో:—కడపలో కొంచెము చినుకులు పడినవి. మేఘములు విస్తారముగ నున్నవి. కడపలో ఆర్ద్రత తక్కువ. ఇచట రాత్రితేడిమి 8.2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—నెల్లూరులో చినుకులు పడినవి. మేఘములు పలచగ నున్నవి. నెల్లూరులో ఆర్ద్రత తక్కువ. నెల్లూరులో పగటితేడిమి 8.9 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కడపూరులో 2.5 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

పడమటితీరముననే వర్షపాతము పడవచ్చును. తక్కిన చోట్ల స్థానికచినుకులు పడవచ్చును.

యస్. ఆర్. సామ్రాజు.
వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు, మద్రాసు.

బామన్ గా చిల్కోకోషెడ్డు దొమ్మి
కలకత్తా 18 జూలై:— బామన్ గాచిల్కో నున్న ఇ. వి. రైల్వే లోకో షెడ్డుదొమ్మిసంబంధమున 30 మంది రైల్వే పనివాండ్లు వాచిఅందునార్డు డిపార్టు మెంటులోని గూర్ఖాల వలన గాయములను పొందిరి. ఆనవాలపట్టుటకై వారినందరిని వరుసగా నిలువబెట్టగా కూర్చుండు రీతిపపడిరి. గూర్ఖాలను పోట్లాటుకు పంపినాడని తలంపబడిన వాచి అండు వార్డుడిపార్టు మెంటులోని ఒకయూరపియను అసిస్టెంటు యిన స్పెక్టరు ఆ రెస్టు జేయబడినది. (ఆ. ప్రె)

దొన్నోవక్ బాలికాపాఠశాల
హాస్టలుకు ప్రభుత్వమువారు రూ 7000 ఒసంగుట ముదరి పూ రు 18 జూలై:— దొన్నోవక్ బాలికాపాఠశాలకు ఒక హాస్టలును నిర్మించుటకై ప్రభుత్వమువారు రూ 7000 ఒసంగడరని గవర్నరు తెలియజేసెను. రైద్యకాలలో శ్రోతగా శ్రీలింగారకు నిర్మించుచున్న భాగమునకు గవర్నరు పునాదిరాయిని వేసెను. ఆ. ప్రె

సాతించియున్న రెయిల్వే

కార్మికుల మహాసభ

పోడినూరులో 19, 20 తేదీలను సమావేశమగుట

డాక్టరు పి. వరదరాజులు నాయకుగారి అధ్యక్షతన

పోడినూరులో నేడు సమావేశమగు సాతించియున్న రైల్వే కార్మికుల ప్రత్యేక మహాసభయందు అధ్యక్షులగు డాక్టరు వరదరాజులు నాయకుగారు తమిళమున నొసంగిన యువస్వామి నుండి యాక్రిందిభాగముల ప్రచురించుచున్నాము:-

కార్మికుల దురవస్థ

భారతదేశములో జనసామాన్యము దారిద్ర్యములో మునిగి యున్నది. సంవత్సరమంతయును ఒక్కనాడైన వ్యవస్థను మెరుగ్గా ఉపసంహించినట్లే యుండును. ఇట్టివారెందరో లక్షలకొలది యుండి గలరు. నిలువనీడలేక కుక్కలవలె గంటలు జేరినాని నీవ సింపు స్త్రీపురుషులును పిల్లలును వేసవేలుగలరు. భారతదేశము పనిపాటుజేసి కష్టపడువారిటుల నెప్పుడును ఆకలిదీరక, దిగంబరులై యుండుటేలే! వీనికి కారణములు గనుగొని యట్టి స్థితి లేకుండజేయవలెను. వారికి తినుటకు తిండియు, శ్రమింప నీడయు, ఎండ, వాన చలిభాధ నొర్పుటకు గుడ్డలును కావల యును. వారిపిల్లలకు విద్య నేర్పవలెను. మనదేశములో కివి యన్ని యును జేయరాకుండై యే మనము స్వరాజ్యసంరంభమున జేయు చున్నాము. భారతదేశములో రైతులు భూమిని విత్తువాటి పండించి, కష్టపడగా అనుభవముమాత్రము మరియొకరి దగును. జమీందారుకు శిస్తు చెల్లించుచు, ప్రభుత్వమునకు పన్ను నిచ్చుచు, డబ్బు అప్పిచ్చినాయనకు వడ్డీ నిచ్చుచు నితరవాకిలు దీర్చుచు రైతుకష్టపడును. అన్నీ యిచ్చివేసినపిమ్మట ఆయనకు మిగులున దేమియునుండదు. ఇట్టి వ్యవహారములందు మార్పు గలుగజేయ వలెను. వారు పండించిన దంతయును భూస్వాములకును వర్తకుల కును బోకుండ ప్రభుత్వమువారు రేర్పాటుజేయవలెను. ఫ్యాక్టరీలలోను, రైలురైల్వేలోను రేవులలోను, కొట్లలోను పనిజేయు కూలీలు లేకున్నయెడల ఒక్కరోజులో పట్టణములలో వ్యాపారమంతయును నిద్రపోవును. అట్టితీరి ఈపనివారల భాగ్యవంతుల కన్న తక్కువవారని నిరసించబడుచున్నారే. అన్నివస్తువులును వారిచే తయారుచేయబడునపుడు వానిని వారేల యను భవంపరారు? తిండికి, గుడ్డకు, ఇతర జీవనాధార వస్తువులకు రైతులును, కార్మికులును కష్టపడి పనిజేసినపుడు వారి కేసాక ర్యములు లేకపోవు టేలే?

భగవంతుడట్లు వారిని దరిద్రులుగ జేసెననియు భగవంతుని నిర్ణీత మట్లున్న పుడు తద్విస్తర్థముగ పనిజేయుట పాపము నియు ననుచు కొందరు గలరు. భగవంతుడు ప్రేమయును డనియు, సర్వవ్యాయకర్త యనియు, ఆయనయిచ్చప్రకారము అంతయు జరుగుచుండును గాన మన మేమియును జేయవలసినది లేదనియు అనాదినుండియు వచ్చుచుండినపాపమే. కాని భగవంతుడు మాత్రము భాగ్యవంతుల నట్లు చేయలేదు. పనివాళ్లకుమాలి డబ్బుల సరిగా నీయకయే వారు భాగ్యవంతులైరి. కష్టపడి పని జేయువానికి రోజువారీ యేకాద్రయో యిచ్చి అతడు తయారు చేసిన వస్తువు నెంతెంతయో లాభమున కమ్మి భాగవంతుడు. పని గాడు అన్నములేక నూడగా భాగ్యవంతుడొకను భాగ్యమును సంపాదించును. ఇట్టిపరిస్థితులంతయును చూచుకొనజేయవలెను. భాగ్య వంతులు సోమరులై భోగ్యాలగులై యుండ కార్మికులును రైతులును కష్టపడి పనిజేసి అన్నములేక మాడుకొని బోగొట్టల ఘనము. కావున యజమానునకు లాభముకొరత్యా పోవు భాగ్యము పనివానిదే. ఆయన పనిజేయకున్న ఒక్కవస్తువును తయారు గాదు. వ్యాపారముజరుగదు. లాభములుండవు. కావున భాగ్య వంతులను పనివానిపాళ్లై. కాబట్టి ఆతడు తయారుజేయు సరకులకు తగినట్లుల కూలీల నీయవలెను. పనివాని కిచ్చు కూలీల పట్టులు ఆతడు తయారుజేసిన వస్తువులనుకన్న చాలతక్కువ గావున యజమాని మంచిలాభములదీయును ఇప్పటి ప్రభుత్వవిధానముక్రింద ఒకరి నొకరు గొల్లకొట్టుటకు వీలుగ నుండుటచేత అట్టివాని నంత మొందింపవలయును. ఈమార్పు జరుగకున్నయెడల భారతీయుల స్థితి యభివృద్ధి గాంచజాలదు. పనివాడు తయారుజేసిన వస్తువు ఖరీదంతయును అతనికి వచ్చునట్టి స్వరాజ్యము మనకు కావలయును. భూముల పండించుటలోగూడ పండించిన వానిదే అనుభవమంతయును గావలయును. అట్లుగాక భూస్వామి మక్తాలను దీసికొనుటవలన వ్యవసాయదారునకు నేమియును లేకుండ బోవుచున్నది.

ప్రజాప్రాతినిధ్య ప్రభుత్వవనరము

దేశ వ్యవహారములను ప్రభుత్వమే నూచుచుండలెను. ప్రభుత్వము ఆదేశమునకు సంబంధించినది గాకపోయినయెడల తద్వ్యాప్తపుల తేమము ననుసరించి పనిజేయజాలదు. ప్రజా తేమమును గమనించి పనిజేయుటకు ప్రభుత్వము ప్రజాధీన మై అందు వారికి ప్రాతినిధ్యముండవలయును. అనగా ప్రజలు తమ ప్రతినిధుల నెన్నుకొని ఆ ప్రభుత్వముద్వారా తమ న్యవహారముల నడుపుకొనుచుండవలెను; ప్రభుత్వ మటుల తేమండిన యెడల ప్రజల యోగ తేమముల నారయజాలదు. ఒక్కదేశములో ప్రజలందర యభిరుచులు నొకటిగ నుండవు. భాగ్యవంతులయొక్కయు బీదవారలయొక్కయు, భూస్వాములయొక్కయు రైతులయొక్కయు, మిల్లియజమానులయొక్కయు, కూలీల యొక్కయు, అభిరుచులు వేర్వేరుగ నుండును. జాతీయతను రక్షించుటకై ప్రభుత్వమునందు భారతీయులలో నధికసంఖ్యాకుల తేమమునకు తగిన ప్రాతినిధ్య ముండవలయును. ఏజాతికి గాని వెన్నెముకపంటి దేదీ? భూస్వాములును భాగ్యవంతులు నా లేక పారిశ్రామికులును రైతులునా? నిస్సంశయముగ రెండవవారే. వారు తేమముగ నుండిన భారతదేశసాభాగ్య మభివృద్ధి గాంచును. ఇట్లుండ భారతప్రభుత్వములో భారత కార్మికులకును రైతులకును తగిన ప్రాతినిధ్య ముండినట్లే ప్రభుత్వ మగును. సంఘమునకు కావలసినవస్తుజాలమును నిర్మించువారికి ప్రాతినిధ్యము నిచ్చు ప్రభుత్వమే జాతీయ ప్రభుత్వము. ధనస్వాములును భూస్వాములును ఈపనివారలను రక్షింపజాలరు. ధనస్వాములు భూస్వాములవల్ల బాగుపడుచుండురు. ఈకొల్ల గొట్టువారికి గల ప్రభుత్వాధికారము ఆ తరగతిలాభమునకే ఉపయోగింపబడును.

పారిశ్రామిక వాణిజ్యాభివృద్ధి

భారతదేశములో పారిశ్రామిక వాణిజ్యాభివృద్ధి గలుగునెడల దేశసాభాగ్య మభివృద్ధి గాంచుననియు, అన్నితరగతుల ఆర్థికపరిస్థితులు చక్కబడుననియు చెప్పగా విందుము. కొన్ని విషయముల పరిశీలించెదము. ఇంగ్లాండునుండి దిగుమతియగు గడ్డకు భారతదేశ మెంతయెడబ్బు చెల్లింపవలయును. కాబట్టి మనకు కావలసినగడ్డ నీదేశములోనే తయారుజేయునెడల ఇంగ్లాండుకు బోవుడబ్బు ఇక్కడనే యుండుననియే యాచేయు వాదము. కాని యీడబ్బు నిచ్చునదెవరు? గుడ్డనుకొనువారు-జన సామాన్యము. పనివారలు, రైతులు, ఈదేశములో గుడ్డను తయారుజేయువారు రాక నివ్యురు. వెనుకటివలెనే కొనవలసి నదే. కాని యిట్లు కొనుటవలన డబ్బు ఇంగ్లాండుకు పోవుటకు మారు భారతవర్తకులే పోవును. ఇట్లు యి న యె డల జనసామాన్యపు ఆర్థికస్థితిలో గల్గుభేదమేమి? ఇతరపరిస్థితు లకుగూడ నిదియే వాదమును వర్తింప జేయవచ్చును. ప్రభుత్వ మువారు ఇప్పుడు వ్యవసాయము ఎక్కువ కష్టము లేకుండ జేయుటకు కనిపెట్టబడిన పనిముట్లను గ్రామసంఘములకు ఇప్పించునెడల ఇప్పటి దరిద్రస్థితిలో రైతులు ఆధునికాస్త్రప్రతి శోధకప్రయోజనముల ననుభవించ గల్గుదురు.

భూములు, రయిల్వేలు, గనులు మున్నగునవి యే ఒక్కవృత్తికో, కంపెనీకో జేరినవి కాకుండ నుండవలెను. అవి సంఘ మంతకుమ తెందియుండవలెను. పనివాడు రాక్షసిబాగ్గ నంతను త్రవ్వవచ్చును గాని అన్నము వండుకొనుటకు నాలుగుబాగ్గలైనను దీసికొని పోరాదు. పనివారలచే ఇనుము, బంగారము, వెండి గనులను త్రవ్వించి యజమానులు లాభములను బొందెదరు. అట్టివి లేకుండ ఒకవృత్తిగాని కంపెనీగాని స్వలాభమును బొందకుండ సర్వోపయోగకరముగ నుండుటలు జేయవలయును.

కార్మికులకు జేయవలసిన సౌకర్యములు

పనివానికి ఆయనకును కుటుంబమునకును చక్కగ జీవనమును గడపుటకు కావలసినభృతి నీయవలెనని మేము గోరెదము. ఫ్యాక్టరీలలో వచ్చిన లాభము నుండి పని వారల కిండ్లు గట్టింపవలెను. పనివారలును మానవులే. మానవులవలె జీవితమును గడవవలెను. వారు తమ వ్యవధిసంతను తమ యజమాని లాభమున కేల పని జేయవలెను? స్వానుభవమును, స్వయముగ నేడైన నేర్చుకొనుటయు, విశ్రాంతియు వారి కవసరము. వారు పనులను భ్యాకరీలలోను, గనులలోను రోజుకు 10, 11, 12, 14 గంటలు పనిజేయవలసి యుండునెడల విశ్రాంతి యనుమాట యుండదు. ఆధునిక యంత్రము తో దేశము పారిశ్రామికము గావలెనని కోరుటకు కారణము, ఎక్కువ కష్టము పనివారలకు లేకుండ కాలసారా మెక్కువ గాకుండ పనియగును గావుననే. ఇంతమాత్రమున పనివారలస్థితి యభివృద్ధి గానేరదు. ఈ యంత్రములు మున్నగున వైనను

ప్రత్యేకవృత్తిల ట్లి యై స్వలాభమున కుపయోగించునెడల మాత్రము ప్రయోజన మేమియును నుండదు. ఇంగ్లాండు, జర్మనీ, ఫ్రాంసు అమెరికాలవంటి పారిశ్రామిక ప్రదేశములలో పనివారలస్థితి జూచిన నిది తెలియగలదు. ప్రత్యేకవృత్తిల యజమానుల లాభమునకే వస్తునిర్మాణము జరుగునెడల పారిశ్రామిక విధానము దోషమే యనవలెను. రోజుకు 8 గంటల చొప్పున వారమునకు ఆరురోజులు పనిజేయించిన చాలును. అన్యవధిలోనే రోజుకు 10, 11 గంటలు పనిజేసి సంపాదించు దానికంటె నెక్కువ విలువగల వస్తువును తయారుజేయును. భారతకార్మికుల నన్నన్ని గంట లేల పనిజేయించవలెను? కారణము యజమానులు భారతీయులును యూరోపీయులును గూడ ఇందులన యెక్కువ లాభముల దీనెదరు. ఇప్పుడు ఫ్యాక్టరీలో రోజుకు 8 గంటలు పనిచేసినయెడల కూలీవానికి మంచిజీవనమునకు తగిన కూలీపోగా యింకను కొంత లాభము మిగులును. పాశ్చాత్య దేశములలో 8 గంటల నిబంధన మున్నచోట పనివార లెక్కువ కాలము పనిచేయుదురు. కాని వారికిచ్చుకూలీ చాల నెక్కువ యు జీవితపరిమాణము భారత కార్మికుల దానికన్న నెక్కువగ నుండును. దీనికర్థము పాశ్చాత్యధనవంతులు మనదేశములోని వారికన్న నెక్కువ ధర్మాత్ములనిగాదు. అచట పనివారలు కట్టుదిట్టములతో నుండి రోజుకు 8 గంటలు పనిజేయుటయు నింతకూలి యియ్యవలె ననియు నిర్బంధపెట్టెదరు. భారత కార్మికులు ఎన్నియో శతాబ్దములనుండి మానముగనుండి యిప్పుడిప్పుడే నోరుదెరుచున్నారు. ఆర్థికవిషయవిషయజ్ఞుడై గోచరించుచున్నది. జాతీయ స్వేచ్ఛ వచ్చినయెడల ఆర్థికాభివృద్ధి గల్గు నను నమృతముతో ముందు అందులకు పోరాడుచున్నారు. పనికి బానిసీలుగనుండు రోజులు పోయినవి. భారతప్రజలు ఆత్మప్రాశస్త్యమును గ్రహించుచున్నారు.

పనివారలకన్న ఉన్నత తరగతులవారు ఎక్కువ వస్తువు కొన్నవారనియు, నెక్కువ తెలివితలవారనియు అందుచేతనే వారెక్కువడబ్బును సంపాదించగల్గియున్నారనియు కొందరందురు. ఇది వట్టివృద్ధవాదము. పనివారలు రైతులపిల్లలు భాగ్యవంతులపిల్లలు పోవుటకు పంపునెడల వారికి తక్కువ విద్య వచ్చునా? అట్లేప్పటికిని కాదు. ఇట్లుండుట శక్తిలేకగాక, అనకాశము లేకనే విద్యావిజ్ఞానముల బొందుటలో భేద మేర్పడెను. భాగ్యవంతులకును, బీదవారికిని నెక్కువ తక్కువలచేతగాక ఆర్థికసౌభ్రమము లేకపోవుటచేతనే యింతభేద మేర్పడెను. కూలీవానికిచ్చుకూలీడబ్బులతో పిల్లలను బళ్లకు పంపుటకుగూడచాలదు. ఈదేశములో దీనికోడు విద్య నిర్బంధముగ గాని ఉచితముగగాని గూడ లేదు. మూఢులగు పనివారలకు మనము విద్య నేర్పవలెను. వారి నెట్లు నష్టపెట్టుచున్నారో తెలియజేయవలెను. చాలమందికి తాము బానిసలమని తెలియదు. దరిద్రముగ నుండుట సుగుణమని వారు తలంచెదరు. వారిదారి ద్ర్యమును వారికి దెప్పి నైతికపరాధీనతనుండి వారిని తొలగింపవలెను. ఈ జన్మలో బాధపడిన యెడల వచ్చేజన్మలో లాభించునని కొందరందురు. ఇంతయును మంచిదే. కాని ముందు మాట ఆకపెట్టుకొన్నయెడల నివృత్తి కష్టము లేవయి తగ్గజాలవు. మన మీజన్మలోనే స్వాతంత్ర్యమును బొంద సంరంభము జేసి ఆర్థికపరిస్థితు లభివృద్ధియగునటుల జేసికొనవలెను. దారిద్ర్యవేదాంతమువలన భాగ్యవంతులకే లాభము కల్గును. అణి విధేయతతో నుండుటవలన స్వాతంత్ర్యము రానేరదు. ఈ సిద్ధాంతములవలన రాజకీయస్వాతంత్ర్యము గూడ మారమునకు బోవును. కావున పనివారలను ఆచూతరగతులప్రకారము ప్రత్యేకనిర్మాణములుగ జేయవలెను. ఆందోళనమువలన ఆచూతరగతులకు వారివారి సంగతుల చెలియునటుల జేయవచ్చును. వారందరును కలిసి యేదైన పనిజేయు తెట్లనేర్పవచ్చును. మానభావముతో అంతా విధివృత్తిమే యని యేపనిజేయకుండుస్థితి ని పోగొట్టువచ్చును. వారికి ఎందులకు పోండవలయునో చెల్లయదు. గావున ప్రబోధము గలుగజేసి వారికి గలకష్టముల నివారణ జేసికొనుటకై కార్యోత్సాహము గలవారినిగ మనము చేయవలయును.

తిన్నె వెల్లి సహకారమహాసభ

తిన్నె వెల్లి జూలై 18:— తిన్నె వెల్లి సహకారమహాసభ యొక్క రెండవసమావేశము నేడు వన్నూరుపేటలో జరిగెను. అనేకమందిప్రతినిధులు వచ్చియుండిరి. రావులమామూరు కుమారస్వామిరెడ్డియూగారు ప్రతినిధులకు ఒకచిన్నయువస్వామి ముతో స్వాగతమిచ్చెను. రావుసాహెబు టి. శ్రీనివాసరావు గారు లేకపోవుటవలన కె. యస్ పొన్నుస్వామి యం. యల్. సి. గారు అధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి. అధ్యక్షుని యువస్వామి మైనతరువాత విషయనిర్ణయసభ కూడెను. (ఆ.ప్రె.)

బెల్లాంకాంగ్రెసు మహాసభ

అధ్యక్షకనియోజనము

నేనధ్యక్షతవహింపజాలను

శ్రీమతి సరోజినీదేవి, డాక్టరు అన్నారీగార్లలో నొకరి నెన్నుకొనుదు

గాంధీ మహాత్ముని సంపూర్ణ వ్యాసము

అధ్యక్షతవహించుటకు నాకర్హత లేదు

బెల్లాంకాలో జరుగనున్న కాంగ్రెసు మహాసభ కధ్యక్షుని ఎన్నుకొను విషయమున నా పేరుగూడ నూచింపబడినది మొదలు రెండు భావములు వాచిత్యమును కలంపసాగెను. నేనధ్యక్షుడనుగా నుండవలెనని మొదటనే తెలుపవలెనని నేను తలచితినిగాని యిప్పుడు కాంగ్రెసు చాల విషమస్థితిలో నుండుటచే నిపుడు నేనే అధ్యక్షతను వహించుట సమచితమేమో యని మరల నే నూహించితినిగాని యియ్యూహా సరిగాదని నా కిప్పుడు స్పష్టమైనది. ఆ మహాసభలో జరుగనున్న చర్చనంతకు తలచుకొనగా నాకు కంపరముకలిగినది. ఒక సంవత్సరముపాటు కార్యనిర్వాహక సంఘమున కధ్యక్షతవహించి పనిచేయునది వలెననిన నయ్యది నాకేక్కి మించినపనియని తోచుచున్నది. దేశీయులచి త్రవృత్తి ఎటుల నున్నదియు నాకు సరిగా జోధపడలేదు గాన నిపు డధ్యక్షత వహించుటకు నాకర్హత లేదు.

విధానము

అస్పృశ్యతానివారణము హిందూమహమ్మదీయమైత్రి, ఖద్దరు, అను నీయాదు కార్యములే గాని యితరము లేవియును నాకు గోచరించుట లేదు. బ్రిటిషు వారిసరకులను బహిష్కరించుట, కాసరసభల విషయమున ప్రజలకుత్సాహమును కలిగించుట మున్నగుకార్యముల నితరులు జరుప గోరవచ్చునుగాని నే నట్టివానిని వేసి గూడ నెరవేర్చజాలను. వానిని నేను నెరవేర్చజాలనపుడు నేను అధ్యక్షుడనుగానుండినచోవానిని నిరోధమేర్పడును. అట్లునిరోధించుట ఆక్రమము, నాకునవ్వకము లేని, కలుగని విధానమును కొనసాగించుట నాస్వభావమునకే విరుద్ధము.

నాకు స్వేచ్ఛ యుండవలెను

ఏవేళ కెట్టిపరిణామములు కలుగునో అట్టితరుణులందు కాలోచితముగా పనిచేయుటకు నాకు స్వేచ్ఛ యుండవలెను. "కాంగ్రెసు సంఘములసభ్యులప్రతిదినమును కనీసము అరగంట సేతైననూలుపడుకవలెను. ప్రతి నెలయును అధ్యక్షము 2000 గజములపాటునైన భారతఖద్దరుసంఘమునకు పంపవలె"నని తీర్మానము అహమదాబాదులో నామోదించబడినను సంఘసభ్యులారీతిగా పనిచేయకపోయినచో నావలన కాంగ్రెసుకు ఏమిప్రయోజనము కలుగకలదు. "ఖద్దరును నూలుపడుకులయును ప్రధానములు. భౌతికలాభములను గూర్చి హిందువులు మహమ్మదీయులతో కలహింపక మహమ్మదీయులే వదలవలెను. నిమ్నజాతుల నస్పృశ్యులని నిరసించుట మహాపాతకమని హిందువులు భావింపవలెను" అనువిషయములనుగూర్చినూత్రమే నేనధ్యక్షుకొపన్యాసమును వ్రాయవలసియుండును. ఈవిషయములు ప్రజలకుత్సాహకరములు కానపుడు నా అధ్యక్షత నిష్ఫలము. మనదేశీయులందరను యిజారు (పెంటూనులు) లనే తోడుగవలెనని బోధింపగోరువాని నధ్యక్షునిగా నియమించిన నేమగును? ఆవిధానమునం దంత సమ్మతమున్నను దానిని సాగింపగలకే అతని కెంత యుండినను అది మనకు నచ్చలేదు గాన మనము దానికనుకూలముగా ఓల్లనియున్ను, కాన నట్టివానిని మన మధ్యక్షుమనిగా ఎన్నుకొనము. ఇప్పుడు నాసంగతియు నట్టిదే కావచ్చునుగాన నన్నెన్నుకొనుటకు నేనంగీకరింపజాలను. నాయందుగల క్రేమచే నాపేరు నూచించినవారికి వందనములు. కాని దాని నిరంకరించుటలో నాకుగల ఉద్దేశమును వారు బాగుగా గ్రహించి నాయెడల సానుభూతిని చూపి నాపేరు వదలివేయగోరెదను.

మరి యిద్దరి పేర్లు

శ్రీమతి సరోజినీ, డాక్టరు అన్నారీగార్లద్దరును ఎన్నుకొనబడునట్లు. డాక్టరు అన్నారీగారి పేరు నేను నూచింపగానే వాలుగేండ్లనుండి వరుసగా వహమ్మదీయులే అధ్యక్షులగుచున్నారని యొక మిత్రుడనెను. అట్లు కాగూడదను నియమమేమైన కలదా? నా కాక్షేపణ యేమియును కనబడదు. గాన యీపారిగూడ మహమ్మదీయునే యెన్నుకొని హిందూమహమ్మదీయమైత్రిని హిందువు లధికముగా కోరుచున్నారను విషయమును వెల్లడింపదగును. మన దేశమున రెండు మతములవిషయమున నిష్పక్షికులగు నాయకుల సంఖ్య అత్యల్పము. వారిలో డాక్టరు అన్నారీగారికడ గాన హిందూమహమ్మదీయ మైత్రి విషయమున డాక్టరు అన్నారీగారి నెన్నుకొనుటయే సమచితము.

శ్రీమతి సరోజినీదేవి

ప్రస్తుతిస్థితిలో నేను సరోజినీగారికే వోటునిచ్చెదను. ఆమె ప్రభావముగా హిందూమహమ్మదీయ మైత్రినే కోరును. మహమ్మదీయుల కామయందు అవిశ్వాసములేదు. ఇంతవరకు భారతమాతృప్రతికాములు లెవ్వరును మహాసభ కధ్యక్షత వహించియుండలేదు. ఎన్నడో వారికి మన మీ గౌరవమును చూపియుండవలసియుండెనుగాని అటులజరుగ లేదుగాననిపుడైన సరోజినీగారి నెన్నుకొని ఆలోచనమునవరించుకొనదగును. ఆమెయిట్టి వల తూర్పు దక్షిణాఫ్రికాల కేగి చేసినసేవ నింకను దేశీయులు మరచియుండరు. ఆమె నధ్యక్షురాలిగా ఎన్నుకొనుటకుంజె మనము చూపగలిగినగౌరవ మింకేమియును లేదు. అటులచేసిన వివేకములలోని భారతీయులస్థితి గూడ బలపడును. వారిస్థితిని మనము మరచలేదనిగూడ వారికి ధైర్యముకలుగును. ఆ దేశములలోని పాశ్చాత్యుల లామెపట్టచూపిన గౌరవమునుగూడ నీ రీతిగా మన మామోదించినవార మగుదుము. వివేకములలోని భారతీయుల విషయమున మన ముపేక్షచేయమని ఆదేశములందలి ప్రతిపత్తులగుడ మనము స్పష్టపరచినవార మగుదుము.

నిష్పక్షికులనే ఎన్నుకొనవలెను

ఈసంవత్సరము ముఖ్యముగా నిష్పక్షికులనే ఎన్నుకొనవలెను. నేను బహిష్కార విధానమునే ఆమోదించువాడనగుటచే నేనొకపక్షమునకు చేరినవాడనే యగుచున్నాను. సరోజినీదేవిగారి కట్టి దృఢాభిప్రాయము లేవియును లేవు గాన నా పేరును వదలి సరోజినీగారి పేరును నూచింపవలెనని నేను రాష్ట్రీయసంఘములను కోరెదను. మహమ్మదీయుడే కావలెననిన డాక్టరు అన్నారీగారి పేరును నూచింప గోరెదను.

అని మహాత్ముడు యంగుయిండియాపత్రికలో వ్రాసెను. మహాత్ముడు కాంగ్రెసును వదలవలెనని యిదివర కుద్దేశించి ప్రస్తుతము దానిని విరమించినను ఆయూహా పూర్తిగా తొలగిపోలేదు. మహాత్ముని అగ్రాసమున నలంకార విగ్రహముగాను నిచ్చినచో భాగవతము నాడగోరువారికి తప్ప పనిజరుగవలెనని కోరువారందరికిని మహాత్ముని నిర్ణయమే సంతృప్తికరము కాగలదు అని యొకరు ఆహమదాబాదునుండి వ్రాసిరి.

ఇంపీరియలు సినిమా

భక్త పీపాజీ

మహారాజాగారుండి మహాభక్తుడుగామారి శ్రీకృష్ణభక్తుడని పొగడబడిన పీపాజీచరిత్రము తిరువల్లి త్తేజి హైస్కూలులో నున్న యింపీరియలు సినిమాలో నేడు (19 వ తేది శనివారము) మొదలుప్రదర్శింపబడును. ఇందనేకములగు నద్భుతవిషయములుగలవు. దొంగలతో సంఘర్షణము, సముద్రమున ధుముకుట పాములజాడ బంగారముగా మారుట, శ్రీ కృష్ణసంచర్యనము, మోక్షప్రాప్తిమున్నగునవి జూడదగినవిగా నున్నవి. కాశీరాజగు పీపాజీ భక్తిజ్ఞానవైరాగ్యసంపన్నుడు. ఆయనభార్య సీతమహాసాధ్వి. వారిగురువు రామనాథుడు మహనీయుడు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

జూలై నెల 19-వ తేది శనివారము

(1) ధాన్యములు

వనియాల రూ 1-కి రు 85-0-0	బెండలు 45-0-0 కులకు
రియ్యము బస్తాలు	మొదలు, వరి
వసుమ తెనాలిని ,, క 48 గలది రు 18-0-0	14-0-0
నెలూరిని ,, డిటా ,, 16-8-0	17-0-0
డిల్లీని ,, డిటా 48 గలది ,, 16-8-0	17-0-0
రాగులు రూ. 164 బస్తా 1-కి ,, 8-12-0	9-0-0
నువ్వులు ,, ,, 24-0-0	26-0-0

(2) కుక్కు ధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205	రు 11-0-0 రు 12-0-0
నెనగలు ,, డిటా ,, 10-12-0	11-8-0
నెనలు ,, డిటా ,, 10-12-0	11-4-0
మినుములు ,, డిటా ,, 12-8-0	13-12-0
ఉలవలు రు 164 ,, ,, 9-4-0	10-4-0

(3) నూనె వస్తువులు

నువ్వులు నూనె రూ 1-కి	రు 160-0-0 170-0-0
నెయ్యి మ 1-కి ,, 14-0-0	26-0-0
కొండాపురం కేరు నెనగవస్తురూ 1-కి ,, 60-0-0	62-0-0
యరెర ప్రవేశము ,, ,, 55-0-0	58-0-0
కేరు నెనగనూనె గానుగ రూ 1-కి రు 142 మిషకానూనె 185	
అమడము నూనె రూ 1-కి	రు 175-0-0 177-0-0

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు రూ 1-కి	రు 205-0-0 210-0-0
కూరపసుపు ,,	రు 155-0-0 160-0-0
మిరపకాయలు (గుంటూరిని) రూ 1-కి రు 90-0-0	120-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి రు 45, 50	
కాళహస్తీ పాయకట్టు ,,	రు 60, 70
బెల్లము రూ 1-కి	రు 85-0-0 80-0-0
శింకపండు రూ 1-కి	రు 26-0-0 42-0-0

(5) ఇనుము

కట్టలు రఖం రూ 1-కి	రు 15-0-0 86-0-0
చదరం ,, 84-0-0	87-0-0
రవుండు ,, 84-0-0	88-0-0

(6) లోహములు

కెండి 100 కులంకు	రు 78-0-0 83-4-0
బంగారము, కులము 1-కి	రు 25-6-0 28-8-0
కవరను 1-కి	15-13-9
ఇత్తడి రూ 1-కి	రు 280-0-0 285-0-0
రాగి డిటా	రు 820-0-0 885-0-0
అస్కా చక్కెర రు 1-కి	రు 41-8-0 42-4-0

(7) రంగులు అలిజరైను

అల్పకృష్ణము	20 డిగ్రీలు	రు 90-0-0
పొట్టి కృష్ణము	డిటా	డిటా
సింహం	డిటా	డిటా
4 గుర్రం	డిటా	రు 85-0-0

శారదపత్రిక - ఎరుకలవారు

అయ్యో, 18-7-24 స్వరాజ్య పత్రికయందు 'శారదపత్రిక-ఎరుకలవారు' అనువ్యాసమును గూర్చి మ.రా.రా. గూడ వల్లి-రామబ్రహ్మచందరిగారు వ్రాసినవిమర్శనను గాంచి వారి తోసముగ మేమును చింతిల్లుచున్నాము. ఆవ్యాసమందలి మూడుపంక్తులు అసభ్యములు. ఆవాచ్యము లనుటకు సందియము లేదు. కాని యావ్యాససంబంధమును ముద్రాబాధ్యతను మేముసరిగ గమనింపక పొరబడి యంగ్రదేశముందలి కాపు-క మృసోదరుల నొప్పజేసినందుకు మేమును వారితో సముగ మనోబాధ ననుభవింపుచున్నాము. కావున నాగ్రదేశముందలి కాపు-క మృసోదరులకుమామనోవేదనను బెల్లుచు ఉదారహృదయమున మాపారబాటును తమింపవలయునని వారిని మన స్ఫూర్తిగ గోరుచున్నాము.

ఆవ్యాసమును వ్రాసిన తిమ్మరాజులక్ష్మీనారాయణగారు రెండుమాసముల క్రిందట గతించినటుల వారిసోదరునివలన పదిదినములక్రిందట విన్నాను.

ఇట్లు-విన్నవించుకొను విధేయుడు
శారద కార్యాలయము, కవుతా శ్రీ రాములుకాస్త్రీ
బందరు 17-7-24 } సంపాదకుడు 'శారద'పత్రిక.

ఆంధ్రవ్యాకరణపాఠకమాన్యము

[కాశీభట్ల కృష్ణరాయశాస్త్రిగారు]

ఈ గ్రంథము నాచే రచితమైతి. ఇందు గొన్నినూత్న విషయము లందునట్లు ప్రయత్న పూర్వకముగ వ్రాసితిని. దానిలో నొకవిషయమునకు సంబంధించినవ్యాస మాంధ్రపత్రిక సంవత్సరాదిసంచికలో "ఆంధ్రవ్యాకరణవిచారణ" మను పేరక బారనంది. రామశాస్త్రిగారు వ్రాసినట్లు గలదు. బ్రహ్మశ్రీ పారనంది రామశాస్త్రిగారు భారతవ్యాకరణమునుగూర్చి యుద్ధారప్రయత్నముల జేయుచున్నట్లుంధ్రసారస్వతపత్రిక (ఆంధ్ర) పత్రికాసంబంధము) చాటుచున్నది. వీరి వ్యాసములో బాలవ్యాకరణవిషయమున గొన్ని వాక్యములు వివర్యక జనవిషయములని మాత్రము చెప్పదును.

"మొదటికి వచ్చిన మోసము"

బాలవ్యాకరణ మేసమాసము? దీనికి బ్రత్యుత్తరము చిన్నయనూరిగా రొసంగిరి: "ఆగ్రంథము బాలరకు సుసాధకముగానుండుటవలన దానియందలి నూత్రములనుగొన్ని తెలిసింది

జానకు కొంచెము ఈర్ష్యాభావముకూడ ఆశోపించుచుండిరట. కాని బాగగ నాలోచించినచో దానికి కారణము వేరుగా కనబడును. స్వరజ్ఞానము గలిగినశిష్యులు అక్కడక్కడ తమ స్వంతకవిత్వములను "సంగతుల"లో దూర్చి పాడుచుండగా త్యాగరాజు కనిపెట్టియుండవచ్చును. ఆయనపాడినసంగతులకు భావవిరుద్ధముగా తనశిష్యులు పాడుచుండుటచేత, తాను చెప్పినరీతిగనే "ముక్తస్య ముక్కు" యన్నట్లు పాడుచుండిన శిష్యులయంజెనువలన ఆవరణచూపిన, నందాశ్చర్య మేమున్నది? ఇది స్వాభావికమేగాని, యందువల్ల త్యాగరాజున కీర్త్యాభావ మూరోపించుట కేవలమన్యాయము. వీరిప్రియశిష్యులు, ఇద్దరు ఉదయమునను, ఇద్దరు మధ్యాహ్నమునను, ఇద్దరు సాయంత్రమునను, మరియుగ్ధరు రాత్రిభాగమునను హజరయి కీర్తనలను వ్రాసికొనుచుండిరట. వీరితదనంతరము కొందరు శిష్యులు దక్షిణాది నేతిరుగుచుండిరి; కొందరు మైసూరుప్రక్కనును మరికొందరు ఉత్తరాదికిని బోయియున్నారు. అందుచేతనే యిప్పుడు, దక్షిణదేశములో వాడుకలేని త్యాగరాజు కీర్తనములు మైసూరుమొదలగు దేశములవారు పాడుచుండగా వినుచున్నాము. త్యాగరాజు జీవించియుండగానే, నీలకంఠదీక్షితులు మొదలగు శిష్యులు కొందరు. కలహములచేతనో కారణాంతరములచేతనో, గురువు గారినుండి విడిపోయి, స్వయముగా కీర్తనరచన ప్రారంభించిరట. వారందరిలోను, దీక్షితులవారికృతు అని చెప్పబడుకీర్తనములమాత్రము దక్షిణమున వాడుకలోనున్నవి. అవియన్నియు సంస్కృతమున రచింపబడి, చాలవరకు చాక కాలములో పాడబడుచున్నవి. అవి వినుటకు బాగుగనే యుండును కాని, కేవలవర్ణనలతప్ప, త్యాగరాజు కీర్తనములవలె ప్రతికీర్తనమునకు ప్రత్యేకఉద్దేశ్యములు కాన్పించుటలేదు. కలహించిన శిష్యులలో నింకొకరు, కుప్పయ్యగారు, తెలుగుననే "నీనియాడిన" మొదలయిన కీర్తనములు కొన్ని తెలుగుననే రచించియున్నారు. ఇవి త్యాగరాజు కీర్తనములకాపిలవలె భవబడును.

కీర్తనలేకాక, త్యాగరాజు, "ప్రహ్లాదభక్తవిజయము" "నాకాచరిత్రము" అని చిన్నప్రబంధములకూడ రచించెను. వాటిలోకూడ పాటలే ప్రధానములుగా నున్నవిగాని, పద్యములు శ్లోకములకూడ చాలవోట్ల గాన్పించుచున్నవి. ఈపద్యములలో "అల్లసానివాని యల్లికబిగి" గాని "ముక్కుతిమ్మనార్యు మద్దుపలకులు" గాని లేకపోయినను, పామరజనుల కర్థముగనుటగా నుభయతైలిలో వ్రాయబడినది. నాకాచరిత్ర యనగా, శ్రీకృష్ణుడు గోపికలతో పడవలో గంగానది మీద వెడలినప్పుడు, గాలివాన వచ్చి పడవ మునుగుటకు సిద్ధమవుటయు, అప్పుడు శ్రీకృష్ణుడు గోపికలతో తమ వస్త్రములను పడవరంగ్రములో పెట్టినగాని పడవ మునిగిపోవునని భయపెట్టుటయు, వారట్లు చేసినతోడనే పడవనిలుచుటయు మొదలైన సంగతులుగల కథ. ఇందు కొంచెముగా శృంగారర్థవన అక్కడక్కడ చేర్చబడినది. త్యాగరాజుకాలమున, చరిత్రవిమర్శించినయెడల, హైదరాబాద్ తల్లు, టిప్పుసుల్తానుదొమ్మి మొదలగు ఘోరములు, తంజావూరురాజును స్థానభ్రష్టుని జేయుట మొదలగునవి ఆ కాలమున జరుగుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. కాని యీగడవిడలేమియు పల్లెటూళ్లలో నుండవు గనుక, వీటి సంగతి ఏమియు త్యాగరాజుజీవితమున గనుపించును. (288)

ప్రకృత్యగ్రంథరూపముగ వ్రాసినాడ. ఈసమాధాన ముండగ సంతయింపఁ బనిలేదు. అయినను బాలరకు నవగా I, II, III, IV పాఠములవారికా? ఎట్టివారికి వ్రాయబడినది? బాలరనగా సూరిగా లేదని యెంచి వ్రాసిరి? సామాన్య జనదుష్టాభ్యాముగనున్నందున నిన్ని సందేహము లుదయించును. గ్రహణపటువగబాలునికి వ్రాయబడినది. కాస్తాభ్యాసమునేయ యోగ్యతగలిగినఁ బ్రారంభమున నలసత్ లేక చక్కగఁ జదివి కంఠస్థముగఁ జేసికొనవలగు పటుత్వముగల బాలరకు గట్టించి మహాపక్వతిగావించెను. బాలమనోరమ పౌఢమనోరమ ఇట్టిపాఠప్రదాయముల నరయుచో సమాసంజయవిచ్చి తిలుగను. పాశి నియంతటివానికి వ్యాకరణము సమగ్రిముగ వ్రాయుట కష్ట మయ్యె. వార్తికముతోఁ బూర్తి నొందెను. బాలవ్యాకరణమని చెప్పటలోనే పౌంధగాభ్యాసముల చెలిపినట్లు చెలియనచ్చుచున్నది. సంస్కృతములో వింశేమివ్రాసెనో ఆవహాళియుని గ్రంథము లన్నిటినిఁ జూచి యతనివ్యాకరణ మిట్టిస్వభావము గలదని చెప్పనొప్పను. మఱియు నతడు సామాన్యముగ నూత్రించినయొక నూత్రము నిరర్థక మనువారు గలరా? సమగ్రము కాదని చెప్పుదురు. వ్యవహారస్థంబై నిరంతర పరిణామతాపాదియై యనుక్షణ విలక్షితముగు దేశభావము వ్యాకరణము గూలంకమముగ (వాయుటకష్టమయ్యె ననుటకు సమ్మతించినవారు లేరు; ఇకవిడిచి "గసడవవాడే" వాదము చూచాడుగ విందము. సాంస్కృతికపథములలోని కచటతపలకుగసడవవాడేముగానిసరభాదేశముగానిచేయరాదు. అని చెప్పియుండ నిష్పటివారల్లే దలచి విచ్చలవిడిగా నిష్ప్రమువచ్చినట్లు చేయుచున్నారు. బ్ర. పారనంది రామశాస్త్రిగారి వాక్యమును వ్రాసిరి. సరభాదేశ మనునపుడు శాస్త్రిగారి భావ మేమి? తిన్నాదులు శాస్త్రిగారి వాక్యమునకు విరుద్ధముగఁ బ్రయోగించి రందురా? పాఠాంతరసమాధానమున్నదా? తిన్నాదులకుఁగూడ నజ్ఞతయే యన్నవ్యాకరణ రచనమే నిష్ప్రయోజనము. ఇక నీ సందర్భమున నవహాళిలపండితుడు వ్రాసినది యరయుండు నవిశ్రుతిశబ్దాతో పరత స్సాంస్కృతికానాం భవంతి గసడవవా! వ్యాసిన స్వేషా తయో ర్వికృతి రి రి త్యాంధ్రభాషా మాత్రస్య వికృతిసంజ్ఞాపత్య "నవికృతి శబ్దా దితి నూత్రే ౭: వికృతిపదేన సంస్కృతసఽత్యబ్ద మపి సింగృహ్యవ్యాఖ్యేయ మితిచే త్యత్కం... ఈ పూర్వపక్షముబాగులేదు. ఇది వివర్ణింపఁబడినది అనినా "ఆంధ్రవ్యాకరణ పాఠరహస్యము"లో వ్రాసియుండితిని. శాస్త్రిగారు చేసిన యర్థము లెప్పు. సాంస్కృతికానాం సంస్కృతసంబంధినాం! అని యర్థముచేయవలెను. అట్లుగానున్నచో కాంచనము సంచి తముకంచకము" ఇత్యాదిపదములమధ్యముననుండు చ,మ,లు దంభ్యములు కావలసివచ్చును. ఇక్కడి సాంప్రదాయపథము దగ్గినునునియుఁ దత్సమత్వకారణ ప్రత్యయపూర్వాక్షరములు సాంస్కృతికము లని యెఱుంగవలయును. సత్యముని యహాబలంఁ డన్నను దాని నసత్యమునవలసి వచ్చును. ఇట్టి యసత్యమిదియే కాక మఱియు గొన్నింటి గలదు.

చింతామణిలోఁ బదాదియకార మంగీకృతమా? నూ. అద్యక్రియాను భూతార్థద్యోతన మాన్యగం వినా సర్వః! అర్థము||క్రియానుభూతార్థద్యోతనంచ నామాన్యగంవినా యకారః సర్వః అదేవతకారవాసేనభూతార్థముఁజెప్పఁబడియునామపదాదియందలియుం గాక శేషించిన యకారము అకారవంతము. పర్యవసానమేమి? పదాదిని యకారమందునుగాని ఆవకారవంతమైయుండును. ఎప్పుడు అ జాది ప ద ము గాగక హ లాది ప ద ము గా వ ల యును. ఎప్పుడు అనియే యుత్పన్నముగావలయును. ప దా ది య కార ముండుచో నవకారముగ నుండవలయుననియే యభిప్రాయము కావుట పర్యోద, ఉయ్యల పోయెద, చనియె, కనియె, ఇత్యాదులు చాపూర్తములు. ఇందలి అత్ తత్కాలగ్రహణార్థత పరకరణము గునా? అగునేని ప్రాస్యాకారవంతయ యగునని యర్థమునేయ నగును. అత్, అవగా ఆకారవంతముని యర్థమెట్లుననో నాకుఁ చెలియదు. త పరంబగునెడ గయ్యాళి, వయ్యారి, అయ్యారె, ఇత్యాదులు గురువు. భూతక్రియాదులను దప్ప నెక్కడ గాన వచ్చినను యకారమకారవంతమనియేచెప్పనలెనా దీనియర్థమంత స్పష్టముగ లేనియట్లున్నది. అభినవన్నయభట్టు వ్రాసిన దరయుండు. క్రియాను భూతార్థప్రకాశకం నామాన్యగం యకారం వినా యః యకారః సర్వః అత్ అకారవా స్థవతి తయోస్త్యేత్వ మిత్యర్థః, ఎత్వమని యెట్లు నిశ్చయించెనో "చనియె,లో గురుదును.

(127)

(న శేషము)

హేమసుందరో పాఖ్యానము సంస్కృత శ్లోకపరివర్తనము

[శ్రీరంగము సోమేశ్వరశాస్త్రిగారు]

(గత సారస్వతానుబంధము తరువాయి)

చలిననుభవదీయదాసుని మ-నంబున నెయ్యపుగెన్మఁ బూనితాఁచిన యది నాకు మన్ననయ చెల్లెను నీపదపల్లవంబును త్రనుపులకాగ్రంబకవి-తానముఁ దా కెన నొచ్చు నంను నే ననియెద నల్ల మానవుగదా యిట్ల నైన నాళకుంతలా! అనుపద్యమునుగూర్చి కొంత చెప్పవలసియున్నది:-

ఈపద్యరత్నమును బ్రత్యంగ్రంథజనుఁడును విక్రియి సం తసమలోఁ జదువుచుండును. పారిజాతాపహరణమునందలి పద్యములన్నిటిలో నిదియే రసవంత మయి-దని యనేకుల తలంపు. చూడుఁడు. ఈపద్యమునకు సంస్కృతముల మీక్రింక నుదాహరించుచున్నాఁడు:-

శ్లో॥ దానే కృతాగసి భవేదుచితః ప్రభూణాం పాదప్రహార ఇతి మానిని నాస్తి దూడే! ఉద్యత్కొరపులకాంకిత కంటకాగ్రే

ర్య ద్విద్యతే తవ పదం నను సా వ్యథా మే॥ శ్లోకమునకుఁ బ్రవృత్తమునకు సారస్వ భేదము విశేషముగ నున్నది. మానిని "అను నుచితసంబోధనమును విడిచి అరాళకుంతలా" అను పాదపూరణసంబోధన మొనర్చుటచే సారస్వము పాడయినది.

ఇంకొకవిత సాహిత్యచింతామణియందలిది:-

శ్లో॥ వాణీనఖముఖముఖరిత వీణామాధుర్య ధుర్యవాగ్వ్యతిః ధ్వన్యధ్వన్యధన్యః పెదకోమటి వే ాభూపతి ర్ద యతి॥ అనుశ్లోకమునందలిసమాసమును శ్రీనాథుఁడును తెనాలి రామకృష్ణుఁడునుకూడ నుపయోగించిరి:-

క వాణీజ్వలనజనకంతర్యాణీప్రస్తూయమాన-వాగ్విభవనకుఁ॥ వాణీనఖముఖము ఖరితఁ వీణానివ్యానిధిక-విత్తఫణికిణి॥ అని హరవిలాసము.

పాండురంగమాహాత్మ్యము:-

క॥ వాణీనఖముఖముఖరిత! వీణానివ్యానిధి-వితనూత్న సుధాప్రాణసఖ లేఖినీలఁ రాఁబున కాచరితభూసు-రతాంబవకుఁ॥ ఈ హేమసుందరోపాఖ్యానమునందుఁ గవి మంచి సంస్కృతనీతులను బద్యములందుఁజొన్నియున్నాఁడు. ఉదాహరణములు:-

క॥ వాణీనఖముఖముఖరిత! వీణానివ్యానిధి-వితనూత్న సుధాప్రాణసఖ లేఖినీలఁ రాఁబున కాచరితభూసు-రతాంబవకుఁ॥ ఈ హేమసుందరోపాఖ్యానమునందుఁ గవి మంచి సంస్కృతనీతులను బద్యములందుఁజొన్నియున్నాఁడు. ఉదాహరణములు:-

క॥ వాణీనఖముఖముఖరిత! వీణానివ్యానిధి-వితనూత్న సుధాప్రాణసఖ లేఖినీలఁ రాఁబున కాచరితభూసు-రతాంబవకుఁ॥ ఈ హేమసుందరోపాఖ్యానమునందుఁ గవి మంచి సంస్కృతనీతులను బద్యములందుఁజొన్నియున్నాఁడు. ఉదాహరణములు:-

క॥ వాణీనఖముఖముఖరిత! వీణానివ్యానిధి-వితనూత్న సుధాప్రాణసఖ లేఖినీలఁ రాఁబున కాచరితభూసు-రతాంబవకుఁ॥ ఈ హేమసుందరోపాఖ్యానమునందుఁ గవి మంచి సంస్కృతనీతులను బద్యములందుఁజొన్నియున్నాఁడు. ఉదాహరణములు:-

క॥ వాణీనఖముఖముఖరిత! వీణానివ్యానిధి-వితనూత్న సుధాప్రాణసఖ లేఖినీలఁ రాఁబున కాచరితభూసు-రతాంబవకుఁ॥ ఈ హేమసుందరోపాఖ్యానమునందుఁ గవి మంచి సంస్కృతనీతులను బద్యములందుఁజొన్నియున్నాఁడు. ఉదాహరణములు:-

క॥ వాణీనఖముఖముఖరిత! వీణానివ్యానిధి-వితనూత్న సుధాప్రాణసఖ లేఖినీలఁ రాఁబున కాచరితభూసు-రతాంబవకుఁ॥ ఈ హేమసుందరోపాఖ్యానమునందుఁ గవి మంచి సంస్కృతనీతులను బద్యములందుఁజొన్నియున్నాఁడు. ఉదాహరణములు:-

క॥ వాణీనఖముఖముఖరిత! వీణానివ్యానిధి-వితనూత్న సుధాప్రాణసఖ లేఖినీలఁ రాఁబున కాచరితభూసు-రతాంబవకుఁ॥ ఈ హేమసుందరోపాఖ్యానమునందుఁ గవి మంచి సంస్కృతనీతులను బద్యములందుఁజొన్నియున్నాఁడు. ఉదాహరణములు:-

క॥ వాణీనఖముఖముఖరిత! వీణానివ్యానిధి-వితనూత్న సుధాప్రాణసఖ లేఖినీలఁ రాఁబున కాచరితభూసు-రతాంబవకుఁ॥ ఈ హేమసుందరోపాఖ్యానమునందుఁ గవి మంచి సంస్కృతనీతులను బద్యములందుఁజొన్నియున్నాఁడు. ఉదాహరణములు:-

ఆయుర్వేద చారిత్ర సంగ్రహము

[శ్రీరాగం సంగమేశ్వరశాస్త్రిగారు]

ఆయుర్వేదము మిక్కిలి పురాతనమనది నిర్వివాదాంశము. వేదాంతశాస్త్రము, తర్కశాస్త్రము, వ్యాకరణశాస్త్రము మొదలగు నితరశాస్త్రములవలె వైద్యశాస్త్రముకూడ భరతఖండమందు విరచితమైందిట బట్టి వ్యాపించిన శాస్త్రజ్ఞానముకు వరుసావగిరినది. బౌద్ధమతము భరతఖండమున కిరవరఖండమున కేదనయు ఇతరఖండముల కిచ్చుటనందెయ్యి యవయన్నియు వ్యాపించినయు ననుట సర్వజనసమ్మతము.

వేదకాలము—ఆయుర్వేద మనవదము 'ఆయుః' 'వేదః' అను రెండుపదములయొక్క సమాసము. శరీర, ఇంద్రియ, శక్తి, ఆత్మలయొక్క సంయోగమును ధరించునది ఆయువు. దీనిని తేయవేయనది ఆయుర్వేదము. అని యర్థముచేయవచ్చును. ఇది వాల్మీకివేదములలో మొదటిదియు మిక్కిలి పురాతనమును అగు ఋగ్వేదముయొక్క యుపవేదమని కొందరును, నాల్గవదియు సదర్పణవేదములో చేరినదని కొందరు అందురు. కాని సమ సోగములకు దొలగించు ననేకమతములతో మధుల యుపయోగము ప్రతివేదమందును కాననగును ఋగ్వేదమునా ర్వేదముల మంత్రములయందు కొన్నియోపధులయొక్క యుపయోగములున్నా గుణములున్నా, జలము, వాయువు మొదలగువాని యచ్యుతత్వమును గుణమున్న వర్ణింపబడియున్నవి. అధర్వణవేదమందు జ్వరము, క్యాసము, కాసము మొదలగురోగములను బోలగించుసాధనముల డెల్పు వైద్యశాస్త్రములను, మంత్రములను, దీర్ఘాయుష్యమును గురించిన ప్రార్థనలను, సాధనములను గల యాయుష్యమంత్రములను, చిల్లంగి, భూతావేశము, మొదలగువానిని గురించిన మంత్రములను, ఉపాయములను విస్తారముగా గలవు. దేవదైత్యులగు ఆత్మనీ దేవతలగు తరుమగా శస్త్రచికిత్సను చేసినట్లు మాడ నిందు చెప్పబడియున్నది. దేవేంద్రునకు పక్షిభూతము గలగ నశ్వినీదేవతలు బాగుచేసెట్లును పిమ్మట నాయుర్వేదమును వారిండునకు పదేరించెట్లును గూడ జెప్పబడి యున్నది. వేదమంత్రములనుబట్టి యాయుర్వేదము భరతఖండములో నవాదిగా నున్నట్లును సృష్టికర్త యగు బ్రహ్మ దీనికి నుత్పత్తిస్థానమును ప్రథమోపదేశరయ్య ననిన్ని సృష్టమగును. బ్రహ్మజ్ఞ ఆయుర్వేదము దక్షప్రభావతీని వానిలన అశ్వినీ దేవతలకును వారివల్ల దేవేంద్రునకును, వానిలన వసిష్ఠ, వామదేవ, ఆత్రేయ, భృగ్వగస్త్యాదిముని పుంగవులచే స్వర్గలోకమున కంపఁడిన భరద్వాజునకును, వానిలన తక్కిన మనులకును, వారిలో నొకడగు పునర్వసులన నగ్నివేళ, భేల, జతూకర్ణ, పరాశర, హరిత, ఖరపాణు లను వాఙ్మయ శిష్యులకును క్రమముగా నుపదేశింపబడినది యాయుర్వేదతంత్రముల యందు వ్రాయబడియున్నది.

తంత్రకాలము—ఇదియు మిక్కిలి పురాతనము. పునర్వసుశిష్యులగు నగ్నివేళాదు లాగ్ధుడు వేరువేరు తంత్రములను రచించిరి. ఇందు కొన్ని శశించినవి.

(1) ఆత్రేయసంహిత — ప్రస్తుతము మనకు లభ్యములగు తంత్రములలో మిక్కిలి పురాతనమగునది యాత్రేయసంహిత. ఇందు 45500 శ్లోకములు గలవు.

(2) చరకము—అగ్నివేళకృతమును చరకప్రతి సంస్కృతమునగు చరకసంహిత ప్రస్తుతము మిక్కిలి ప్రసిద్ధమగు తంత్రము. ఇందు శ్లోక, నిదాన, విమాన, శారీర, ఇంద్రియ, చికిత్సిత, కల్ప, సిద్ధులు నెనిమిదిస్థానములు (భాగములు) గలవు.

(3) సుశ్రుతము—విశ్వామిత్రుని పుత్రుడగు సుశ్రుతునిచే నిది వ్రాయబడినది. తంద్రిగారియజ్ఞనుబొంది తనయేడ్గురు సోదరులతో కాశ్యపముకు బోయి యచ్చటి ప్రభువగు దివోదాసుని యొద్ద నాయుర్వేదము నభ్యసించెను. ఈసోదరులందఱును ప్రత్యేక వైద్యగ్రంథములను రచించిరిగాని యందు సుశ్రుతము శ్రేష్ఠముగా నుండెను. దివోదాసుని ధన్యంతరియంతార మందురు. ఈ సుశ్రుతమున, నూత్రస్థానము, నిదానస్థానము, శారీరస్థానము చికిత్సాస్థానము, కల్పస్థానము, ఉత్తరస్థానమునను నెనిమిదిభాగములు గలవు. చరకముకంటె సుశ్రుత మర్యాదీనము. వర్ణనాసౌష్ఠ్యవంతుడు, రోగవిభాగజుడును, చికిత్సాక్రమమండును, చరక మధికము. శారీరమందును, శిల్ప కాలాకర్మచికిత్సలయందును సుశ్రుత మధికము. (4) చరకసుశ్రుతముల పిమ్మట

అష్టాంగశాస్త్రము, మాధవనిజానము, చక్రదత్తము మొదలగు గ్రంథములు వ్రాయబడినవి.

ప్రపంచమందు మరి యెచ్చటను నాగరకతయే తెలియని కాలమందు భరతఖండమున కుత్పన్నమయి వేదకాలమును కొంత వృద్ధిచెంది తంత్రకాలమును ఆయుర్వేదము మిక్కిలి యున్నతస్థితికి వచ్చెను. కాశ్యపిత్స, శస్త్రవైద్యము, రసతంత్రము మొదలగునవి ప్రబలింపెను. రాజులతో వైద్యులు యుద్ధభూమికి వెళ్లి యంత్రములతో కల్పముల నుడవీయుట, గాయలు కడుగుట, పట్టణవేయుట మొదలగుపనులు చేయుచుండిరి. నిదాన చికిత్సాభాగములు మిక్కిలి వృద్ధిచెందెను.

ఇతిహాసకాలము—(క్రీస్తుముందు 2500 సం॥నుండి 1400 సం॥వరకు) ఆయుర్వేదముయొక్క యంత్రవైకాలమును నిశ్చయించుట యశక్యము. అనేకవేలసంవత్సరముల క్రిందట యుద్ధవిధి వేదకాలమందును తంత్రకాలమందును మిక్కిలి యభివృద్ధి చెందెనని చెప్పవచ్చును. రామాయణ భారత కాలములయందు మిక్కిలి యభివృద్ధి చెంది బ్రసిద్ధి గాంచెను. ప్రతిరాజ స్థానమందును వైద్యులందఱి వైద్యపాఠశాలలు, ఆకురాలయములను బౌద్ధధర్మములను మొదలుగా స్థాపింపబడినవి. శస్త్రవైద్యము సంపూర్ణముగా వ్యాపించెను. రసతంత్రము లుద్భవించి వ్యాపించెను. అనేక క్రొత్త యావధుల తత్వము కనిపెట్టబడినవి. చరకసుశ్రుతముల ననుసరించి యనేక తంత్రములు వ్రాయబడినవి.

బుద్ధపూర్వకాలము—(క్రీస్తు 1400 మొదలు 500 వరకు). ఈకాలమందు నూత్రములను దర్శనములను వ్రాయబడినవి. ఈ కాలమందు హిందూవైద్యము గ్రీకుదేశముకు వ్యాపించెను.

బుద్ధకాలము—(క్రీస్తు 500 మొ॥ క్రీతర్వాత 600 సం॥వరకు) ఈకాలమందు బుద్ధుడు జంతువధను ఆటంకపెట్టుటచేత శస్త్రవైద్యము తీసివేసెను గాని యావధులశస్త్ర సంపూర్ణముగా వ్యాపించెను. బుద్ధమరణానంతరము హిందూదేశముకు వచ్చిన నితరదేశకాఢ్యులు తాళపత్రపు వైద్యగ్రంథములను తమదేశములకు దీసికొనిపోయి తమభాషలోనికి యనువదించిరి. అశోకునికాలమందు హిందూవైద్యము మిక్కిలి యభివృద్ధిలోనుండెను వైద్యపాఠశాలలను ఆకురాలయములను పెక్కులు స్థాపింపబడినవి అత్రాగ్ధుడు హిందూదేశమునకు వచ్చినప్పుడు దేశము సమస్తవ్యవహార నిండియుండెను తనతో తెచ్చిన గ్రీకువైద్యులకు విమచిత్త తేయనందున వారికి హిందూవైద్యులచే చెప్పించెను కొందరు వైద్యులను గ్రీకుదేశముకు తీసికొనిపోయినట్లు చరిత్రలయందు గలదు.

అరగ్యులకాలము—(500 సం॥మొ॥ 1000 సం॥వరకు) వనామదు చనిపోయినవెనుక వారబ్బులు హిందూవైద్యగ్రంథములను తమదేశముకు గొనిపోయి తమభాషలోనికి ననువదించిరి. కాలిపులకాలము దనేకగ్రంథములు తమ భాషలోనికి వ్రాయబడినవి. బాద్వాదులో నొక హిందూవైద్య పాఠశాల స్థాపింపబడినది. బొమ్మనశతాబ్దములో హిందూవైద్యులు బాద్వాదువందు వైద్యము చేయుచుండిరి. హరూస్ ఆలఫులో గారి పరిపాలనాకాలములో హిందూ వైద్యులు తన యాస్థానమందు పండితులుగా నుండిరి. అరబ్బులు హిందువులవల్ల సేర్పకొని యుండిన వైద్యవిద్యను పదునేడవశతాబ్దమందు ఐరోపావారికి వ్యాపింపజేసిరి.

మహమ్మదీయకాలము—(1000 సం॥ నుండి 1500 సం॥వరకు)—ఈకాలమందు హిందూవైద్యము తీసివేసెనాగెను. కాని మహమ్మదీయరాజసంస్థానములయందు హిందూవైద్యులునుగూడ నుండిరి. యూనానీవైద్యుల కసాధ్యమగువ్యాధులను కుదుర్చుచుండిరి.

వర్తమానకాలము—(1500 సం॥ మొ॥ నేటివరకు) ఈకాల నాయుర్వేదవైద్యమున కవసానకాలమని చెప్పవచ్చును. ఆయుర్వేదవిజ్ఞానముండి యుంతుండిన విదేశవైద్యములు "పుత్రాదీచ్చేత్సరాజయం" అని బోధించుచున్నవి. విదేశవైద్యములు "నామాపినగ్రూయతే" అను అవస్థలోనుండిన కాలమునుండి నాయుర్వేదము ప్రాతఃకాల మార్యునివలె క్రమాభివృద్ధిని చెంది పదునేడవ శతాబ్దమును మధ్యాహ్న మార్యునివలె ప్రకాశించి పిమ్మట సాయంత్రకాలము మార్యునిగలిసి బొందవలసివచ్చెను. కారణము సర్వజనవిజితము. "విధిరహో జలవానితి మే మతి" అన్నట్లు విధిమే కారణమనవలెను. అనేకవేలసంవత్సరములనుండి శాస్త్రీయవైద్య మని ప్రసిద్ధిగాంచినవైద్యము నేడు ఆశాస్త్రీయమనిపించుకొనవలసివచ్చెను. ఓమధిప్రభువనదగిన భరతఖండ

ము తనయొకధులతో పరహస్తగతము చేసి రూపుమాపించుకొని రానుపోను పన్నులు లాభములు వగైరా లు చెల్లించుకొని విదేశకాశపాత్రిఫలమగునపుడు యమాత్మరత్నప్రాముఖ్య భావించుకొని యదగినమూల్య మిచ్చి యుపయోగించుకొనవలసి వచ్చెను. సమస్తవాద్యములతో సంపూర్ణమును సర్వోద్ధులను కలుగజేయదగిన సంస్కృతభాషయందు దభిరుచిని తగ్గించదగిన విద్యావిధానములు వర్తమానపాఠశాలలయందు దెలిసినవి. ఆయుర్వేద పాఠశాలలును, ఆకురాలయములను, బౌద్ధధర్మములను ఉండవలసిన స్థానములయందు విదేశవిద్యావిధానము విలసిల్లెను.

ఆయుర్వేదవిద్యాశాఖలు—(1) ఆరోగ్యశాఖ. ఆయుర్వేద విద్యాశాఖలలో ముఖ్య మరోగ్యశాఖ. దీనినేస్వస్థ్యవృత్తమందు "ఉత్పన్నప్రతీకారాదనర్థస్య ఉత్పత్తి ప్రతిబంధ ఏవ వరో" అను న్యాయానుసారము రోగమును మిథ్యాచారవిచారములచే దెచ్చుకొని మందుచే బోగొట్టుకొనుటకంటె రోగమురాకుండ శరీరమును కాపాడుకొనుట శ్రేయమని చూపుచు స్వస్థ్యవృత్తముకు దానవిధానము ముఖ్యముగా జూపబడినది. ముఖ్యతంత్రము లన్నిటియందును మొదటిదగు నూత్రస్థానమందు ఆరోగ్యాయుష్యముకు గావలసిననూత్రములను, ప్రతిజీవమందును ప్రతిజుతువునందును జేయదగినవిధులను, అన్న, క్రవ్వి, జల, వాయుగులపారిశుద్ధ్యమునుగురించిన నూత్రములను విపులముగా వ్రాయబడియున్నవి.

(2) రసవిద్య వేదకాలమందు రసవిద్య రసాయన మను పేర నుద్భవించి ప్రబలిత. చరక సుశ్రుతుల పిమ్మట పాఠదముయొక్క ప్రభావమును ఉపయోగమును కనిపెట్టిబడి, అభ్రమ, వైక్రాంతము, తాళకము మొదలగువాని కుద్ధులును, భస్మవిధానములను, బంగారుమొదలగు లోహములయొపయోగమును, గుణములను సవిస్తరముగా దెలుపబడినవి. పదునారవ శతాబ్దమందు పోర్చుగీసువారు గోవా మొదలగుస్థలములయందు ప్రవేశించివచ్చుచు వారితో మాధిరంగరోగము అను క్రొత్తరోగముకటి ప్రవేశించెననిన్ని, ఈరోగముకు నిదానచికిత్సలు, అప్పటికి వ్యాపిలోనుండినతంత్రములయందు లేకుండెననిన్ని, ఈరోగముకు హిందూవైద్యులు పాదరసముతో నావధముకని పెట్టిరనిన్ని ఫిరంగం (పోర్చుగలువారి) వల్ల వచ్చినరొగము గనుక దీనికి ఫిరంగవ్యాధియని పేరు పెట్టిరనిన్ని చరిత్రలయందు గలదు.

(3) శారీరశాఖ:—పూర్వకాలమందు శారీరభాగము ప్రత్యక్షముగా చూపదగిన భాగమనిన్ని గ్రంథములయందు విస్తారముగా వ్రాయదగినది కావనిన్ని తలచి గురువులు తమ శిష్యులకు ప్రతిభాగమును ప్రత్యక్షముగా చూపి బోధించుచుండిరి. ముఖ్యంశములు గ్రంథములయందు వ్రాయబడినవి పాశ్చాత్యతంత్రములయందు దీక్షా విపులముగా నర్ణింపబడినది.

(4) ఛేదనశాఖ:—శరీరమును కొని శోధించుటలో హిందువులు ప్రథములనునది నిర్వివాదాంశము. చరకుడును, సుశ్రుతుడును ఛేదనకర్మతెలియని వైద్యుడుండగూడదని విధించిరి. ఛేదనముకు కావలసిన ఆయుధములను, శస్త్రములను, వాటి యుపయోగక్రమమును చిత్రముగా వర్ణింపబడి యున్నది. పురాతనగ్రంథములలోగూడ 121 శస్త్రములకంటె యధికముగా వర్ణింపబడియున్నవి. శస్త్రకర్మయందు, పూర్వకర్మ, ప్రధానకర్మ, పాశ్చాత్యకర్మ, ఆన మూడువిధములగు కర్మములు. ఛేద్యము, ఛేద్యము, లేఖ్యము, వేధ్యము, ఏవ్యము, అహార్యము, విస్తాప్యము, నీవ్యము. అనగా కొయులు, పొడుముట, గీయుట, గాయముచేయుట గ్రుచ్చుట, ఊడదీయుట, ప్రవింపజేయుట, కుట్టుట—అను ఎనిమిదివిధముల శస్త్రకర్మయు విపులముగా చెప్పబడియున్నది.

పరిసమాప్తి—చిరకాలమునుండి దేశమందు పుట్టిపెరిగి దేశస్థులను కాపాడుచున్న యాయుర్వేదము మహిమచుట భరతముకాదనియు సర్వప్రయత్నములచేతను నభివృద్ధికి తగిన ప్రోత్సాహమును కలుగజేయుట పాలకులకును, ద్రవ్యవంతులకును సుదారమానములకును విధి గనుక నట్టిప్రోత్సాహమును సర్వేశ్వరుడు కలిగించుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాను. (297)

హిందీ - తెలుగు
తెనుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుటకు విలయన నులభశైలిని వ్రాయబడినది.
బాలశిక్ష 0-6-0
మొదటి వాచకం 0-6-0
హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ ౧-౦-౦.
మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ శాశ్వతానుబంధము-శివపురి

వృత్తాంతలేఖలు

దక్షిణ హైదరాబాదు

(స్వకీయవిలేఖరి)

నిజామాబాదు గ్రంథాలయ వార్షికోత్సవమునకై హైదరాబాదునుండి శ్రీయుతులు వామననాయక్, మాడపాటి హనుమంతరావు, సదాశివరెడ్డి, వడ్డకొండ నరసింహారావు గార్లు గతశుక్రవారమునాడు నిజామాబాదు చేరిరి. నిజామాబాదులోని ఆంధ్రప్రముఖులు ప్రేమకౌసల్య స్వాగత మొసంగి శ్రీనాయక్ గారిని పుష్పమాలలంకృతులుగ నొనర్చి సన్మానించిరి. అతిథులకు భోజనపత్ర యేర్పాట్లు నాయక్ గారి భవనమునందే చేయబడెను.

సాయంత్రము నాయక్ గారు తమసహచరుల సహితము గ్రంథాలయమును దర్శించి సభామంటపమునకు దయచేసిరి. సాంకేతిక ప్రముఖులును, ఉద్యోగస్థులను, వర్తకులను సభ సలంకరించిరి. చుట్టుపట్టు గ్రామములనుండి గూడ వతందారులు వచ్చి యుండిరి.

ఆరంభము

వై.ప్ర.పార్థసర్థి కార్యక్రమ మారంభమయ్యెను. భక్తిరసప్రధానంబగు పద్యములను శర్మగారు శ్రావ్యముగ జదివెరి.

స్వాగతోపన్యాసము

సన్మానసంఘాధ్యక్షులగు నర్సాగౌడుగారి పక్షమున బ్రహ్మశ్రీ శిష్టా నాగభూషణ శర్మగారు స్వాగతోపన్యాసమును జదివెరి. నిజామాబాదుపరిస్థితులను చక్కగ పర్చించుచు అచ్చటి యాంధ్రులు మాతృభాషయొడ ననాదరణను జూపుచుండినవిషయమును సూచించిరి. ఆంధ్రుల సర్వతోముఖమైన యభివృద్ధికై సదా ప్రయత్నించుచు నిజామాబాదుయందుగూడ నట్టిభీజము నాటిన మాడపాటి హనుమంతరావుగారిని ప్రశంసించిరి. నిజామాబాదు ఆంధ్రుల కిట్టికార్యభారమును వహించుట కిదియే ప్రథమపర్యాయము గావున లోపములను మన్నింప వలయుననియు సౌకర్యముల నొనగూర్చుటయందు అసమర్థులయ్యెను. హృదయపూర్వకముగ నాదరణ నొసంగుటయందు సంఘసభ్యులు వెనుదీయువారు గారని శర్మగారు వక్కాణించిరి.

అధ్యక్షుల ఎన్నిక

శ్రీయుత వామననాయక్ గారిని సభాధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనును ప్రతిపాదకు లీక్రింది విధమున ప్రసంగించిరి:-

“ఈమహాసభకు దేశసేవపరాయణులగు శ్రీయుత వామనరామచంద్ర నాయక్ గారు అధ్యక్షత వహించుట కంగీకరించుట వనభాగ్యము. తదేక దీక్షతో వీరు గాఢిమహాత్ముని ఉపదేశానుసారము దేశాభివృద్ధికై కృషిసల్పుటజగద్విధితము. వీరినిరాడంబరజీవితము కీరిసాగుశీలతకు తార్కాణము. వీరిచే నెల్లొల్పుబడిన అనాధరక్షణయము వీరిధర్మకార్యచరణమునకు ప్రత్యక్షము. వీరివిశేషధనీపాతకాల వీరివిద్యాభిమానమునకు సాక్ష్యము. వీరి అనాధవిద్యాభిగృహము శరణాగతరక్షణకు బిరుదు. వీరినైదికాశ్రమము సనాతనధర్మోద్ధారణకు బద్ధంకణము. మేరే! వీరు నిజాంరాష్ట్రమునకు జీవము. అభివృద్ధికిస్తాయి ఇట్టిమహాశయిని సందేశములను నేమనునకు విశేషవృష్టముగల్గినది. శ్రీవారిని శిష్యక్షుపదవి సలంకరింప ప్రార్థించుచున్నాను.”

కామారెడ్డి వకీలుగారైన శ్రీయుతనారాయణరావుగారు, బలవరచిన తదుపరి సభ్యులకరతాభివ్యవహార శ్రీనాయకుగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి.

తాలూకాయ మున్నగు ఉన్నతోద్యోగస్థులు సభయందుండగ పావులు దేశసేవాపరతంత్రులైనవారికే యగ్రాసనాధిపత్యముయ్యందు జూపిన సాహసమునకుగూడ ఇచ్చటిపరిస్థితులను గమనించినవారికి ఆశ్చర్యకరముగ నుండకమానదు. దేశభక్తులయందు ఆదరణ పొందుచున్నదనుట కిదియే తార్కాణము.

వివరములు

అధ్యక్షుల ఆరంభోపన్యాసము జరిగినతరువాత మ.రా.డి. వేంకటరెడ్డియ్యగారు (కార్యదర్శి) ప్రథమకృత్తికవృత్తాంతమును చదివెరి. దీనిఅచ్చుప్రతులు సభ్యులకు పంచిపెట్టబడినవి.

తెనుగు పత్రికాసంపాదకులచే పంపబడిన “మనదేశము లోని గ్రంథాలయములు” అనువాస్తవము చదివి వినిపింపబడియె.

భారతీనిలయం తాండూర్

(ఒక విలేఖరి)

నిజాంరాష్ట్రములోచేరిన, గుల్ బర్ గాజిల్లా తాండూరు క్రొత్తపేటలో బహ్మశ్రీ ఎస్. పి. వెంకటరామయ్యగారును రా. శ్రీ డి. వి. కృష్ణస్వామి అప్పాషిసభావోపసేయిగారి ప్రోత్సాహమువల్ల గతశుక్రవారం జూలై 11 లేదీ 1924 సం॥ రాత్రి 9 గంటలకు పొట్టబసన్నగారి మఠిగలో యాదీగున ను దాహించిన, పదునొకండుగురు సభ్యులతో, మరికొందరి వర్తక సంఘసముఖమున భహిరంగముగా మాతృభాషాభివృద్ధికై సభాసభి యిదివరకు జరుపబడు భజనమందిరములో నొక పుస్తకభాండాగారము చేర్చుటకున్నా యావత్సభ్యులచే నొప్పబడి భారతీనిలయ మనునావకరణము చేయబడెను.

ప్రస్తుతము 60 తెనుగు పుస్తకములున్న, 50 ఇంగ్లీషు పుస్తకములును, 80 అంబ పుస్తకములును9 వార్తా పత్రికలున్ను, ప్రస్తుతము తాండూరుగ్రామమునందు “నిర్వికల్ప సమాధిసన్న ఆంధ్రమాత” మేలుకాంచి సభ్యులచే మూలధనముగా నొసంగినదని ప్రచురించుట కెంతయు అపరిమితానందముతో వేనోళ్ల బొగడుచుంటిమి.

ఈసభకు శ్రీ కే. పెరమాళ్లరాజుగారు, సభాధ్యక్షుత వహించి, మాతృభాషాభివృద్ధినిసరించి తన వ్యుత్సాహభోవన్యాసముచే, మాతను సంతించుచు, సభాసదులను రంజిల్లజేసి నందులకుగాను వందనీయులు.

ఎన్నకొనబడిన అధికారసభ్యులు

ప్రెసిడెంట్ జి. రాజగోపాలాచార్యులుగారు. వైసు ప్రెసిడెంట్ టి. కృష్ణమూర్తిరావుగారు, సెక్రటరీ, కే. రంగనాథం మొదలియారుగారు, లైబ్రరీయన్ జే. బాలాజిరావుగారు.

కమిటీమెంబర్లు

లేవిడి పల్లప్ప, కత్తుల పెరమాళ్లరాజు, టి. కనకయ్య, కే. కే. మనోహరం, కే. లక్ష్మయ్య, ఎం. పి. వెంకటరామ అయ్యయ్య, బి. పి. కృష్ణస్వామిగార్లు.

తదనంతరము మ. రా. రా. మాడపాటి హనుమంతరావుపంతులుగారు ‘మనయభివృద్ధిసార్వములు’ అనువిషయమును గురించిఉపన్యసించిరి. మనయభివృద్ధియంతయు విద్యావ్యాప్తిపై నాధారపడియున్న ద ని యు దీ ని కి పా త కాల లు గ్రంథాలయములు, పత్రికలు, ఉపన్యాసవేదికలు మున్నగునవి సాధనములనియు నుడివి వాని యుపయోగమును గురించి వివరముగ చర్చించిరి.

తర్వాత అధ్యక్షులు తమ యంత్రోపన్యాసమునందు కార్యనివేదనములోని అంశములను సూచించుచు విమర్శించిరి. స్థానికులైనవారు 17 గురు మాత్రమే సభ్యులుగ చేరుట విషాదకరమనిరి. ప్రథమసంవత్సరమున కార్యదర్శిగానొనర్చిన కృషిని ప్రశంసించిరి. దీపావళిభిక్షులు నమూనాచేయుట మంచితద్ధయి యభిప్రాయపడిరి. గ్రంథముల నెక్కువగ తెచ్చించుట మంచిదని హితముజెప్పిరి. భవనవిర్మాణమునకై ంగ్గానమొనర్చిన నర్సగౌడుగారి యభిమానమును గొనియాడిరి. ఉపన్యాసక సభ్యులు తరుచుగ జరుపుట ఉత్తమునని తెలిపిరి. నిజామాబాదుజిల్లాలో నున్న దోమకొండ, సిర్సాపల్లి యను గొప్ప సంస్థానాధిపతుల దృష్టి యనతికాలముననే నిట్టి యున్నెను కార్యమునైపు ప్రసరించుగాక యని కోరిరి. హితచింతకావాదనాలయమును మహారాష్ట్రసంస్థ నిజామాబాదుయందు నామమాతావృష్టముగ నుండుట విచారకరమని నుడివి దానిని ఆంధ్రజనసంఘమువారి గ్రంథాలయముతో సమ్యుక్త మొనర్చుట మేలని యభిప్రాయపడిరి బకోడా, బికోపా, అమెరికాలలోని గ్రంథాలయముల వ్యవస్థ వాని యోన్నత్యమును గురించి వివరముగ దెలిపి తమ యుపన్యాసమునుగించిరి.

సమాశ్రయము

అధ్యక్షులకును, తదితరులకును కృతజ్ఞతానూపనానంతరము అందరు పుష్పతాంబూజులచే సత్కరింపబడిరి. శ్రీయుత వామననాయకుగారు ద్వితీయసంవత్సరమున ప్రవేశించిన గ్రంథాలయకన్యను పెంచి పోషించుభారము శ్రీ నర్సగౌడుగారిపైన నున్నదనియు, కార్యదర్శిగారు స్థలాంతరమునకు ఉద్యోగవశమున మార్చబడుట చింతనీయ మనియు నుడివి స్వయముగ గౌడుగారిని పుష్పమాలచే సలంకరించిరి. గ్రంథములను గొనునవిత్తము శ్రీనాయకుగారు వందరూప్యముల విరాళమును దయచేసి సభ్యులకృతజ్ఞతకు పాత్రులైరి.

బహుమూత్రము, మధుమేహము,

బలహీనము, జ్వరము మొదలగు

వాటికి నమృక మైన ఔషధము

నేను బహుమూత్రమువలన 1916 సంవత్సరమునుండి బాధపడుచుంటిని. నేను 1916 లో ఔషధశీషకు గడంగి పథ్యము వుంచబడితిని. చక్కెరగాని మహాపదార్థములు గాని తీసగూడదని చెప్పబడితిని. ఈ ప్రకారము 2 సంవత్సరములు పథ్యముండి మరల మూత్రపరీక్ష చేయించగా వ్యాధి యింకను వుండెను. తర్వాత పథ్యము వదిలివేసితిని. 1920 మే నెలలో వంతుజ్వరము రిరి రోజులు వచ్చెను. డాక్టరుగారికి చూపి సంతట మూత్రములో ఎక్కువభాగము తీసివుండెననిచెప్పిరి. 1920 అక్టోబరులో ప్రస్తుతము మృదాను అర్చినియన్ వీధిలో నెం 59 రు భవనము జార్జి బౌకౌనం దుండు తిరువల్వేలిజిల్లా కృష్ణాపురవాసి యగు పండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యంగారిని మాచిసంతట వాడ యీ వ్యాధిని బలహీనము పోగొట్టెనని పూచీపడిరి. కొంత కాలమునకు చాల బలవంతుడనైతిని. 26 వందలరూల మరల మూత్రపరీక్ష చేయించగా యే విధమైన వ్యాధిసంబంధములు లేవని చెప్పిరి. పండితులవారి చికిత్సలో నుండుతరి 8, 9, రోజులు జ్వరమువచ్చెను జ్వరములకు 2, 3 రోజుల ఔషధ మిచ్చి నివారించిరి ఈ పండితులవారు ఎన్వరి యింటికి వెళ్లెరు. కాని వ్యాధిగ్రస్తులే వారింటికి వెళ్లకలెను. వారు మొదట అభిప్రాయము తెలియపరచుటకే రి రూపాయలు పుచ్చుకొందురు. మందులకూడ అధిక ఖరీదుగలవి. వీరు మూగ, గ్రుడ్డి, ఏనుగు కాలు, కుష్టు, మొదలగువాటిని కూడ నివర్తిచేయుగలరని అచ్చటికి వచ్చిన అశేకులను బట్టి తెలిసికొంటిని. (ప్రకటన నెం ౮) 8-12-20, జె. బ్రాన్,

డిప్యూటీ ఎడ్వైజరీ మిలిటరీ ఆకాంటు డిపార్టుమెంటు.

వారి సలహాకట్టం రూ. 15-0-0

ఆనందాశ్రమ గ్రంథరత్న మాల

విక్రమమునకు సిద్ధముగానుండు గ్రంథములపట్టిక	
క్రమవ్యగవగీత సవ్యాఖ్యానము	3 0 0
క్రమదాంధ్రమహాభారతము పద్యకావ్యము 18 పర్వములు 7 సలపులుములు క్యాలికోలైండు గిట్ట	
చేరు గలది.	15 12 0
క్రమవ్యగవగీతం క్యాలికోలైండు గిట్టచేరు	1 18 0
సహస్రనామ స్తుతం	0 12 0
శ్రీగోపాలసహస్రనామస్తోత్ర నామావలి సహితం	0 8 0
శ్రీలక్ష్మీసహస్రనామస్తోత్రం	0 8 0
శ్రీరామసహస్రనామ స్తోత్రం	0 8 0
ముకుందమాల టీకాతాత్పర్యసహితం	0 4 0
భజగోవింద శ్లోకములు	0 2 0
లక్ష్మీనరసింహస్తోత్రం	0 2 0
గజేంద్రమోక్షణము సాగాలైండు	0 8 0
” క్యాలికోలైండు.	0 10 0
వేమన పద్యములు	0 4 0
భోగినీచండకం	0 2 0
అమరకోశము కాలికోలైండు	1 12 0
” సాదాకాశితములు క్యాలికోలైండు	1 8 0
” అట్టలైండు	1 0 0
బల్లాజీయం శేషమలైండు	0 8 0
పారిజాతాపహరణము	0 8 0

ఎ కణ్ణన్ స్టేట్స్ లిండ్ కంపెనీ,
286 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

BORAX - LEMON SOAP.

బోరక్సు నిమ్మ సబ్బు

శరీరమునకు మృదుత్వము, చల్లకదనమునిచ్చును. సువాసనగలదు.
10 తులముల బిళ్ల 1 కి ఖరీదు 0.2-0
30 తులముల కొప్పు ఖరీదు 0.5-6
1 డజను 1.5-0, గ్రోసు 15.0-0
కర్పూరపు సబ్బు 0.8-0, కార్బానిక్ 0.8-0
Agents Wanted. ఏజంట్లుకావలెను.

R. Venkatappiah, Proprietor.
కృష్ణాసబ్బుకంపెనీ, మచిలీపట్నం.

యునైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ అసూరన్సు కంపెని, లిమిటెడ్

(1540)

హెడ్ ఆఫీసు మద్రాసు [స్థాపితము 1906]

“యునైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ అసూరన్సు కంపెని” చేయుచున్న పనినిగూర్చి కొన్ని అభిప్రాయములు.

“ఈ హిందూదేశీయ భీమాకంపెనీ నిజముగా జయముగాంచిన వాటికింద ప్రస్తుతముచేర్చిన చును”-“ఇన్సూరన్సు అబ్జర్వర్” లండను.

“స్వదేశీ భీమాకంపెనీలలో మిక్కిలి తెలివితోను పోడిమితోను వ్యాపారమునడపుచున్నవివహు కొద్దిగా గలవు అందులో యిదియొకటి” “ఇన్సూరన్సు అండు ఫైనాన్షియల్ రికార్డు” లండను.

కడకటిసారి 1000 కి రూ 75 లు చొప్పున బోనసుయివ్వబడినది. ఏజంట్లు కావలెను:—కమీషను, జీతము ధారాళముగాయివ్వబడును. ఆంధ్రజిల్లాలకు ఈ దినవ విలాసమునకు దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను.

కామరాజు శ్రీనివాసరావుగారు, ఆంధ్రజిల్లాలకు చీఫ్ ఏజంట్, శ్రీకృష్ణవిలాసము, గుంటూరు, లేక కె. ఎస్. గోపాలయ్య, మేనేజరు,

మైనూరుచందనసబ్బును

పరిశీలించి చూడుడు.

మైనూరు గవర్నమెంటుఫ్యాక్టరీలో తయారుచేయబడు చందనసబ్బును. మిక్కిలిదెన్నది.

మీకు ఎట్టి అభిప్రాయమున్నను యీ సబ్బుకంటెను మేలైనవి ఎక్కడనుండి వచ్చినప్పటికిని దీనికి సమానమైనది కాదన విషయమును మీరే తప్పక అంగీకరింతురు ఇప్పటి దెబ్బదిన నిపుణు చే మిక్కిలి మేలైన సామానును చేర్చి తయారుచేయబడుటచే శుద్ధమునందును, చక్కమునకు అందమునుచ్చుటయందును పేరుపొందెనది. దేహశాఖ్యమునకును, అందమునకును తగినది ఇదియే. వేదవికాలమునందు గలుగు చమర కాదు, గడ్డలు మొదలగునవి రాసేయక ఆటంకపరచును.

స్వదేశీ సామానులను కొనుడు, విదేశ సామానులను విడుపుడు.

అన్ని చోట్లలోను క్రయమునకు దొరకును.

మహమ్మదు మూసా హాజి ఇ. బాహం అండు కో., 32, గిడ్డగిప్పి, మద్రాసు.

కొలది ప్రతులు మాత్రమేయున్నవి, త్వరపడుడు ?

మూర్తి దేవేంద్రనాథ తాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము: (గంధకర్త మొక్కపాటి రామమూర్తిగారు) ప్రతిష్ఠా క్రియు ముఖ్యముగా చదువ తగినది. 214 పేజీలు ధర రూ 2 8 0 నిందు క్యాబినెట్ బైండు ఫెదర్ వైటుకాగితములు పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. తివాలపెట్టె నెం 212, ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము, 6, 7 తంబు శెట్టిప్పి మ గాను.

విద్యాచినివారిణియనుకలరామండు

ఖ్యాతకవియొక యున్నది. సాధారణముగ గలిగె అన్ని విధములగు విశేష వ్యాఖ్యలయందును మటుంబావధముగా వాడతగియున్నది. తెల బడ్డి 1 కి రూ 1-4-0 అన్ని డొవధములకు వి. పి. ఖర్చు ప్రత్యేకము. కోదవారికి ఆంగ్ల, ఆంధ్ర క్యాటలాగునకు వ్రాసిన ఉచితముగా పంపబడును.

అయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి అయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

ఇ స నా ఫె లి ని సే వించి మ లే రి య ను కుదుర్చుకొనుయా

ప్రస్తుత కాలములందు ఇది మిక్కిలి నమ్మక వైన సిద్ధాంతము. విశ్వ కాలమునుండి జ్యోతిష సహా గలవారికి పూర్తిగా నూతన మిచ్చును. మతేయా రామండుకు ఉదయము, సాయంకాలములందు ఒకమాత్రమ పుచ్చుకొనిన చాలును. మతేయా రామండుకు 15 దినములు సేవించినచాలును. మతేయా తిరిగి ఎన్నడును గాదు. భయములేనిది. వైద్యనిపుణులచే నిశ్చయ చేయబడినది. పసిబిడ్డలకు ద్రవరూపము నున్న “ఇసనా ఫెలిసా”ను వాడుదు.

(5) ఇండియా, బెంగాల్, సిలోనుకు సోల్ ఏజంట్లు,

GORIO Ltd., Post Box 159, Fort, BOMBAY.

న ర్నాపు రం తా లూ కా జాతీయోపనంఘ సమావేశము

ఈ తాలూకా మాతనకాంగ్రెస్ సంఘసభ యీనెల 14 తేది సోమవారం మట్లపాలెములో క్రియుత కేరిచ్చర్ సుబ్బరాజుగారి యధ్యక్షతక్రింద సమావేశమై యాదిగవ తీర్మానముల గావించెను.

1. క్రొత్త సంవత్సరమునకు తిరిగి కార్యనిర్వాహకవర్గపు ఎన్నికలు జరుపుటకు తీర్మానించడమైనది.
2. ఈ క్రిందివారిని కార్యనిర్వాహకసభ్యులుగా ఎన్నుకొనడమైనది. క్రియుత కేరిచ్చర్ సుబ్బరాజుగారు- మెట్లపాలెం, వేలూల రాఘవరావుగారు- వెలగలేరు, జోశ్యుల అప్పల రామమూర్తిగారు- పెనుమంచిలి, ఆచంట నారాయణరావుగారు- వేమవరం. పోడూరు పేర్రాజుగారు- పోడూరు, రెండు కూరి సుబ్బరాజుగారు- రావిపాడు, ఇందుకూరి నరసింహ రాజుగారు- పెనుమర్లు, చక్రాంధ్రాన సత్యనారాయణదేజి గారు- నర్నాపురం, గిమ్మెళ్ల. సుబ్రహ్మణ్యశర్మగారు- పాల కొల్లు, భాస్కర్ల గోపాల కృష్ణమూర్తిగారు- నర్నాపురం, శిష్టలక్ష్మీవరసింహంగారు- మొగల్తుర్రు, మాలాసా మహమ్మద్ హైదర్ గారు- నర్నాపురం, చల్లా కృష్ణమూర్తిగారు- మట్ల పాలెం.
3. ఈ సంఘమునకు క్రియుత కేరిచ్చర్ సుబ్బరాజుగారిని అధ్యక్షులుగను క్రియుత భాస్కర్ల గోపాలకృష్ణమూర్తి గారిని కార్యదర్శిగను క్రియుత చక్రాంధ్రాన సత్యనారాయణ దేజిగారిని కోశాధిపతిగను ఎన్నుకొనడమైనది.
4. ఇప్పటివరకు జమాఖర్చులెక్కులు ఆమోదించడమైనది
5. తాలూకా సంఘ సాధారణ సమావేశమునకు కనిష్ఠము పదిమంది కభ్యులు హాజరుకావలెనని తీర్మానించడమైనది.
6. కాంగ్రెసు నిర్వాహకవర్గమునందు హిందూ మహమ్మదీ యొక్కత, అప్పలశ్రీత, ముఖ్యముగా ఖద్దరువిషయములలో దీక్షగా పని సాగింపవలెనని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.
7. నర్నాపురంలోని మహమ్మదీయసోదరుల కోరికను మన్నింపకుండ తెనాలి రామలిససభవారిని ప్రోత్సహించి ‘రోషనారా’ నాటకమును ప్రదర్శింపజేసిన హిందూసోదరుల చర్యను ఈ సంఘమువారు పూర్తిగా ఖండించుచున్నారు.
8. ఈ సంవత్సరము తాలూకాలోని మహమ్మదీయసోదరులు బక్రీదుపండుగను గోహత్య లేకుండ కాంతముగా జరిపినందులకు యీసభవారు వారి నభినందించుచున్నారు.

కార్యనిర్వాహకవర్గమువారి తీర్మానములు

1. ప్రతివిత్తులు కొనె తాలూకాలోని రైతులకు పైరు చేయునిమిత్తం ఉచితముగా పంచిపెట్టుటకుగాను క్రియుత జోశ్యుల అప్పలరామమూర్తిగారు ఓల్లవాఖిలా రు. 11-0-0 ఖర్చు పెట్టుటకు తీర్మానించడమయినది.
2. ‘పల్లెటూరు’ పత్రికను ఒక సంవత్సరము కార్యాలయమునకు తెప్పించుటకుగాను చందా మాడూరూపాయిలు ఖర్చు పెట్టుటకు తీర్మానించడమైనది.

భాస్కర్ల గోపాలకృష్ణమూర్తి కార్యదర్శి

పగుళ్ళకు తెలము

వెల డబ్బీ 1 కి రు. 0-6-0. వి. పి. తో 0-11-0 1 డబ్బీ మొదలు 6 డబ్బీల వరకు పోస్టేజీ 0-5-0 మాత్రమే. అరికాళ్ళు, అరిచేతులు, చర్మము కారకవలన, శీతగాలి వలన పగిలి నీరుకాయటయను, జీలపుట్టుటయను సంభవించును. ఈ తెలమును రాచిన పగుళ్ళుమాని జీలసోయి మంచిచర్మము రాగలదు. పగుళ్ళునొప్పియు నయచుగును. స్వల్పప్రయము. కాలి పగుళ్ళకు ఈ తెలము అత్యంతోపయోగకరము.

కవచూరి

సీసా 1 కి రూ. 1-0-0 వి. పి. తో రూ. 1-6-0 దగ్గు క్వాసకోశములందు బలహీనతలన ఏర్పడును. ఇది అనేకవిధములు శైత్యమువలన ఏర్పడిన దగ్గు. శీతకాలమున ప్రబలింపు దగ్గు. క్వాసకోశముల నూత్న నాశములందు ఏర్పడుదగ్గు. ఉబ్బునము, తుయదగ్గు దగ్గుకు సేవిచలకసిన మందు దగ్గు విధమున బట్టి యుండును. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

కోయంబత్తూరు వ్యవసాయ కళాశాల

దేవలపుమెంటు శాఖా కార్యదర్శి నాయుడుగారి యువస్వామి

కోయంబత్తూరు, జూలై 16:— మదరాసు ప్రభుత్వమువారి దేవలపుమెంటు శాఖా కార్యదర్శి యస్. నాయుడుగారికి 15 వ లేదని కోయంబత్తూరు వ్యవసాయ కళాశాలవారిచ్చిన సన్మానపత్రమును జవాబుగా ఆయన యిట్లు చెప్పెను:—

దేవలపుమెంటు సెక్రటేరియటువారు చూచెడికాఖి మిక్కిలి ముఖ్యమైనదని నేనుచెప్పగాని అదియు తక్కినవాటి యంతముఖ్యమైనదే ననియు మున్నగుచు ఇంకను ప్రాముఖ్యములోనికి వచ్చుననియు నేను చెప్పెదను.

లీకమిషన్ శిఫారసులు

వ్యవసాయ శాఖ

వ్యవసాయశాఖలో మొదటినుండి చివరవరకు అధికార హక్కు స్థానిక ప్రభుత్వమువారికి వదిలేయవలె ననెడి శిఫారసు చాల ముఖ్యమైనది. ఈ శిఫారసులను ఒప్పుకొనుట యనగా వ్యవసాయశాఖలో యూరపియనులకు పూర్తిగా తీసివేయుట కాదని నేను గట్టిగా నమ్ముచున్నాను. సర్ వెంటు రెడ్డిగారు యూరపియనులు ఈ శాఖకు ఎంతవని తేసియుండిపో గత సంవత్సరము ఒప్పుకొనిరి. చెరకుగడల విషయమై డాక్టరు బార్బరుగారును, కొబ్బరికాయలు ప్రత్తివిషయమై సాంప్రదించుచును, ధాన్యము విషయమై పాగోలుగారును, డ్రైర్బరుగా ఆంధ్రప్రదేశ్ గారును ఇదివరలో చేసియుండినపనిని తలచినయెడల, వారు పెట్టినఖర్చును మదరాసుకు మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైన విలువను కట్టిపెట్టిపెట్టినట్లును మీరు ఒప్పుకొందురని నేను తలచెదను. హిందూదేశమున బిచ్చెనుంటిగాని చేట్టు వంటిగాని ప్రాప్తములు పుట్టినప్పుడు మనకు వ్యవసాయశాఖ వృద్ధిలో పాక్షాత్తులనవసరము మక్కరలేక పోవచ్చును.

లీ కమిషన్ శిఫారసుల విషయమై ఒక్కవిషయము చెప్పదలచియున్నాను. గానివిషయమై ఎట్టిచర్య తీసుకొన్నను త్వరలో తీసుకొనుట మంచిదని నేను నమ్ముచున్నాను. క్రిందటి సంవత్సరమునకు మనశీతములగురించియు మన అభివృద్ధిలగురించియు మనమేమో తలచియుంటిమి. అది మనపనికి మంచిదాదు. మీ అందరికంటె నే నెక్కువస్వతంత్రుడనుకాను గావున దీనిని చెప్పగలుగుచున్నాను. క్రిందటి సంవత్సరము మనమేమియు మంచిపనిని చేయలేదు. కాని యీ సర్వీసు యొక్క భావిస్థితినిగూర్చి చెప్పుటకు ఒక కమిషను సమావేశమై ఆలోచన చేయుటయే యిందుకు కారణము. మరియొక కారణముకూడ గలదు ఈ శాఖలోనుండి చాల కొద్దికాలములో అనేకమంది సీనియరు ఉద్యోగములు తొలగిపోవుట సంభవించినది. ఇందువలన మీ కందరకు గొప్ప ప్రమాదములు లభించినవి. ప్రావిన్సియలు సర్వీసులో నున్నవారు యింగ్లీషులు సర్వీసులోనికిని, అప్పురు సర్వాడ్ నేటు సర్వీసులో నున్నవారు ప్రావిన్సియలు సర్వీసులోనికిని యింకా యింగ్లీషులు సర్వీసులోనికినిగూడ మార్చబడిరి. మరియొకప్పుడు ఇంత స్వల్పకాలములో నిట్టి ప్రమాదములు లభించెడివి కావు. ఇట్లు ప్రమాదం చేయబడినవారిలో కొందరు శేషల్కు తమ స్వప్రయోజకత్వమువలననే ప్రమాదము చేయబడినట్లును, ప్రమాదం పొందనివారు తమహక్కులు సరిగా చూడబడక తమకు అన్యాయము జరిగినట్లును అనుకొనుట తటస్థించినది. ఈలాటిరీతిని లుండుట శాఖకు మంచిదాదు. భార్యరు, సాంప్రదించు, ఉడ్డు, పార్సెలు, దివాన్ బహుమారు రంగాచారియగార్లు యాశాఖకు చేసినపనుల జ్ఞాపకము తెచ్చుకొని ఆరితని ప్రవర్తింపవలెను. వ్యవసాయశాఖలోగాని మరి యేశాఖలోగాని అనూయలును ఈర్ష్యలును పనికిరావు లీ కమిషన్ నివేదికపై తీసుకొనవలసినవర్గ ఎవరిస్థితివారికి తెలియజేసి మనల నందరిని సరిగా నుంచునని నేను తలచెదను. ఇంత నిష్కపముగా మాట్లాడినందుకు నన్ను తుమింపవలెను.

వ్యవసాయకళాశాల

వ్యవసాయ విద్యనుగురించి ప్రభుత్వమువారు మొదటి నుండియు చాల శ్రద్ధను తీసుకొనినారు. కళాశాలకు మనస్సుల నాకర్షించుటకు తాము చేయగలిగినదంతయు చేసినారు. శిక్షణాకాలాంతరము ప్రభుత్వోద్యోగములను దిచ్చెదమని మాత్రము వాగ్దానము చేయలేదు. మంచికర్మకులను తయారు

చేయుటయే యాకళాశాలయొక్క ఉద్దేశ్యముగాని ప్రభుత్వోద్యోగులను తయారుచేయుటకాదు గావున అట్టివాడైన ములను చేయలేదు. అధికసంఖ్యాకులకు వ్యవసాయమే శివముగాగలట్టియు 420 లక్షలపజలుగలట్టియు రాష్ట్రములో తమ భూములను యితరుల భూములను సాగుబడిచేయుటకై కళాశాలలోనికి విద్య నేర్చుకొనుటకై 140 మంది రాకపోవుట విచారణయైన విషయము. ఎందువలన? మదరాసులో చాలమందికి భూములువిశేషముగాలేదు. వీరందరను దరిద్రదేవతాపీడితులు. అందువలన వీరు వ్యవసాయవిద్య నేర్చుకొనుటకై తమ పిల్లలను కళాశాలకు పంపజాలరు. ఇదియే సరియైన జవాబునీ నేను తలచెదను. ఈరాష్ట్రములో సాగును 100-వైగా కిన్ను నిచ్చెడి భూస్వాములు 50,000 వైగా నున్నారు. అంతకుమించెడివాడు బ్రాహ్మణుగా నెంచబడుటకు వీలులేదు. 50,000 మంది భూస్వాములలో తమ బాలురను కళాశాలకు పంపగలరుంటుంబములు 140 లేవా? ఇచ్చట చెప్పబడువిద్య నిష్ప్రయోజనమని వారు తలచుటలేదని నేనునుకొనియున్నాను. ఎక్స్పెరిమెంటులు ఫారములను డిమాండ్ చేయుట ప్లాటలను ప్రతిబోధన పెట్టవలసినదని కోరుచు మనకు పంపబడుచున్న విజ్ఞాపనలవలన యీ వ్యవసాయశాఖ చేయుచున్న పని సరిగా గుర్తింపబడుచున్నదని తలంపవచ్చును.

వ్యవసాయములో గల మర్యాద

చెన్నపురి రాజధానియందే గాక హిందూదేశమందెల్లడలనుగూడ వ్యవసాయములో గల మర్యాద గుర్తింపబడలేదని నేను తలచుచున్నాను. వ్యవసాయశివము గుమాస్తాపనికంటె అనేకరెట్లు మంచిదనియు ప్రభుత్వోద్యోగములయందుకు న్యాయవాది డాక్టరుల వృత్తులయందును గల మర్యాద ఇందును గలదనియు; ఒక చిన్న భూస్వామియొక్క కుమారుడు తనతండ్రికంటె ఉన్నతస్థితికి రావలెనని యివరకే క్రిక్కిరిసియున్న వృత్తులకు పోనక్కరలేక యీ వ్యవసాయమునందే రావచ్చుననియును, పలుకుబడి గలవారు కొంతమంది సంవత్సరము పాడుగునను బోధించుచుండ నాకు చూడవలెననియున్నది. తమసాలముమీద 100 రూపాయలకంటె యెక్కువ సంపాదించగలవా రెందరో మదరాసు నగరమున 30 రూపాయల శీతములపై నున్నారు. పాపము వారు తమ గుమాస్తాపనియే కళ్ళపని పనికికంటె మేలైనదని తలచుచున్నారు. ఇట్టి యభిప్రాయమును పోగొట్టుటకు మనము ప్రయత్నింపవలెను.

వ్యవసాయకళాశాల ఉద్దేశ్యము

ఈరాష్ట్రములో యిన్ని దినములనుండియు నున్నడబ్బు యిబ్బంది తొలగిపోయినది. కావున యిక్కుమందు యాకళాశాలనుండి వెడలువారికి ప్రభుత్వోద్యోగములు దొరకును. కాని నే నిదివరలో చెప్పిన ప్రకారము యీ కళాశాలయొక్క ఉద్దేశ్యము మంచి కర్మ కులను తయారుచేయుటయే గాని ప్రభుత్వోద్యోగులను తయారు చేయుట కాదు. పెద్ద భూస్వామిని చిన్నభూస్వామిని గూడ యీ కళాశాలలో బోధింపబడు సంగతుల ప్రయోజనమును గ్రహింపజేయుచుటయు వ్యవసాయమునకు పరువును దెచ్చుటయు ముఖ్యములు. ఈ సువార్తను వ్యాపింపజేయుటలో మీరందరను సహాయము జేయవచ్చును. కాని వ్యవసాయశాఖలో గాని ప్రభుత్వములో గాని సంబంధములేనివారు గూడ దీనిని బోధించుచుండవలెను.

సహకార శాఖకును వ్యవసాయ శాఖకును

గల సంబంధము

సహకారశాఖను సరిగా ఏర్పాటు జేయువిషయము తిరిగి విచారణలో నున్నది. క్రెడిటుకంటె సహకారమును నెల కొల్పుటలో పూర్వముకంటె యెక్కువశ్రద్ధ పహింపబడునని నేను యాశించుచున్నాను. అగ్రికల్చరలు నాన్ క్రెడిటు కో ఆపరేషను సొసైటీలలో జాయింటుగా కొనుటకును జాయింటుగా అమ్ముటకును గూడ విశేషవసతులు గలవు. ఈవిషయమై యే దైనను చేయబడవలసినయెడల వ్యవసాయశాఖకు పొందినవారివే సహకారశాఖవారు తీసుకొనుట ముఖ్యముగా కనబడుచున్నది. ఈ విషయమై నాచేతనైనంత చేయగలనని మాత్రము చెప్పగలను.

అగ్రికల్చరలు

సక్సెస్ దంతచూకము

పండ్లనొప్పులు, ఇగుళ్లలో నెత్తురు చీముకాటులు వాచుట దీనివలన స్పష్టమగును. నాలుకమీది పొక్కులు తొలగును. ఇదిస్వచ్ఛ మూలకమైయున్నది. బొంబాయి ప్రభుత్వములోను చేయబడినది 1 డబ్బీ 0.2.0. టి. ఎస్. స్వామినాథశాస్త్రి. డజను. 1.4.0 నెం. 1 ఎ. ఆలంగాతా విక్రేపిథి తిరువల్లికేసే ముద్రాను.

కావలెను

ప్రతి తెలుగుజిల్లాలోను తాలూకా జిల్లా ఏజెంట్లు కమిషనులేక జీతము పద్దతిని ఏర్పాటుచేయ బడుదురు. కొద్ది పెట్టుబడితో విస్తారము లాభముకలదు. వివరములకు యాదిగద చిరునామాకు వ్రాయవలయును.

పి. క్షనకరాజు మేనేజరు,

ఆంధ్రప్రదేశ్:—మద్రాసు ఆయుర్వేదఫార్మసీ లిమిటెడు, రాజమండ్రి.

The Madras Ayurvedic Pharmacy Ltd,
Post Box No 151 Madras.

CHAMBERLAIN'S
COLIC, CHOLERA
AND
DIARRHOEA
REMEDY.

CURES
PAIN IN THE STOMACH,
Colic, Cholera Morbus,
CRAMP COLIC,
BILIOUS COLIC,
PAINTERS' COLIC,
SUMMER COMPLAINT,
CHOLERA,
DYSENTERY, DIARRHOEA,
BLOODY FLUX,
CHRONIC DIARRHOEA, CHOLERA
INFANTUM, AND BOWEL
COMPLAINT
IN ALL ITS FORMS.

PREPARED ONLY BY
Chamberlain Medicine Co.,
Manufacturing Pharmacists,
DES MOINES, IOWA, U.S.A.

SMALL SIZE.

చేంబర్లెన్ గారి

కులనాప్తి

అతి సార

నివారిణి (2)

ఈ వధమును నేవించుటచే

కడుపునొప్పి, గ్రహణి, అతిసారము, కులనాప్తి, పేగు సంబంధమైన వ్యాధులు మున్నగునవి అత్యద్భుతముగా కుదురును. అన్ని జాగాలలో విక్రయమునకు దొరకును. 98

వ్రతాపకస్తూరి మాత్రలు

ఘంటును సువాసన గలవి

తాంబూలములోగాని విడిగాగాని పుచ్చుకొనిన, అజీర్ణము, వాయువు, జలుబుజ్వరము, స్పృహతము, దగ్గు, ఉబ్బసము, కలరా, ప్లేగు, విషజ్వరములు, నీటిదోషములు మొదలగు వ్యాధుల కిది ప్రత్యాఘాతమువలె పనిచేయును. 8

250 మాత్రల సీసారు 0.4-0.5 డజన్ రూ.2.0-0.5-0.6

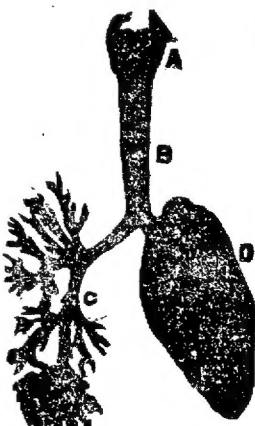
పి. క్షి. ఏ. అండు కంపెనీ. వెరిదేపి. (నెల్లూరుజిల్లా.)

దగ్గులు! జలుబులు!! ఇన్ ఫుఎనా!!!

హాడ్ సన్సు

“యూమెంథాల్ జూజులు” అన్ని విధములదగ్గు, జలుబు, గొంతుపుండు, రొమ్ము పడిశెము, ఇన్ ఫుఎంజా మొదలగువాటిని తప్పక కుదుర్చును. తుయమును రాసీయక ఆటంకపరచును.

“ది లాన్ పెట్” “అప్రెరిక్సియన్ మెడికల్ గెజెట్టు” “విప్లాక్సివర్” “మెడికల్ వెస్టు అండు సర్క్యుల్” “మెడికల్ రివ్యూ” “ప్రాక్టికల్ మెడికల్” థర్లి (ఇండియా మొదలగు వైద్యప్రపంచముచే సిఫార్సుచేయబడినది.

కంతర్వని కుత్తుక

ఊపిరితిత్తులు మొదలగు వాటికి కావలసినది ఏస్టర్లపేటిక. బి.కాస్సనాళము. సి.కాస్సనాళము యొక్క గొట్టు. డి.కాస్సనాళము ప్రత్యేక భాగము. అన్ని కెమిస్టరుకా ణము లందును వెలకు దొరకును.

అస్ట్రేలియాలో చేయబడినది, బుడ్డి 1.5 ధర రు 1.2.0.

అన్నిచోట్లలో దొరకును, ఈదిగువ తెలుపబడిన జాగా లలో దొరకును.

మెసర్సు ఎస్. శేకాయ గౌండ్స్ అండుకో, వైశా బజారుకోడ్డు. ఆస్ట్రేల్ అండుకో కెమిస్టును, బ్రాడ్వే. సోల్ ఏజెంట్లు:— వైశామహమ్మదు అండుభస్మ 5 పెక్టీన్ టిథి, బార్బిను, మద్రాసు.

బిట్టిపూ గయనాకు వలసపోవుట

"అంతయు చెడినది"

జి. పి. పి. శేతపతిశాస్త్రి గారిట్లు వ్రాయుచున్నారు:-
దా|| చూడనుగాను ఆశనుపురికొల్పి స్త్రీమునుగుర్చి నిశ్చయించుచుండు ఇండియా ప్రభుత్వమువారును ఇండియను ఎమిగ్రేషన్ కమిటీవారునునుసరించుచున్న నీళ్లనములుపద్ధతికయి భారతీయులు వాపోవుమిండుగా అచ్చటిప్లాంటులపత్రికయగు ఆగ్లోసీయనుపత్రికచాలితీవ్రముగ ప్రతిపూలముగా విమర్శించుచున్నది. ఇండియా ప్రభుత్వమువారును వారికి సలహా నిచ్చుబాధ్యతను వహించిన పెద్దవనుష్యులును ఆగ్లోసీలోని యావ్యాసమును చదివినకొంతవరకు తెలుసుకొన గలుగుదురు. స్థానికనల్ల బాతులవారును ఈజ్ఞ ఇండియనులను గత మాన్యుమానులలోని బహిరంగసభల గావించి యితరులెరింగు నువలసవచ్చి నివాసమేర్పరుచుకొనుటకు తగినంతసృష్టలము లేకుండుటచేతను ప్రస్తుతమున్న పనివాండ్లు| అవాగోగ్యపరిస్థితులను, కూలి చాలకుండుట చేతను చాల బాధలనొందుచుండుటచేతను కూలిలదిగుమతి నిలుపు లేయవలసినననిమొట్టపెట్టుకొనియుండిరి. ఆగ్లోసీపత్రిక ఆదినుండియు న్యూనత గారి కాలనైజేక్షను స్త్రీముష్టాంటుల (టోటల అధికారులు) కనుకూలము పరిస్థితులకు విరుద్ధముగానున్నదని నిందించుటకు చెనుదీనులేదు.

"ఆగ్లోసీ" లోని వ్యాసము

బిట్టిపూగయలోని డెయిలీ ఆగ్లోసీ పత్రిక ఏప్రిలు 13 వ తేదీన న్యూవనుపద్ధతి యనువ్యాసమునం దీరితిని విమర్శించినది:-

సర్ జోసెఫ్ న్యూననుగారివద్దనుండి ఇండియాలో తన ప్రయత్నములన్నియు చెడిపోయిననని తెలుపుచు ఒక తేలికతంతి వార్త వచ్చినట్లు వారముదినములనుండి గొప్పవందతిగలదు. అది మా కవిశ్యేనీయములగు అనేక తావులనుండి వచ్చినది. భారతీయమనోరత్నము గ్రహించినయీతడు, గాంధీగారు ఆంధ్రా సుగారు కూడ తనవలసవిధానమునకు న్యతిరేకులుగా నున్నారనియు, తన ప్రయత్నములు జయమొందుటకు ఆశలన్నియు నశించినట్లును ఒప్పునవలసినవచ్చినట్లు. రూయిమువెల్లు దురంతములు జరుగకముందో లేక ఆవార్త ఇండియాలోనున్న యాతనికి చేరకముందో యీతేలికవార్త పంపబడినట్లు మాకు తెలియుచున్నది.

"ఇంతప్రాముఖ్యముగు యీవార్తను ప్రకటింపకుండుటలో ప్రభుత్వమువారియుద్దేశ మేమో తెలిసికొన గోరెదము.

సర్. జోసెఫ్ న్యూననుగారి కవమానము కలుగకుండ నుంచుటకుగా నట్లు చేసియుండును. కానియీకారణము సంత్సృష్టికరము గలేదని మా యభిప్రాయము. కాలనీయండు పలువురు నమ్ముచున్నట్లు రూయిమువెల్లు దురంతములకు కారణమైన తూర్పుతీరపు భారతీయులలో నసంతృప్తి, యికమీదట భారతీయుల దిగుమతిని నిలుపుతేయు నుద్దేశముతో నీగ్రోలయభివృద్ధి గోరు వాయకుడో లేక వారి అనుచరుడగు క్రిస్టోగారిచేతనో, కలుగజేయబడె ననుటయే నిశ్చయముగను. ఈవార్తను ప్రకటింపుటవలన మేలేగాని కీడులేదు. లేక యీ అసంతృప్తికి, దా|| న్యూననుగారు అధికారము లేక యే నిర్లక్ష్యముగా వాగ్దానముల జేయుటయు, యిదివరకే ని వా స మేర్ప రుచు కొనిన ఈజ్ఞ ఇండియ నులకు లే ని సౌకర్యములను జూపనెంచుటయు కారణములగుచో, నప్పుడు గూడ ఈ వార్త ప్రకటించినందువలన మేలేగాని కీడులేదు. ఈ విషయమున ఒక వారమువరకు మేము మానము దాల్చియుంటిమి. ఈ తేలికవార్తను ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించు రని యెదురుచూచుచుంటిమి. కాని మా శాంతమునకు మేరలేక పోలేదు. సర్. జోసెఫ్ న్యూననుగారు తన ఓటమి నిదివరకే ఒప్పుకొనకయుండినచో, ప్రభుత్వమువారికంటె దుమ్ము కొట్టినపిదప కొన్ని వారములు దాటినపిదపనైన, రూయిమువెల్లు దురంతములగుర్చి ముఖ్యమైన కేటెలునాటీరలు జజాబులు వచ్చియుండును. ఇండియానుండి కూలిలవత్తురను నాశయిదివరకే మాలో అంతరింపకుండినచో ఈ వార్తలవల్లనైన అంతరించియుండును. అట్టి వార్తలను విప్రలముగా వెల్లడిజేయవలెననికోరము. కాని యీ కాలనిప్రజలకు, ధనవ్యయనూచకముగు న్యూనను యత్నములగుర్చి యేమి జరుగుచున్నదో, యెంతకాలమిది ఇండియావారికి వినోదవిషయముగానుండునో తెలిసికొన వాక్కుగలదు. అనవసరముగ చేతిఖర్చులుగాక, ఈ విషయనందు భారతీయసభ్యులకు అత్యధికముగ వేతనము లిచ్చుచున్నట్లు, తెలియుచున్నది. లక్కాగాడి నెలకు 1,000 పవరలు జీతముట; పాండేగారికి 100 పవరలు, మాకడూముగారికి 400 పవరలు కావున వీరు ఇండియాను విడిచివచ్చుటకు తొందరపడరు. మంగళవారమునాడు జరుగు సమష్టికోర్టులో, ఈ దిగవ వి ష య ము ను ప్రభుత్వము వారికి స్పష్టముగా దెలియబరచెదనని నమ్ముచున్నాము: సర్ జోసెఫ్ న్యూననుగారు, నిజమైన విషయముల | నెలగకుండ, భారతీయ రాజకీయ నాయకులను ఒప్పించుటయందు తనకు సామర్థ్యము కలదను దురభిప్రాయముచే మోసముగాతలపెట్టుడిన యీ భారతీయుల వలసప్రయత్నమునందు చాల ధనము విరజల్లబడినది."

PRIZE No. 5964

C. Bilpodiwala

డాక్టరు

మినూ సి. బిల్పోడివా

M. B. B. S.

గారి అభిప్రాయము

Thank you for the phials of Amritdhruti you sent to me. I tried in some of my cases and I have found it very satisfactory especially for internal use, in virtue of its disinfecting properties. It nicely relieves neuralgic pains. It is worthy of a trial in disorders of alimentary canal. A small dose in a concentrated form makes it quiet handy. It stands every chance of becoming very popular as a household medicine.

గమనించవలసిన విషయము

రక్తమాంసమయ మగుశరీరము మనకు తెలియని అనేక సూక్ష్మ కారణముగ చే కలువిధములగు రోగములకు, బాధలకు పాల్పడుచున్నది. వ్యాధి ఆరంభములో బాధ నియముగాకపోయినను ముదిరిన వెనుక పూర్తిగ నయ మగుటకు చాల కాలము పట్టుచు. మరియు విశేష ధనవ్రయము.

ఆమృతధృతి

తన ప్రభావమువలన యేరోగమునైనను యేబాధనైనను, యెంతకాలమునుండు యున్నను మొదలంట నాశనము చేయుచున్నది.

నమ స్తరోగములకు, బాధలకు ఒకేమందు.

క్షయవాతము	కలరా	చెవిపోటు	తామర
పక్షెరోగము	విశేషములు	పంటిపోటు	తీట
దగ్గు	చునుములు	తలనొప్పి	వాపులు
శిబ్బము	అత్యధము	వాయువుపోటు	మూలకంఠ
తేలకాటు	జ్వరము	గాయములు	బెణులుకు

కోరికనే అనేక యోగ్యతావత్రికలు పంపియున్నారు.

80 మోతాదుల సీసా 1-కి రూ 2-0-0
20 " " రూ 0-10-0

వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

బహుమతి కాలము సమీపించినది. జూలై నెలలో బహుమతి నెంబరు ప్రకటింపబడును. ప్రతి అమృతధృతితో యుండు రూ 100-0-0 లు బహుమతి టికెట్టు నుంచుకొనడు

కానుగో ఆండ్ కంపెని, హైదరాబాద్ బొంబాయి.

డి. ఎం. వై. రు. ఆఫ్ యాల్ టైంస్ అస్సూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్

బొంబాయి

"ఎం. వై. రు. కీమాకంపెనీలో మీరు భీమా చేయుడు"

మిక్కిలి సమృద్ధమైనది, ప్రీమియము చాల తక్కువ, హక్కుదారులకు సొమ్ము జకాలమున యివ్వబడును. (2)

గడచిన 11 రం బాలస్సుపీటుకు, ప్రాసెక్యూటుకు ప్రాయుడు.

బెంగుళూరు బ్రాంచి 152 కమ్యూనియల్ విధి	మద్రాసు బ్రాంచి 9/10 సెకండులైనుబీచి.
--	---

సవనాగడికమునకు తగిన సొగసైన గాజులు

ఎస్ రకము గాజులు

3, 4 సవరములలో తయారుచేయవచ్చును. చేదారముతో సహా మజూరిజత1-కి రూ.10-0-0.

పట్టులుతీర్చిన డ్రైమండు గాజులు

3, 5 సవరములలో తీరును.

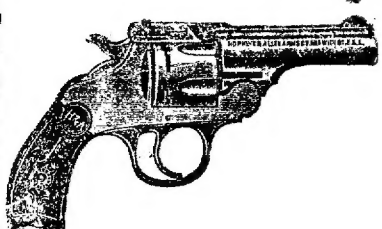
మజూరి చేదారముతో సహా జత 1-కి రూ.10-0-0. సవరము బంగారుకు పూచించవచ్చును.

(8) 172, ఫుటలుగలఅందమైన క్యబులూగు 4ర రూ. 1-0-0.

ఉమిడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెని,

(1842) గలవర్తకులు 25, చైనాబజారుగోడ్డు, మదరాసు

పెండ్లకొండలోని తులసి కుండలము
కంపెనీవారి వే. వే. వే. (1068)

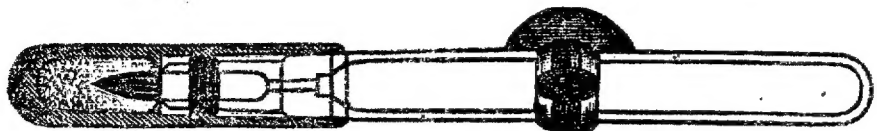
ధరలు
రసము
వ్యయము
ఉచితము

కానావిధములగు రివల్యూర్ ఆర్మీ
బరులోటాం రెవల్యూర్ [ప్రాచీనము ౧౮౬౩ నం]

కాగితము 3, 3౪, 3౬ అంగుళములలో దొరకును తిన్నవి కేబుల్ పెట్టుకోగలిగినవి కూడ దొరకును.
యం. గ. సి. రామారావుజం శెట్టి జి. ఎం. కె. ఎం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

నెల్స్ ఫిల్లింగు "ఆ గేట్" ఫ్రంట్స్ వేనా

పాల్-లెన్ పెన్ ప్రపంచమునకు, నూతనశక్తి అని చెప్పవచ్చును ఈ "ఆ గేట్" కలము, అమెరికా అగ్రాధిపతి, మొదలగు ఖండములలో విరివిగా వ్యాపించియున్నది. ఇక్కడగిట్టుడు మన హిందూజాతమునందు కూడ మిక్కిలిగా జాడర జీయకలుదుచున్నది.

సాదారణమయిన "ఆ గేట్" కలము 2957

మామూలుగా ఉపయోగించబడు ఉత్కృష్టానికి బదులు "ఆ గేట్" గాజుపాతి నూతనయోగించుట యధురమగు మాజానానము. ఒకటూరి పిరాలో ముంచుకొనడం అందుకు నమిషములకంటే చక్కగా వ్రాయును. (2957)

మొలకపూచు విక్టోరియా డిప్రీ, మదరాసు.

ధనవంతులకు మాత్రమే

అనంగ ప్రభయాకాశి

ముసలితనము, ఇతరకారణములచే గలిగినవరముల బహిష్కారము, ముడుతలుబడిన దవడలు, చిక్కినట్లు కనబడుట, మెదడుచెడుట అలసిపోవుట మొదలగు వాటిని విశేషకష్టము, ఖర్చులేకయే తాగుచేసి, కాశ్యతయవ్వనము నిచ్చును. కాస్త్రసమృద్ధిగా తయారుచేసిన ఈవిద్య వధులు నింపయోగమైనట్టి స్థితులలో కూడ శ్రాత్రిహరుకుతనమును పుష్టినియిచ్చును యింద్రజాలమువలె నూతనమాయను కలిగించును. పూర్తిగాగల పివరములకు వ్రాసిన యిహముగా పంపబడును. 80 గుళికలు గల బుడ్డి 1 కి రు. 10 మాత్రమే

కందర్పసంజీవని తైలము

ఈతైలమును నైకివాడుటచే నపుంసకత్వము మొదలగునవి లోలగుటయే గాక మంచి సంసారసౌఖ్యము తప్పక కలుగును.

ఒకచులము బుడ్డి 1-కి ధర రు. 10-0-0. ఇతరవివరములకు వ్రాసిన మాత్రాకుటలగు ఉచితముగా పంపబడును. రాజవైద్య నారాయణజీ, కేవజీ, నెం. 49 బందరుపిథి, మదరాసు.

3421

Powell's Extract of Golden

పవలుగారి ఆమోఘమైన గెనో

నెగ రోగమునకు

అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

అంగ్ల; ఆయుర్వేద బోషధములనుండి తయారుచేయబడినది. నెగరోగము, మహారోగములు మూత్రాశయము, మూత్రపిండి ములయొక్క వాపు, శుక్లనష్టము, బలహీనము, వీపులో నొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కుంఠిస్తున్నట్టి వివ్యావధము.

గుణము:— 6 మోతాదుల గెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే ప్రవణము తప్పక నిలుచును. మరలయు మూత్రఫలంబంధమైన చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమందు మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని నాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రు. 1-4-0
దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రు. 1-8-0

మా వివ్యావధములు సుప్రసిద్ధమైనదాకాములన్నిటిలోను దొరకును.
మా చిత్రవిచిత్రపు క్యాటలాగునకై వ్రాయును.
ఉత్తరము లన్నియు అంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,
Manufacturing Chemists,
Lamington Road, Bombay.

SIGHT RESTORED

A Sure Remedy of Nature for all Eye-diseases. Cures Cataract, Glaucoma, etc., without knife. No failure; absolutely safe; highest testimony. Particulars free. L. H. MILLER, D. Samta (Bengal).

SANTI OIL

Simple, harmless, external application for functional weakness, Loss of Manhood, etc. No irritation, no discolouring, no bad smell. Particulars free. Correspondence confidential. HEALTH HOME, D. Samta (Bengal).

చ మ త్కార గణితము.

ఈ గ్రంథములో చమత్కారగణితము, విశిష్టగణితము, విశేషగణితము, మహాగణితము, శ్రేణిగణిత సమస్యలు, శ్రేణులు, అర్హతములు, శిక్కులు, శిక్కుశక్తులు, యుక్తికృతి, శిక్కు, శిక్కుశక్తులు, గణితావధానము గలవు. మంచిమును, మనోబలమును, తెలివినీ కృద్ధితయు రసవంతముగా శ్రేణివిశిష్టశక్తులు ఇందులో నున్నవి. ఈ గ్రంథము చదివిన గణితమునం దనమానకజ్ఞయై, చమత్కారమును, యుక్తియు తెలియదు కలుగును. ప్రతివానివర్గ నుండవలసిన పుస్తకము. దీనివల రు 1 య. పి. చాప్రీ ఆ రి. 6 ప్రతులు రు 5 య. పలయువారు:— పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, 20 గో. (గుంటూరు జిల్లా) అని వ్రాసుకొనుట.

రత్నపురుషలేఖ్యం

శుక్లనష్టమును పోగొట్టి బలముకలుగజేయు అద్భుతలేఖ్యము. ఏకారణముచే సంభవించిన శుక్లనష్టమైనను పారదోలునని ఆశేతులు- కొనియాడుచున్నారు. ఈ లేఖ్యమువల్ల. మేమాముల్ల వచ్చిన దగ్గుమొదలగు రోగములు మూత్రరోగములు కూడ తగ్గును. డబ్బీ రు. 2-4-0 లు.

శగలేఖ్యం ఏకాంత శగనైనను తప్పక కుదుర్చున పథ్యములేదు. డబ్బీ రు. 1-8-0 లు.

ఆయుర్వేదవైద్య అంగర వేంకటాచార్యులు
అందునన్ను, ప్రాప్తముటన్ను.
పట్టాభిరామ వైద్యశాల,
రాయవరం, గోదావరిజిల్లా

మహాభుగంసహితా

ఇది గొప్పవాడీ గ్రంథము. ఇందు ప్రతిమానవుని జాతకము పూర్తిగా సంస్కృత శ్లోకపూర్వముగా వ్రాయబడి యున్నది. జాతకచక్రమున నక్షలుగాని, పుట్టిన తేదీ గడియలు గంటలుగాని మాకు పంపిన యెడల అందలి ఫలితములు వ్రాసి పంపుదును. జాతకము నెడకుటకు రు 1-0-0
శ్లోకములు వ్రాయుటకు రు 1-0-0
అర్థము వ్రాయుటకు రు 1-0-0
పోషేజీ రు 0-4-0
మొత్తం రు 2-4-0 అగును. 1

అర్థం అవసరము లేనివారికి రు 2-4-0 లు మాత్రం అగును. కావలసిన వారికి వి. పి. గా పంపుదును.

ఆకెళ్ల వెంకటేశాస్త్రి,
గోపాలపురం, కొత్తపేటపాపిష్టి (గోదావరిజిల్లా)

శ్రీకృష్ణదేవరాయ విజయము
(గ్రంథకర్త: శనకవరపు రాఘవశాస్త్రిగారు)

శ్రీకృష్ణదేవరాయలు చరిత్ర యంతయు మహాహరమైన తెలిసి విదంతుల నాటకముగా వ్రాయబడినది. పద్యములు మధులు మూటగట్టుచుండును. నూటలు లే నెలొల్కుచుండును. ఇదివరకున్నట్లువంటి నాటకరాజము చూచియుండరు. కొలది ప్రతులు మాత్రమే ముద్రించినారు. అలస్యము చేసినవో ప్రతులు దొరకనేరవు. వెల 0-12-0 మాత్రమే.

రపతి సవరణము వెల 0-12-0 మాత్రమే.

(గ్రంథకర్త: కాకర్ల కొండలరావుగారు)

నవరసములొల్కు మధులుమూటగట్టు నాటకరాజము ఈనాటకము చదువుట మొదలు పెట్టినవో సొంతమగువరకు విడుదలారు. మొదటికూర్పు తగ్గితముగా ఖర్చు అయినందున రెండవకూర్పు ముద్రించి యిచ్చినారు. పండితాభిప్రాయములు వెల్పులు గలవు. వెంటనే కార్డు వ్రాయుడు.

మానులేరాం అందు కో.,
బుక్కుపెట్టర్లు, బెజవాడ, కృష్ణాజిల్లా.

అమృతాంజనము

కుష్టుకు తైలము

డబ్బీ 1-కి వెల రు. 0-8-0 వి. పి. నంబా 0-18-0
ఈ తైలము పొడలు, బొట్టి, తేలుపు, నలుపు,
కుష్టులకు రాయుటకు ఉపయోగించును.

ను ఖ భో గి మా త్ర లు

20 మాత్రలుగల డబ్బీ 1-కి వెల రు. 1-0-0
బలమునకు ధాతువుష్టికి యూనానివైద్యు డీనిన విశేష
ముగ వాడుదురు, మొదటిరకము పంపగలము.

శిరోవేదన మాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి 0-12-0
ఈ మాత్రల నుపయోగించుటవలన శైత్యపు తల
ఓంటితలనొప్పి వెంటనే బోవును.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబు శెట్టివీధి మదరాసు.

అమృతకుష్టురోగనివారిణి

కేట్లాగు యినాం! కాలవిమర్శన లేకుండా బ్రష్మధమును సేవింపవచ్చును కేట్లాగు యినాం!!
రూ 116-0-0 లు బహుమానము గుణములేదని రుజువుచేయువారి కియ్యబడును
ఈ దివ్యవృక్షము తిరకాల స్నేహముచే ఒక గొప్ప ఘోష మహాత్మునివల్ల లభించినది. ఇది సేవించిన
ఎడవు, నలుపు, రాగివర్ణపు మచ్చలు, తేలుపు మొదలగు అస్తాదశ వర్ణాంగములు, స్వర్ణజ్ఞానము, శేఖరంబు ఎట్లు
చారిన మాఖము, అరకాళ్లు, అరకేతులు, వర్ణనాగానంబు చర్మము మొదలైనవాటిని ఖండించి కీరకాంతిని కలుగ
జేయును. కంకరపోయిన కళ్లు యథావ్రతారము కచ్చును. 1 నెలకు సరిపాపు బ్రష్మధము రూ 6-0-0, 2 నెలలకు
రూ 10-0-0, 3 నెలలకు రూ 12-0-0, 4 నెలలకు రూ 14-0-0, 5 నెలలకు రూ 16-0-0, 6 నెలలకు రూ 18-0-0, 7 నెలలకు రూ 20-0-0, 8 నెలలకు రూ 22-0-0, 9 నెలలకు రూ 24-0-0, 10 నెలలకు రూ 26-0-0, 11 నెలలకు రూ 28-0-0, 12 నెలలకు రూ 30-0-0.
సకాయమారణి:—ఈ మాత్రలు మాత్రే స్వయముగా కనిపెట్టబడినవి. యివి 40 రోజులు సేవించిన పాత్రులు, రొమ్మ
చిట్ట గిరి, అడ, కొరకు, అంటి, కుడుపు, కాటు కొచ్చుటాకి చివర, బట్టి మొదలగు ఎటువంటి సహాయోగమైనను
నివారించి, జీర్ణించిన సహామేహములను, మచ్చలు, కీళ్లనొప్పులు దురదపోటు చీముకారము, మేహకారములను ఖండిం
చును. ఏవాధ్యయైనను సరే కుదరనియెడల పొమ్మకాపను చేయబడును. 40 రోజులకు రూ 4-0-0.
ఎమ్. నుబ్బారెడ్డి ప్రొప్రైటరు, రెడ్డి అండుకంపెనీ గోపాలపురం, కొత్తపేటపాస్టు గోదావరిజిల్లా.

నూతన ప్రచురములు

అమృత పోతనామాత్య ప్రణీతము
ఆంధ్ర బాగవతము 1-కి 6-0-0
డిటో మేలుప్రతి 2 సంపుటములు 8-0-0
ఆంధ్రబ్రహ్మాండపురాణము 1-కి 5-0-0
ఆనందరంగరాట్టండము 1-కి 1-8-0
ఆనంతనిధండము 1-కి 0-14-0
అమృతవీయము 1-కి 2-8-0
అధర్వణకారికలు, సటీక 1-కి 1-0-0
ఇంకను అనేక శుద్ధిరూపగ్రంథములు మావద్దజో
కును. క్యాటలాగులు చూడకోరినాము.
వావిళ్ల-రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్,
292, ఎస్ కే నెడ, శివ పట్టణం.

వాణిముద్రాక్షరశాల, బెజవాడ.

అచ్చు బైండువనులు, రబ్బరుస్టాంపులు, సీళ్లు, రాగి, బంగారము, వెండిసామా
నులపై చెక్కుట, బ్లాకులుచేయుట, శీషనరీ సామానులు. (609)

ఎంగ్లీవింగు

అనేకములగు బంగారుపతకములను పొంది పొగడ్తగొందిన

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్య గారి
వేగు మందులు జిజ్ఞాసులరా మందులు
అనేక వేల జనులను మృత్యువువాతనుండి కాపాడినవి
సెట్టు రూ. 2—2—0 లు, రూ. 1—2—0 లు.
ప్యాకింగు, పోస్టేజీ ఖర్చులు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగులు ఉచితము.
సకలవిధ వ్యాధులకును ఆయుర్వేద దివ్యవృక్షము లిందుగలవు.
తంతివిలాసము: వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి
పండిట్, మదరాసు. } ఆయుర్వేద వాక్త్రమం
41, ఆచారపురవీధి, బార్జిటవుక్, మదరాసు.

ఏజెంట్లు:— { దాదా కంపెనీ, చైనాబజారువీధి, జి. టి, మదరాసు.
స్వస్తిభార్యసీ, పెద్దవీధి, తిరువల్లిక్కేణి, మదరాసు.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (వది అణాలు)

వెలసలభము! (పోట్టుఖర్చులుప్రత్యేకము) గణావధికము!
కీరములలో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగెడి శైత్యకాల
కీమాత్రలు దివ్యవృక్షము. అజీర్ణము, అరుచి, అప్రసృతము,
ఆగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల
యందు బలతయము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, కీరస్ప, శైత్య,
అనులు, మొదలగువానియందు గలిగెడి నొప్పి
లను బోగొట్టి దేహమును మంచి యారోగ్యమునకు
చెచ్చును.
ఈ మాత్రలు మేహవాత నొప్పిలను వెంటనే
మాన్యును. యిందు అనేకవిషధులు చేరినవి. అనుభవము
గల బ్రష్మధముగలచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్ప
వచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.
విరునామా:—

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,
పోస్టు నిడుమూలు, ఎలమర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

హనుమానము

లోక ప్రసిద్ధ
మైనది.

డిస్ట్రి సమానమైనది వేరులేదు.

ఎస్. రంగనాథం శెట్టి అండు బ్రదర్, 12-బందరువీధి, మదరాసు.